

MALARSTWO
I RYSUNEK
KONSTANTEGO
BRANDLA
ZE ZBIORÓW
ARCHIWUM
EMIGRACJI
BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ
W TORUNIU

MUZEUM
UNIWERSYTECKIE
TORUŃ 2016

MALARSTWO I RYSUNEK **KONSTANTEGO BRANDLA**

ZE ZBIORÓW ARCHIWUM EMIGRACJI BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ W TORUNIU

KONSTANTY BRANDEL, PARYŻ 1945

WITOLD LEITGEBER I KONSTANTY BRANDEL

2536663

AE

KATARZYNA MOSKAŁA, MIROSŁAW A. SUPRUNIUK

MALARSTWO I RYSUNEK KONSTANTEGO BRANDLA

ZE ZBIORÓW ARCHIWUM EMIGRACJI BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ W TORUNIU

88. PLACE DU PANTHEON (GRANDE), 1937

ARCHIWUM EMIGRACJI

TORUŃ 2016

Fotografia na okładce przedstawia Konstantego Brandla (ze zb. Archiwum Emigracji)

Skład, łamanie i opracowanie graficzne: Anna Szmeichel

Fotografie: Piotr Kurek, Marta Waliszewska

Publikacja zrealizowana w ramach stypendium Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie,
pn.: Konstanty Brandel – opracowanie inwentarza i katalogu malarstwa, rysunków i szkiców

ISBN 978-83-946161-1-3

Wydawca:

Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Emigracji

Biblioteka Uniwersytecka

ul. Gagarina 13

87-100 Toruń

Copyright by Autors, 2016

Copyright by Towarzystwo Przyjaciół Archiwum, 2016

AE
1320513

E. 2355/1A7

KONSTANTY BRANDEL (1880-1970) – MALARZ I RYSOWNIK

Zwyczaj się uważać Konstantego Brandla przede wszystkim za grafika i takim opisują go niemal wszystkie publikacje naukowe, analizujące jego oeuvre twórcze. Również muzea i galerie organizujące rzadkie wystawy, dostrzegały w Brandlu z reguły autora wielkiej liczby prac graficznych¹. Zapewne i z tego powodu to właśnie twórczość graficzna Brandla jest znana i podziwiana, a liczne placówki muzealne w Polsce i na świecie posiadają mniejsze lub większe kolekcje jego oryginalnych rycin. Co więcej, nie ulega wątpliwości, że także artysta, świadomy zaginięcia lub rozproszenia dzieł malarskich w wyniku kolejnych wojen, uważał swój dorobek graficzny za najważniejszy i najpełniej oddający jego sztukę. Jeśli przypominał, jak okazał się i obszerny był jego dorobek malarski, to robił to z zakłopotaniem. W rozmowie z siostrzeńcem, Witoldem Leitgeberem, zauważył, że starał się obrazy olejne, akwarele i rysunki pokazywać na wystawach, rzadziej sprzedawać, lecz nie udało mu się ich ocalić: „Namalowałem przeszło sto obrazów, przeważnie na czarno, ale prawie wszystko przepadło podczas ostatniej wojny albo już w 1920 r. Mało ostało się. Dlatego dziś nikt prawie o nich nie wie. Malowałem pejzaże, portrety, nagości”². Kiedy jednak w latach 1970., Leitgeber spisywał dzieła sztuki ze spuścizny Brandla, znalazł oprócz skatalogowanych przez artystę 77 obrazów, 168 akwareli i gwaszów oraz 26 pastelów, wiele prac pozostających poza spisami: ponad 100 monotypii, dziesiątki niewielkich prac malarskich i przeszło tysiąc rysunków ołówkiem, sepią, tuszem, a także 65 szkicowników³. Nie ulega zatem wątpliwości, że był Konstanty Brandel nie tylko grafikiem.

Urodził się 10 kwietnia 1880 roku w Warszawie jako syn Józefa, urzędnika Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Anieli z Karnkowskich. O koligacjach rodzinnych mówił szczegółowo we wspomnianych wyżej rozmowach z W. Leitgeberem⁴. Miały one znaczenie o tyle, że pozwoliły nie tylko na studiowanie sztuk pięknych w krakowskiej szkole, ale też kontynuowanie nauki w Paryżu i przetrwanie ciężkiego okresu po śmierci rodziców. Rysunków uczył się wcześniej, zarówno w Gimnazjum na Pradze, u rosyjskiego nauczyciela o nazwisku Zołotarew, jak i z natury⁵. Chodził na wystawy do Zachęty, studiował dzieła i kopiował dzieła mistrzów. Umiejętności wykonywał szkicując portrety członków rodziny, pejzaże. Na ile bałamutna jest opinia francuskiego krytyka Josepha Pérarda, przypomniana przez Ewę Bobrowską, o tym, że Brandel „w wieku lat dwunastu zabawia się łączeniem walorów za pomocą linii i arabesk i wymyśla kubizm”, nie wiadomo. Pewne jest, że wybierając studia w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, a potem w Akademii Sztuk Pięknych w latach 1900-1903, czynił to świadomie. Władysława Jaworska sugerowała, że ojciec malarza, zanim wyraził zgodę na studia artystyczne syna, zasięgnął opinii Leona Wyczółkowskiego, pokazując mu rysunki Konstantego⁶. W materiałach Brandla, przechowywanych, przechowywanym w Archiwum

KONSTANTY BRANDEL, WARSZAWA 1898

1. Por.: E. Bobrowska-Jakubowska, J. Krasnodębska, M. A. Supruniuk, *Katalog grafiki Konstantego Brandla ze zbiorów Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*. Toruń: Muzeum Uniwersyteckie, 2005, tam literatura.

2. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, Warszawa 1979 s. 17 i następne.

3. Tamże, s. 39 p. 49. Leitgeber pisze o 65 szkicownikach, choć faktycznie jest ich 70.

4. Tamże, s. 11-13.

5. W. Jaworska, [Wstęp] w: *Konstanty Brandel. Katalog wystawy grafiki i malarstwa*, s. 7.

6. Tamże, s. 8.

Emigracji w Toruniu, znajduje się niewielki szkic olejny Wyczółkowskiego z 1888 roku, ofiarowany ojcu grafika – dowód pewnej zażyłości i przyjaźni. Student Brandel zdobywał doświadczenia i umiejętności na zajęciach z rysunku u Juliana Fałata, L. Wyczółkowskiego, Jana Stanisławskiego, Teodora Axentowicza i Józefa Mehoffera. W kolekcji Muzeum Narodowego znajduje się kilka rysunków studenckich z roku 1900 przedstawionych do zaliczenia, które pokazują nienagannie opanowanie warsztatu^{6a}. We wspomnieniach odnotował także nazwisko Józefa Unierzyskiego, zięcia Jana Matejki, zaznaczając wszelako, że z doświadczeń tego malarza skorzystał niewiele⁷. Wśród kolegów malarzy, z którymi studiował w Krakowie, na zachowanie w pamięci zasłużyli: Fryderyk Pautsch, Karol Frycz, Kazimierz Sichulski, Ludwik Wojtyczko, Mieczysław Jakimowicz i Florian Piekarski. Kraków okazał się jednak dla Brandla za mały. Po trzech latach porzucił Akademię, nie czując z nią silnego związku; nie zgadzał się też, by dostrzegano w jego sztuce wyłącznie wpływy Młodej Polski – „czuję się związany z całą sztuką polską” – podkreślał wielokrotnie⁸. Lecz na artystów, wśród których wyrastał w okresie krakowskim będzie się powoływał, jako na protagonistów swej sztuki⁹. Zauważyli to również krytycy i przyjaciele-artyści, recenzujący jego dorobek graficzny¹⁰. Studiów formalnie nie ukończył, wyjechał do Paryża w poszukiwaniu malarstwa, po naukę. Powie siostrzeńcowi, że studiował w Krakowie tylko rysunek, a malarstwa, także olejnego, którego doświadczył na zajęciach u Wyczółkowskiego i Mehoffera, było mu mało.

KONSTANTY BRANDEL

Brandel podkreślał, że wyjeżdżając do Paryża nie znał języka francuskiego, co traktował jako zaletę, bo miało mu to pozwolić zajmować się wyłącznie sztuką. Szkicując literacki i emocjonalny portret wuja, Leitgeber stworzył obraz skromnego i cichego samotnika, stroniącego od polskiej kolonii w Paryżu, poświęcającego czas wyłącznie na rozwijanie umiejętności i zdobywanie doświadczeń artystycznych. Powtórzy to za nim Irena Jakimowiczowa¹¹. Tymczasem, drobiazgowo studia Ewy Bobrowskiej pozwalają nam szerzej spojrzeć na paryską biografię Brandla. Prawdą jest, że malarz nie związał się z międzynarodową bohemą, tworzącą i wystawiającą wspólnie w ramach Ecole de Paris, którą współtworzyło wielu artystów z Europy środkowej. Wszelako, z artystami plastykami polskimi studiującymi w paryskich szkołach spotykał się nie tylko na wystawach, ale też w zakładanych wspólnie polskich stowarzyszeniach i organizacjach artystycznych¹², takich np. jak powstałe w 1924 roku Polskie Towarzystwo Przyjaciół Książki w Paryżu, dla którego wykonał w drzewie godło¹³. Znał wielu polskich malarzy i grafików, ale zaprzyjaźnił się z nielicznymi z nich, podobnie jak on, oddanymi sztuce: z Olgą Boznańską, Frydą Frankowską, Heleną Ciechanowską, Karolem Mondralem, studiującym w Paryżu grafikę i rysunek oraz Franciszkiem Prochaską. Miał przede wszystkim wielu przyjaciół wśród Francuzów, i tych, związanych z Académie de la Palette, malarzy: Amédée Ozenfant, Jean Buhot, Clément Serveau i Félicien Cacau, i osoby niezwiązane ze sztuką¹⁴. Aktywny w artystycznym Paryżu, został członkiem Salon d'Automne i Société Nationale des Beaux-Arts. Wystawiał we Francji, Szwajcarii, Włoszech i Brazylii. Dzięki wytrwałej pracy i konsekwencji wyrobił sobie pozycję we Francji, a jego prace zakupiono do zbiorów Gabinetu Rycin Biblioteki Narodowej w Paryżu, Nowej Pinakoteki w Monachium, Muzeum Watykańskiego i British Museum w Londynie oraz – nie licząc kolekcji polskich – publicznych zbiorów w Genewie, Brukseli i Wiedniu.

6a. Dziękujemy Pani Annie Manickiej za umożliwienie zapoznania się z kolekcją prac Konstantego Brandla.

7. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 14.

8. Tamże, s. 14.

9. W. Jaworska, [Wstęp] w: *Konstanty Brandel. Katalog wystawy grafiki i malarstwa*, s. 8.

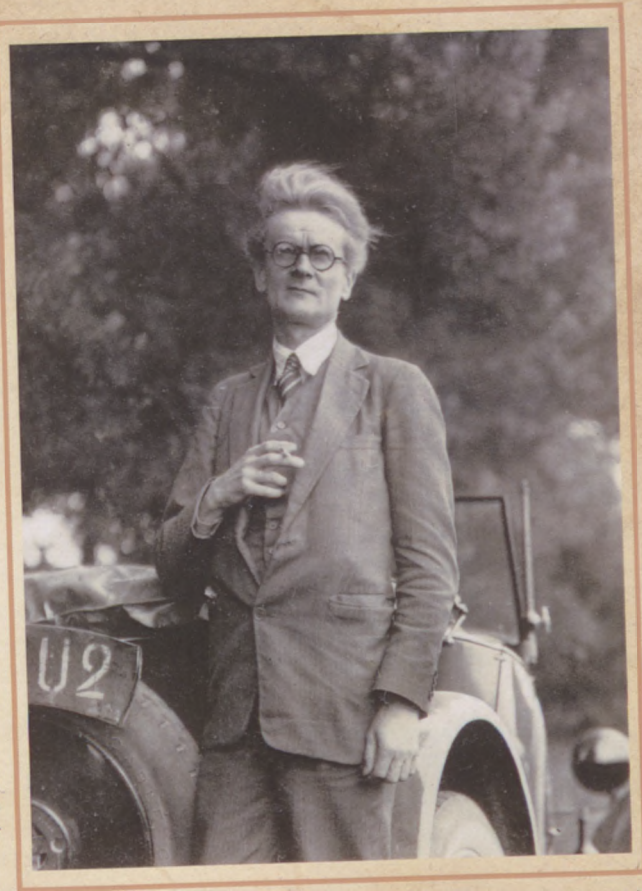
10. T. Cieslewski, *Sześć akwafort oryginalnych Konstantego Brandla*, Paryż-Warszawa [1929] s. 26.

11. M.in. w: I. Jakimowicz, *Konstanty Brandel 1880-1970*, Warszawa 1991 s. 7-8.

12. E. Bobrowska-Jakubowska, *Paryscy przyjaciele Konstantego Brandla*, w: E. Bobrowska-Jakubowska, J. Krasnodębska, M. A. Supruniuk, *Katalog grafiki Konstantego Brandla*, s. 15-26.

13. S. P. Koczorowski, [Drogi Panie Konstanty], w: *Konstanty Brandel. Katalog wystawy grafiki i malarstwa*, Warszawa, czerwiec-lipiec 1958, Warszawa 1958 s. 5.

Biografię artystyczną, malarską, Konstantego Brandla możemy odtworzyć w szczegółach na podstawie wspomnień samego malarza, szczegółowych badań W. Leitgebera, studiów E. Bobrowskiej i lektury materiałów archiwalnych. W Paryżu w 1903 roku Brandel zapisał się do Akademii Vitti, jednej z modnych szkół działających na „obrzeżach” paryskiej Ecole de Beaux-Arts, ale szybko zmienił środowisko i nauczycieli. Na dłużej związał się z Akademią de la Palette, gdzie pozostawał pod wpływem głośnego portrecyście Jacques Emile Blanche. Malował oleje, akwarele, gwasze, pastele – pejzaże i portrety na zamówienie. Po śmierci rodziców utrzymywał się z takich zleceń. Tworzył dużo i bez trudności, i kwestią czasu była refleksja, że łatwość, z jaką przychodzi mu malarstwo olejne nie przynosi satysfakcji. Zaczął szukać nowych wyzwań. Eksperymentował z powodzeniem z ceramiką¹⁵, majoliką, witrażem¹⁶, kością stoniową; zaangażował się nawet w produkcję lalek¹⁷. Za projekty witraży otrzymał nagrodę. W 1906 roku zaciekała go grafika, z którą wcześniej nie miał do czynienia. W latach 1908-09 studiował drzeworyt w Ecole Nationale et Spéciale des Beaux-Arts pod okiem Stéphane'a Pannemakera, u którego nauka polegała na kopiowaniu starych sztychów. Akwaforty zaś uczył się głównie z popularnego podręcznika Maxime Lalanne *Traité de la gravure à l'eau-forte* oraz przede wszystkim z podpatrywania dzieł sztuki w Luwrze i studiowania prac Gustawa Moreau¹⁸. Krótko, w tym samym okresie, uczył też rysunku w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych. Doskonalał technikę, eksperymentując z tematami, w latach 1907-1954 wykonał co najmniej 429 prac graficznych w technikach metalowych, w których realizował się najpełniej: akwafortcie, akwatincie, mezzotincie i suchej igle, ale też, w drzeworycie. Robił ponadto sporadycznie litografie, projektował plakaty i dyplomy; ilustrował książki i czasopisma polskie i francuskie¹⁹.

KONSTANTY BRANDEL, FRANCJA, LATA 1920.

W różnym okresie, w zależności od potrzeb warsztatowych, ale też możliwości lokalowych i finansowych, uprawiał wszystkie formy ekspresji artystycznej: malarstwo olejne obok akwareli, gwaszu, pastelu, monotypii oraz coraz rzadszego od lat 1930. drzeworytu i akwaforty. Niejednokrotnie, mieszając techniki w poszukiwaniu światła. Z czasem ciasnota zmienianych mieszkań zmusiła go do rezygnacji z malarstwa sztalugowego. Nie porzucił jednak akwareli, gwaszu i rysunku, jako upodobań twórczych. Szczególną rolę spełniać one poczęły po powrocie malarza z podróży do Brazylii²⁰. W latach drugiej wojny światowej wykorzystywał głównie tanie pastele. Rysował bez przerwy, wypełniając drobnymi studiami dziesiątki szkicowników, tysiące kart papieru. Niektóre prace noszą daty powstania z drugiej połowy lat 1950., ale nawet te starsze

15. Mówił o tym w rozmowie z W. Leitgeberem. Znany jest co najmniej jeden talerz z malowaną przez Brandla sceną rodzajową oraz jeden kafel, ich zdjęcia znajdują się w archiwum malarza w Toruniu, AE/WL-KB/XXI/4

16. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 16.

17. E. Bobrowska-Jakubowska, *Lalkarze z ulicy Boissonnade*, *Art&Business* 1997 nr 7-8 s. 23.

18. E. Bobrowska-Jakubowska, *Paryscy przyjaciele Konstantego Brandla*, s. 17-18.

19. Spis prac graficznych w: E. Bobrowska-Jakubowska, J. Krasnołębska, M. A. Supruniuk, *Katalog grafiki Konstantego Brandla*, s. 39-79.

20. S. P. Koczorowski, *[Drogi Panie Konstanty]*, w: *Konstanty Brandel. Katalog wystawy grafiki i malarstwa*, s. 6. Mamą powód by przypuszczać, że działalność ilustratorska była znacznie szersza. W kolekcji Muzeum Narodowego znajdują się niezrealizowane projekty frontyspisów książek dla renomowanego Editions de l'Abeille d'or, wykonane przez Brandla.

poprawiane były aż do śmierci artysty²¹. Nie jest pewna liczba wykonanych przez Brandla prac malarskich. Zachowane spisy obrazów olejnych, akwarel i pastelii liczą wspólnie prawie 300 obiektów. W 70 zachowanych szkicownikach z podróży po Polsce, Włoszech, Wielkiej Brytanii oraz przede wszystkim Francji i Brazylii znaleźć można setki następných doskonałych akwareli. Tę wielką liczbę dzieł uzupełnia ponad sto prac malarskich nieodnotowanych w spisach, a znajdujących się w kolekcjach publicznych w Polsce, blisko tysiąc rysunków ołówkiem, sepią i tuszem oraz przeszło 100 monotypii²². Długie, dziewięćdziesięcioletnie życie wypełnione było ustawicznym poszukiwaniem piękna i prawdy, tak w życiu, jak w sztuce.

Malarstwo Brandla, podobnie jak grafikę, cechuje zarówno niemal matematyczna ścisłość i ostrość obserwacji w jego studiach pejzaży, roślin, przedmiotów, postaci i portretów, jak i fantastyczne, wynikające nie tyle z obserwacji, co z odczuć, postrzeganie przestrzeni i barw. Przedmioty realne, miejsca oglądane z natury, raz odtwarzane są zgodnie z rzeczywistością, a innym razem jakby przez kliszę chwilowych predyspozycji, uczuć, światła, stanu świadomości i ducha. Kompozycje raz budowane są cienką i bardzo precyzyjną kreską, podkreślającą doskonałość rysunku, traktującego szczegóły twarzy czy detalu architektonicznego z szacunkiem i dokładnością, a innym razem – niemal z impresjonistyczną gwałtownością, jedynie zaznaczane barwą. Brandel wiele mówił o swoim malarstwie W. Leitgeberowi:

Bardzo ogólnie mówiąc, rozróżniam trzy rodzaje malarstwa. Najpierw średniowiecze i renesans. Malarstwo dekoracyjne, „na płasko”. Barwa klasyczna, czerwona, zielona, niebieska itd. rozkładana jest płaszczyznami. Przez jej zestawienie osiąga się pewne zróżnicowanie płaszczyzn. Potem mamy Rembrandta, który maluje jeszcze „na płasko” a także „na czarno”. [...] W końcu impresjoniści. Światło, pełnia światła, ale wielu z nich, nawet Monet, malują „na płasko”. Picasso też maluje „na płasko”. Wyrozumowany, przeciw uczuciu, brutalność. Otóż ja maluję nie „na płasko”, ale jakby „na okrągło”, jak gdyby w „czterech wymiarach”. Nie, że to jest na takim a takim planie lub tak a tak w stosunku do siebie. Staram się też widzieć „pod własnym kątem”, spojrzeć z miejsca, z jakiego oko normalnie nie patrzy na świat (np. jak gdyby oko moje było tam gdzie palec nogi!). Staram się nawet widzieć jak gdyby i to także co jest za mną. [...] Jednym słowem maluję czy rytuję – „nierzeczywiście”.

KONSTANTY BRANDEL

Owa „nierzeczywistość” o wiele lepiej widoczna jest w twórczości graficznej Brandla, np. w cyklu akwafort pt. „Katedry”, w których patrzący traci poczucie punktu odniesienia dla rysunku, nabywając jakiegoś wrażenia oderwania od rzeczywistości, od reguł, „normy” właśnie. W pracach malarskich, o wiele istotniejszy był kolor. Malarz odczuwał barwy, tworzył je, a nie odtwarzał. Nie starał się naśladować rzeczywistości, ale stosując zasadę: „ja widzę – ja tworzę”, starał się wydobyć, wynaleźć nowe kolory, nie krępując się środkami, które miał do dyspozycji. Obrazy miały być w ruchu, nie ograniczała ich głębia. Podobne doznania ma się oglądając rysunki z cyklu *Las*. Temu służyć miały wibracje światła, modelowanie światła, udoskonalanie. Szkicując nie notował kolorów, jak robią to malarze. Mówił:

Obraz maluję, kładę kolory jeden obok drugiego. Każdy kolor wymaga dopełnienia, jeden – drugiego. I tak można by malować bez końca. Każde położenie koloru wymaga drugiego, dopełniającego. Barwy dopełniają się, oto moja zasada. Każdy kolor inny w zestawieniu

21. Wspominał o tym Jean Buhot w: *Constantin Brandel, peintre – graveur polonais, Messenger de Pologne 1947 nr 2 s. 6*. Warto zaznaczyć w tym miejscu, że podobnie Brandel postępował z grafiką, poprawiając i modyfikując miedziane płyty, w poszukiwaniu miękkości, półtonów czy tylko precyzji rysunku.

22. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 39 p. 49.

z drugim. Ciągłe zmieniający się. Ruch kolorów. To staram się oddać. Taka moja wrażliwość, „sensibilité”, dana przez naturę dla takiego właśnie odczucia. Nie ma naśladowania świata realnego i tworzę własny świat koloru... według praw koloru a nie rzeczywistości. [...] Obraz musi „drgać”. Forma nie ma znaczenia. Tylko kolor ma znaczenie. To coś jak u abstrakcjonistów, ale na samej teorii nie można poprzestać. Kolor musi drgać. Martwota byłaby zabójstwem. Kolory przebiegają przez cały obraz, jeden z drugim. Gdy w jednym miejscu położeń barwę, od razu wszystko się zmienia, ożywia cały obraz. Zmienia go. To jest malarstwo!

W innym miejscu, wskazując na akwarelę z rzędem palm z Brazylii, Brandel wyjaśniał Leitgeberowi: „tu jest ciemna linia na horyzoncie. To nie dla formy, ale dla podtrzymania tego ‘białego’ nieba w prawym rogu²³”. Nie malował z natury, choć robił szczegółowe szkice tuszem do wielu obrazów. Malował z pamięci. Jego pejzaże to wspomnienia, opowiadania o kiedyś doznanych wrażeniach. W szkicach znajdujemy setki mniej lub bardziej udanych zmagani artysty z jego wyobraźnią. Nie sposób odkryć, co i w jakim zakresie z zanotowanych wrażeń miało znaczenie dla malarstwa czy grafiki. Co trafiło na płótno, papier czy płytę miedzianą, choć wielokrotnie odnosi się wrażenie, że postacie z rycin, przez postawę, ułożenie rąk, czy grymas twarzy, mają wiele wspólnego z rysunkami z brulionów. Wszystko: kontury, światło, zaznaczone barwy musiały być przetrawione przez wyobraźnię artysty. Pamięć zastępowała oczy. W malarstwie, skupiony na kolorze, na przeżywaniu i akcentowaniu barw, najbliższy był postimpresjonistom, ale na swój brandlowski sposób. Gra światła, której poszukiwał w obrazie, powodowała w konsekwencji niekończące się poprawianie barw, aż do zupełnego zatracenia kształtów, bo zawsze były „niegotowe”. Stawiał swojej sztuce tak wielkie wymagania, że jego wizja nigdy nie odpowiadała w pełni temu, co stworzył na płótnie czy rysunku. Dlatego nigdy nie uważał swojego obrazu za skończony. Sztuka była kontemplacją, do której zmierzał przez swego rodzaju ascezę: samotność, skupienie, milczenie, brak rozgłosu oraz niechęć do sprzedawania dzieł²⁴.

Tematy jego twórczości skupiały się – jak słusznie zauważyła Joanna Szczepińska – na dwu podstawowych pytaniach: o naturę człowieka i naturę rzeczy. W człowieku dostrzegał piękno i tajemnicę macierzyństwa, walki, miłości i śmierci, w naturze rzeczy roztrząsał malarsko powstanie i rozpad świata²⁵. Cierpliwie wyjaśniał siostrzeńcowi w rozmowach, jak ważne są dla niego postacie kobiet, obecnych w jego malarstwie i grafice, jak niezwykłym były źródłem inspiracji. W akwarelach i grafice Brandla szczególną rolę odgrywał pejzaż, który staje się nie tylko opisem miejsca, gdzie toczy się akcja-observacja, ale przez swoją bajeczną atmosferę, niesamowitą i nostalgiczną zarazem, pogłębiającą kolorem lub miękkością rysunku, jest opowieścią o potrzebach i marzeniach artysty, jego lękach i radościach. Szczególnie widoczne jest to w dziełach niemal literackich, ukazujących człowieka w zestawieniu z architekturą i przyrodą lub w ilustracjach do książek, np. w cyklu prac do *Vita nuova* Dantego.

Mówiąc o wpływach, jakim podlegała wyobraźnia Brandla, od sztuki greckiej, rzymskiej i gotyckiej, poprzez sztukę hinduską, XVIII-wieczny japoński drzeworyt, którego odbitki trzymał w swoich papierach²⁶, aż po najnowsze prądy początków XX stulecia, pamiętać należy, że były to inspiracje „kontrolowane” i dotyczyły głównie grafiki, odnosząc się do konkretnych prac, dla których szukał wzoru. W malarstwie Brandla odniesienia do sztuki dawnej są mniej widoczne. Wiemy, że malarz wysoko cenił prace Rembrandta i Turnera, podkreślając ich oryginalność w epoce, w jakiej powstawały. Przyznawał się do wpływu Tintoretta i uważał, że „odkrył” Zurbarana²⁷. Bardzo lubił Bonnard, Dufy’ego, „uznawał” Picassa, a przed jednym z obrazów Matisse’a miał powiedzieć z uznaniem:

23. W. Leitgeber, „Brandel o swej sztuce i o sobie. Na podstawie notatek ze swych rozmów i korespondencji w latach 1947-1970”, mps, bd. k. 2-4. Archiwum K. Brandla, AE/WL-KB/X/2.

24. W. Grzesiek, *Nad trumną artysty*, Wiadomości, 28.02.1971 s. 8.

25. J. Szczepińska, *Fantazje architektoniczne Konstantego Brandla*, Biuletyn Historii Sztuki 1969 Rok XXI nr 3, s. 291.

26. K. Paczuska, *Prace Utągawy Kunisady ze zbiorów Muzeum Uniwersyteckiego w Toruniu*, Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu, t. XVI/2007, Toruń 2008 s. 33-40.

27. J. Ulatowski, *Jeden samotny człowiek*, Kultura 1954 nr 4 (78) s. 77-78.

„No, trzeba naprawdę dobrze rysować, żaby umieć tak deformować”²⁸. Nietrudno też odnaleźć fascynację malarstwem Wyczółkowskiego, zwłaszcza w pejzażach kujawskich. Krytycy, którym dane było oglądać prace malarskie dopiero na wystawie w 1958 roku, podkreślali zarówno pasję, z jaką malował i upór w dążeniu do doskonałości, jak i wyraźną odrębność:

*Jego malarstwo trudno jest wiązać genetycznie z czymkolwiek. Wyniknęło ono niewątpliwie z najszlachetniej pojętego francuskiego postimpresjonizmu. W koncepcji wypranego z szczegółów „syntetycznego” pejzażu, przypomina Claude Moneta i może czasami pejzaże Wyspiańskiego. Niezwykle mocny nieraz ich koloryt, dochodzący do rażącego, krzyczącego akcentowania barw, ma coś z nowoczesnego „taszyzmu”, jak np. „Światowid” (pastel), „Aleja” (akwarela) o granatowych drzewach lub „Obłok w pobliżu Wysp Kanaryjskich”, z niebem przeciętym ostrą, ogarniętą smugą jak błyskawica, przypominający Stanisławskiego. Niektóre krajobrazy Brandla mają miękki, delikatny koloryt, w którym topią się jak u Moneta – rzeczywiste kształty przyrody*²⁹.

Po drugiej wojnie światowej artysta poświęcił się niemal wyłącznie malarstwu, głównie akwareli i gwaszowi. Głównym powodem zarzucenia grafiki były straty wojenne oraz konieczność opuszczenia mieszkania przy rue Lamandé – „Nie mam warunków” – oświadczył³⁰. Malował dużo i intensywnie, zwykle na papierze rysunkowym na małych sztalugach lub na stole. Dla kontroli posługiwał się szkłem powiększającym. Stworzył też kilka miniaturowych arcydzieł, wśród których na uwagę zasługują portrety kobiet. Jeden z nich namalowany został delikatną plamą na kości słoniowej. Przede wszystkim jednak malował pejzaże, które stały się tematem samodzielnym i głównym jego akwarel. „Nowe” malarstwo Brandla niemal w całości oparte było na wyobraźni, wspomaganą wielką liczbą rysunków zanotowanych w szkicownikach. Obok dzieł nowych, których stworzył niewiele, ponieważ głównie poprawiał prace wcześniejsze, nadając im szczególnie charakter wspomnienia, pozostawił po sobie wiele prac zaczętych. Motywy z wycieczek do Włoch z początku wieku stały się tematami prac z lat 1940. i 1950. Tak było np. z tematem „Czerwonej góry” – Etny, powracającej, jako wspomnienia z 1912 roku³¹. Na nielicznych pracach Brandel zanotował czas, który poświęcił ich stworzeniu. Tak było np. na rewersie gwaszu „Zachód słońca nad morzem”, gdzie znajdujemy dopisek: „Paryż 1947-1954 rok”^{32a}.

Konstanty Brandel mówił o sobie: „zawsze byłem wariatem, którego nic nie interesowało poza własnym malarstwem. I to pozostało”³². Czy dlatego nie zabiegał o popularność i z obojętnością decydował się na udział w wystawach? Dopiero wówczas, gdy był gotów sprawdzić siebie, ale samo sprawdzenie wystarczało. Od krytyków wymagał zrozumienia, nie analizowania i szeregowania jego twórczości³³. W ciągu 90 lat życia miał niewiele wystaw indywidualnych. O wiele częściej brał udział w wystawach zbiorowych. W 1925 roku otrzymał medal paryskiej Exposition des Arts Décoratifs za projekty ośmiu witraży, a w 1937 – Grand Prix na Międzynarodowej Wystawie Sztuki i Techniki w Paryżu. Wysoko cenił sobie tytuł prezesa honorowego Związku Polskich Artystów Grafików uzyskany tuż przed wojną. Z pewną konsekwencją i pilnością gromadził przez lata wycinki prasowe na swój temat, książki i wypowiedzi w prasie francuskiej i polskiej oraz dokumentację wystaw, z pewnością ich przeznaczenia, tj. złożenia wraz z pracami w Polsce. Pragnął wrócić do kraju nie tyle sam, co własnym dorobkiem twórczym. Nie posiadając obywatelstwa francuskiego obawiał się przyjazdu do Polski i kiedy w 1958 roku warszawskie Muzeum Narodowe zorganizowało retrospektywną wystawę akwafort i prac malarskich, Brandel do Warszawy nie przyjechał. Wystawa w Warszawie, choć komentowana w prasie i uzupełniona o solidny katalog, nie zdołała jednak przywrócić twórczości malarza Polsce. Zyskał jednak Brandel wielbicieli, którzy wiele lat później podejmą się trudu opracowania jego spuścizny.

28. W. Jaworska, [Wstęp] w: *Konstanty Brandel. Katalog wystawy grafiki i malarstwa*, s. 14.

29. S. Brzeziński, *Harmonia i kontrasty*, Słowo Powszechne, 23.07.1958 s. 5.

30. W. Jaworska, [Wstęp] w: *Konstanty Brandel. Katalog wystawy grafiki i malarstwa*, s. 12.

31. Tamże, s. 11.

32. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 25.

32a. W kolekcji Muzeum Narodowego. Z niemal 30 podarowanych Muzeum Narodowemu w Warszawie prac malarskich, tylko pięć datowanych jest na lata powojenne. W zbiorach Archiwum Emigracji jest osiem takich prac.

33. I. Jakimowicz, *Konstanty Brandel 1880-1970*, Warszawa 1991 s. 5.

Paryżanin, emigrant – Konstanty Brandel – stał się uchodźcą dopiero w 1945 roku. Przed I wojną oraz w okresie międzywojennym, mieszkając w Paryżu, brał udział nie tylko w polskim życiu artystycznym i organizacyjnym we Francji, ale też często bywał w Polsce. Wystawiał, odwiedzał rodzinę i sprzedawał. W krajowych ruchach i organizacjach artystycznych jednak nie uczestniczył, choć śledził wystawy i znał najwybitniejszych twórców, nawet wtedy, gdy nie cenił ich dorobku. W 1938 roku miał powrócić do Polski na stałe. Spakował rzeczy i obrazy, i wysłał je do Polski. Wojna stanęła na przeszkodzie, a obrazy spłonęły³⁴. Został w Paryżu. Po wojnie spotykał się z Józefem Czapskim, Wacławem Zawadowskim, Stefanem de Domaradzkiem, Ludwikiem Klimkiem, Janem Ulatowskim oraz pisarzami: Józefem Łobodowskim, Janem Winczakiewiczem i Szymonem Laksem. Czapskiemu zawdzięczał uzyskanie w 1960 roku Nagrody Plastycznej paryskiej „Kultury”³⁵. Nieliczne wystawy w polskim Londynie, organizowane za sprawą W. Leitgebera, nie spowodowały zainteresowania jego sztuką. Jak mało był obecny w „polskim Paryżu” niech świadczy fakt, że uzupełniając nekrolog w „Kulturze”, Leitgeber musiał przypomnieć podstawowe dane biograficzne. W kilka lat po śmierci malarza, Józef Czapski napisał, że Brandel był w Paryżu wśród artystów powszechnie znany także z ubóstwa, na które nie narzekał, uznając stan taki „za jedyny właściwy dla malarza”. Opisując wizytę u Brandla w latach 1950., w mieszkaniu na placu Pigalle, Czapski zapamiętał wiszącą na ścianie reprodukcję sztychu Rembrandta „Chrystus wśród trędowatych”. „Tu po raz pierwszy przeżyłem sztukę Brandla – napisał”³⁶.

Oddalony od konfliktów epoki i problemów chwili bieżącej, których śladów czy symboli trudno szukać w jego pracach malarskich, graficznych czy tysiącach rysunków, Brandel przez całe życie twórcze kontemlował odwieczne sprawy człowieka. Nie skupiał się na rzeczywistości dostrzegalnej, nie komentował zdumienia, które przynosiła codzienność dwóch wojen, okupacji i rewolucji, lecz starał się powiedzieć, że świat, który nas otacza nie jest światem jedynym. Głęboka religijność kazała mu dostrzegać we wszystkim, co widział, „niepojętą obecność Boga”³⁷.

34. W. Jaworska, [Wstęp] w: *Konstanty Brandel. Katalog wystawy grafiki i malarstwa*, s. 13.

35. Prestiżowa, choć przyznawana krótko, nagroda nie doczekała się omówienia. W latach 1956-1964 otrzymali ją: Stanisław Grabowski, Alina Ślesirńska, Józef Czapski, Mieczysław Janikowski, Konstanty Brandel, Jan Ekiert, Rafał Malczewski, Marek Żuławski i Marian Kościalkowski. Wydaje się, że poza aspektami artystycznymi, była przede wszystkim wsparciem finansowym dla nagrodzonych. Redakcja miesięcznika kupowała bowiem jeden obraz wyróżnionego.

36. J. Czapski, *Konstanty Brandel 1880-1970. Kronika kulturalna*, *Kultura* 1978 nr 3 (366) s. 114.

37. W. Leitgeber, [***], w: *Konstanty Brandel 1880-1970*, s. 25.

WITOLD LEITGEBER (1911-2007)

W zespole dokumentów, które Witold Leitgeber złożył w 2001 roku w Archiwum Emigracji w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, znajduje się teczka jego życiorysów pisanych w różnych okresach dla wydawnictw emigracyjnych i krajowych, dla Stronnictwa Narodowego, którego sekretarzem Komitetu Politycznego został w 1982 roku, dla Instytutu Badań Literackich PAN i dla rodziny w Polsce – zwłaszcza dla Sławomira Leitgebера, autora książki o rodzie Leitgeberów. Wszystkie te życiorysy zawierają jedynie najważniejsze daty i suche fakty, a dla czytającego są świadectwem zarówno wielkiej pracowitości, jak i niezwyklej skromności. Ułożenie z tej garści zaledwie biograficznych szczegółów choćby krótkiej opowieści o życiu, jest nie tyle trudne, co wręcz skazane na niepowodzenie.

Witold Leitgeber urodził się w Poznaniu, na krótko przed wybuchem I wojny światowej. Studia prawnicze na Uniwersytecie poznańskim ukończył w 1934 roku i po rocznej służbie wojskowej mianowany został podporucznikiem rezerwy. W 1935 roku rozpoczął pracę dziennikarską w „Kurierze Poznańskim”, a trzy lata później wysłano go do Paryża w charakterze korespondenta prasowego. Nie zaniedbując obowiązków, przez ponad rok łączył pracę dziennikarską ze studiami w Ecole Libre des Sciences Politiques oraz na Académie de Droit International w Hadze. Na wieść o wybuchu wojny, 3 września 1939 roku zgłosił się jako ochotnik do Armii Polskiej we Francji. 24 września zameldował się w obozie polskim w Cötquidan. Tam, wspólnie z Aleksandrem Janą-Połczyńskim, Ludwikiem Rublem, Tymonem Terleckim i Samuelem Tyszkiewiczem, założył tygodnik Wojska Polskiego pt. „Polska Walcząca”. Później, gdy po ewakuacji do Wielkiej Brytanii, pismo kontynuowało działalność, pod redakcją Terleckiego, Leitgeber przez kilka lat pisywał do tego tygodnika reportaże wojenne i powojenne. W 1940 roku, w Cötquidan, został instruktorem Szkoły Podoficerskiej, a w czerwcu tego roku, dowodząc wychowankami, jako dowódca plutonu, wziął udział w walkach z Niemcami koło Redon. Po ewakuacji z Francji znalazł się Szkocji wraz z oddziałami wojska. W styczniu roku 1941 został jednak odkomenderowany do Sztabu Naczelnego Wodza w Londynie na stanowisko kierownika referatu prasowego. Doświadczenia i spostrzeżenia z pracy sztabowej zawarł w książce *W Kwaterze Prasowej. Dziennik z lat wojny 1939-1945*, opublikowanej w Katolickim Ośrodku Wydawniczym „Veritas” w 1972 roku. Pełnił tę funkcję przez okres wojny. Wszelako, w początkach 1945 roku mianowano go oficerem prasowym przy dowództwie 1. Armii Kanadyjskiej, w skład której wchodziła 1. Dywizja Pancerna gen. Stanisława Maczka, i przez kilka miesięcy towarzyszył żołnierzom na froncie. Po demobilizacji i przejściu przez Polski Korpus Przysposobienia i Rozlokowania, w 1948 roku w randze kapitana Leitgeber zaczął pracować w polskiej sekcji BBC jako współredaktor i spiker, uzyskując z czasem samodzielność w redagowaniu programów. Pracował w radio do 1987 roku, chociaż był już wówczas na emeryturze. Z pracą w radio związana jest pewna ciekawostka w jego archiwum: otóż w początkach lat 1950., BBC zamówiło u Czesława Miłosza cykl audycji, które miały być odczytywane w radio. Miłosz mieszkał wówczas w Paryżu i nadsyłał rękopisy artykułów, które przepisywano i – ponieważ nie było bezpośredniego kontaktu z autorem – z reguły bez korekty czytano. Nie zachowały się żadne nagrania. Rękopisy trafiły do kosza, a maszynopisy niszczone. Leitgeber ocalił jeden z rękopisów, który znajduje się w jego archiwum i jest najpewniej jedynym dowodem tej współpracy poety z BBC.

Witold Leitgeber był czynnym członkiem Stronnictwa Narodowego w Londynie i przez długie lata, choć niezbyt często, pisywał do „Myśli Polskiej”, organu stronnictwa. Z zamiłowania badacz dziejów Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, w latach 1980. i 1990. współpracując z Instytutem i Muzeum gen. Sikorskiego w Londynie opracował *Materiały. Kwatera Prasowa Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie (1994)* oraz obszerny szkic *Polski Korpus Przysposobienia i Rozlokowania w świetle dokumentów brytyjskich (1995)*.

We Francji, jeszcze przed wojną, zaczął pisać dziennik, w którym z pewną systematycznością notował czynności i wydarzenia, z akrybią utrwalając nazwiska spotykanych przy różnych okazjach Polaków. W latach wojny dziennik ów stał się nie tylko notatnikiem czynności służbowych, ale też miejscem wyrażania opinii o polityce międzynarodowej i utrwalania pamięci o wojennych zasługach kolegów i przyjaciół. Kilkadziesiąt zapisanych drobnym pismem kajetów znajduje się obecnie w Toruniu i budzi zainteresowanie historyków wojskowości i emigracji. Fragment tego dziennika Leitgeber opublikował. W latach 1950. poświęcił czas studiom nad twórczością Paula Claudela, stając się przyjacielem jego rodziny; pisywał do „Bulletin de la Société P. Claudel” oraz angielskich i francuskich książek o pisarzu.

W londyńskich „Wiadomościach” opublikował dwa obszerne studia przybliżające Polakom dorobek wybitnego francuskiego myśliciela. W archiwum zachowały się korespondencje oraz ślady drobiazgowych poszukiwań i kwerend źródłowych, a w księgozbiorze – który również przekazał do Torunia – wiele cennych wydań dzieł Claudela.

Był najbliższym krewnym Konstantego Brandla. Matką Leitgebera była Józefa Brandel, siostra wybitnego malarza i grafika. Od lat międzywojennych Leitgeber odwiedzał wuja we Francji i prowadził z nim rozmowy, wydane w 1979 roku w formie książki *Rozmowy z Brandlem*. W 1970 roku został też spadkobiercą Brandla. Z pieczołowitością zajął się zagospodarowaniem ogromnej, liczącej z górą 3 tys. obiektów, bezcennej artystycznej spuścizny grafika. Dzieła sztuki, realizując testament wuja, podarował kilku polskim muzeom, w tym głównie Muzeum Narodowemu w Warszawie, współpracując przy organizacji wielkiej monograficznej wystawy w 1977 roku i katalogu dzieł wszystkich. W latach 1980., po uporządkowaniu i opracowaniu, złożył dokumenty i korespondencję Brandla w Bibliotece Polskiej na Wyspie św. Ludwika w Paryżu. Pewną liczbę prac, w tym komplet rycin, i pamiątki po wuju zachował jednak dla siebie. W roku 2001, podjął decyzję o podarowaniu własnej kolekcji prac Brandla toruńskiemu Archiwum Emigracji w Bibliotece Uniwersyteckiej, wraz z osobistym archiwum i liczącym kilkaset woluminów księgozbiorem. Napisał wtedy: „to niespodzianka, ale myślę, że Archiwum Emigracji i Pan gwarantują właściwą opiekę nad pamiątkami i twórczością mojego Wuja. I może będzie to wstęp do jakiegoś zbioru sztuki emigrantów, o którym tyle rozmawialiśmy”.

W roku 2003 Witold Leitgeber odwiedził wraz z córką Bożeną Toruń i rozmawiał z JM Rektorem UMK, prof. Janem Kopcewiczem. Zapadła wówczas decyzja, by pierwszą wystawą powstałego rok później Muzeum Uniwersyteckiego w Toruniu była ekspozycja grafiki Konstantego Brandla. Wraz z katalogiem. Leitgeber nie mógł wziąć udziału w wernisażu, ale do końca życia interesował się promocją twórczości wuja na świecie. W listopadzie 2006 roku grafiki K. Brandla z kolekcji Archiwum Emigracji pokazane zostały na wystawie w Paryżu. Katalog wystawy dotarł do Londynu.

Witold Leitgebera zmarł 10 stycznia 2007 roku w Londynie.

KATALOG MALARSTWA I RYSUNKU KONSTANTEGO BRANDLA

W roku 2005 ukazał się nakładem Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu katalog *Grafika Konstantego Brandla ze zbiorów Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, autorstwa Ewy Bobrowskiej-Jakubowskiej, Joanny Krasnodębskiej i Mirosława A. Supruniuka³⁸. Towarzyszył wystawie inauguracyjnej działalności Muzeum Uniwersyteckiego w Toruniu. Katalog ów, dziś trudno już dostępny, objął wyłącznie prace graficzne pozyskane w darze od Witolda Leitgebera, siostrzeńca artysty. Niniejsza publikacja stanowi niejako uzupełnienie wydawnictwa sprzed 10 lat i zawiera informacje o ponad kilkuset obrazach, rysunkach, szkicach i monotypiach Konstantego Brandla wchodzących w skład kolekcji książek, materiałów archiwalnych i dzieł sztuki podarowanych Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu w czerwcu 2001 roku. Przypomnijmy, że W. Leitgeber, realizując ostatnią wolę malarza, przekazał większą część jego spuścizny artystycznej, tj. 3240 prac, do Polski już w początku lat 70. XX w. Wśród obdarowanych wówczas instytucji muzealnych znalazły się: Muzeum Narodowe w Warszawie, które otrzymało 2535 obiektów, narodowe muzea w Krakowie i Poznaniu, które obdarowano rycinami i pracami malarskimi w większej liczbie, Muzeum Okręgowe w Toruniu, Muzeum Mazowieckie w Płocku oraz gabinety rycin Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego i Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, które otrzymały od kilku do kilkunastu prac, głównie graficznych. 14 ekslibrisów otrzymało również Muzeum Zamkowe w Malborku. Konsekwencją darowizny była wystawa, którą w 1977 roku przygotowało Muzeum Narodowe w Warszawie. Pokazano na niej zaledwie część z ponad trzech tysięcy pozyskanych w darze prac malarskich, rysunków i grafik, ale wydany przy okazji katalog zebrał wszystkie prace znajdujące się w owym czasie w polskich instytucjach muzealnych i bibliotecznych. Wstęp do katalogu napisała Irena Jakimowicz, a Leitgeber odtworzył szczegółową biografię artysty, a krótko po tym wydarzeniu opublikował własne rozmowy z Brandlem. Kilkanaście lat później, także za sprawą Leitgebera, korespondencja, dokumenty oraz pewna liczba grafik Brandla została zdeponowana w Bibliotece Polskiej w Paryżu. Pewną część spuścizny Brandla zatrzymał Leitgeber dla siebie. Znalazły się w niej ryciny w wielu egzemplarzach, prace malarskie, szkicowniki, rysunki i pamiątki oraz dokumentacja związana z rozdysponowaniem spuścizny. Nie jest jasne, jakimi kryteriami kierował się Leitgeber. Można się jednak domyślać, że zamierzał obdarować instytucje w Wielkiej Brytanii, np. Bibliotekę Polską POSK i British Museum, a także przygotować wystawy; być może zamierzał sprzedawać prace graficzne. Cały ten londyński zespół prac Brandla i pamiątek po nim, zdecydował się w czerwcu 2001 podarować toruńskiemu Archiwum Emigracji, wraz z własnym archiwum oraz bogatym, liczącym kilkaset pozycji, księgozbiorem dotyczącym historii Kościoła w Polsce i dziejów Stronnictwa Narodowego.

Od dawna mieliśmy świadomość, że bezcenna kolekcja powinna zostać w całości opracowana i udostępniona w formie katalogów. Doświadczenia zdobyte w pracy nad rycinami pozwoliły nam przy opracowywaniu niniejszego katalogu przyjąć następujące zasady: wszystkie prace podzielono na dwie części, osobno prace luźne lub zebrane w sztuczne „bloki” i posyty, a osobno szkicowniki, nawet wówczas, gdy w szkicownikach znajdowały się luźne rysunki czy grafiki w różnych technikach. Wszystkie egzemplarze prac olejnych, gwaszy, pastelii, akwarel, monotypii, rysunków i szkiców, ale też i szkicowniki, opisano z autopsji. Zaznaczono cechy zewnętrzne poszczególnych prac (sygnowania, marginalia, technikę, podłoże, na którym rysunek powstał itp.), notując jednak w opisie tylko te, które miały znaczenie. Zrezygnowano np. z zaznaczania za każdym razem, że praca powstała na papierze lub posiada zaznaczone na rewersie wymiary (czasem niezgodne z rzeczywistością). Wszelako, jeśli wykorzystano inne podłoże, np. płótno, kalkę, karton czy kość słoniową, zostało to odnotowane.

38. E. Bobrowska-Jakubowska, J. Krasnodębska, M. A. Supruniuk, *Katalog grafiki Konstantego Brandla ze zbiorów Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*. Toruń: Muzeum Uniwersyteckie, 2005, 78, [2] s., CD.

W katalogu grafik z 2005 roku uznano za właściwe odsyłać czytelnika do opracowania Muzeum Narodowego z roku 1977, by mógł odnaleźć te same ryciny lub ich inne stany w zbiorach krajowych instytucji muzealnych. Naturalnie, publikacja Jakimowiczowej nie obejmowała kolekcji W. Leitgebera, która trafiła do Torunia w 2001 r., choć autorka prace te знаła odwiedzając darczyńcę w londyńskim mieszkaniu³⁹. Dla katalogu rycin korzystanie z pracy Jakimowiczowej okazało się niezbędne. W wypadku prac malarskich i rysunków postąpiliśmy nieco odmiennie. Ponieważ katalog Muzeum Narodowego zawiera również malarstwo i rysunek, a Jakimowiczowa sporadycznie informowała o dziełach sztuki znajdujących się w części, którą otrzymał Leitgeber, uznaliśmy za właściwe odsyłać czytelnika do szkiców prac, których skończone wersje znajdują się w niniejszym katalogu, np. witraży⁴⁰. W Opisie poszczególnych obiektów wzorowaliśmy się na katalogu warszawskim. Odstępstwo od normy przyjętej przez I. Jakimowiczową dotyczy opisu szkicowników. Autorka, najpewniej z braku czasu, zrezygnowała ze szczegółowej analizy poszczególnych akwarel, pastel, rysunków i szkiców pomieszczonych w często wielostronicowych brulionach, opisując je zbiorczo. W niniejszym katalogu opisano każdą stronę brulionu, zaznaczając każdy rysunek, szkic, grafikę, akwarelę czy tusz. W wypadku, gdy brulionowe szkice stanowiły podstawę lub studium wstępne prac nad grafiką, wzorem katalogu warszawskiego, zaznaczyliśmy których rycin dotyczą.

Podstawowym źródłem wspierającym porządkowanie dorobku artystycznego Konstantego Brandla w zakresie malarstwa są trzy maszynopisowe katalogi-spisy prac olejnych, akwarel i pastel, sporządzone przez artystę i uzupełnione przez Witolda Leitgebera. Korzystała z nich również Jakimowiczowa, przygotowując katalog wystawy w Muzeum Narodowym. Dysponujemy w archiwum Brandla oryginałami tych spisów⁴¹. Datowanie ich jest bardzo trudne. Istniały już w roku 1958, ponieważ prace malarskie pokazane na wystawie w Warszawie noszą numery z tych spisów-katalogów. Czy można przyjąć założenie, że Brandel przygotował je właśnie z myślą o ekspozycji w Polsce? Każdy z nich zawiera tytuły prac w języku polskim, czasem francuskim (w kilku wypadkach tytuł został poprawiony lub wpisany odręcznie) oraz noty spisane ręką Konstantego Brandla i kilku innych osób w języku polskim. Jedną z tych osób był W. Leitgeber. Kolejność prac w spisach jest przypadkowo i nie odpowiada chronologii ich powstania. Wydaje się, że notowanie z autopsji (na co wskazują szczegółowe wymiary) pozwoliło Brandlowi spisać w pierwszym rzędzie najpewniej te prace, które posiadał w swoich zbiorach, następnie prace u przyjaciół, rodziny itd., a następnie uzupełnić spis z pamięci. Dlatego część opisów jest niekompletnych. Nie mamy możliwości określenia, jak wiele dzieł malarskich Brandla nie zostało ujętych w spisach i dlatego, ani nie znamy odpowiedzi kiedy uzupełniono je marginaliami. Mając wszelako na uwadze rolę, jaką spisy te spełniały, fakt, że były jedynymi tego rodzaju pomocami, wydaje się mało prawdopodobne, aby marginalia mogły być umieszczane bez wiedzy artysty, nawet jeśli wpisywał je Leitgeber. Uwagi marginalne zawierają przede wszystkim informacje na temat stanu zachowania i miejsca przechowywania dzieła sztuki, tj. odnotowują także jego zniszczenie lub zaginięcie oraz nazwisko osoby (nazwę instytucji), która dzieło kupiła lub otrzymała. Czasem ręką poprawiana jest data powstania oraz odesłanie do spisu „u R” (być może jakiegoś spisu zrobionego przez Renée Hildt?), lub innego, który musiał istnieć, jako że niektóre prace noszą cyfry katalogu nie pasujące do w/w spisów. Na końcu każdej z list prac W. Leitgeber dopisał tytuły kilku, kilkunastu dzieł nieujętych przez Brandla, co dodatkowo sugeruje, że spisy sporządzane były z pamięci za życia malarza i objęły jedynie kolekcje dostępne malarzowi.

39. J. Szczepińska-Tramer, „Konstanty Brandel i sztuka europejska jego epoki”, mps w posiadaniu autorów, s. 4-5. Tekst jest jest autorskim przekładem komunikatu wygłoszonego na konferencji poświęconej Konstantemu Brandlowi, zorganizowanej dn. 5 listopada 2005 r. w Centre de l'Académie Polonaise des Sciences w Paryżu i drukowanego tamże: Joanna Szczepińska-Tramer, *Konstanty Brandel et l'art européen de son époque, Annales du Centre Scientifique de l'Académie Polonaise des Sciences à Paris*, vol. 9, Varsovie – Paris 2006, s. 68 – 84. Warto zaznaczyć, że jest to w dużej części polemika z ustaleniami autorów katalogu toruńskiego.

40. Konstanty Brandel 1880-1970. *Warszawa listopad-grudzień 1977*, opracowała Irena Jakimowicz, Warszawa 1977, poz. 554-633. Jakimowiczowa zaznaczyła, że MNW posiada szkice do projektów, natomiast „Wykończone projekty akwarelowe są własnością W. Leitgebera w Łodynie”.

41. Poszczególne spisy liczą: „Olejne” – 7 k.; „Pastele” – 3 k.; „Akwarele” (gwasze) – 15 k. Wszystkie zawierają adnotację ręką Brandla. Powstały przed 1958 r., a wpisy odręczne nanoszone były co najmniej do śmierci Brandla w 1970 r. Ostatnie karty w spisach prac olejnych i akwarel są spisane odręcznie i najpewniej późniejsze.

Dla nas stanowiły one podstawę do identyfikacji prac, choć zdarza się, że tytuły prac notowane na rewersach dzieł sztuki są nieco odmiennie niż te w maszynopisie. Trzeba jednak pamiętać, że Brandel nadawał swoim pracom tytuły z pewną nonszalancją. Wspominając w rozmowach z Leitgeberem jeden z projektów witraży wymienił pięć różnych jego tytułów. Także wymiary prac nieco różnią się od tych zanotowanych w spisach. Sporadycznie wynika to z nierówności papieru, czasem z faktu, że prace naklejone są na tekturę, a spis podaje wymiary tektury. Większość obiektów z kolekcji toruńskiej pozostaje poza wyżej opisanymi spisami. Dlatego nie ma ich w maszynopisie, ani w dopiskach Leitgebiera – nie wiadomo. Być może stały się one własnością siostrzeńca już po rozdysponowaniu spuścizny Brandla. O tym, że Leitgeber pozyskiwał prace Brandla z innych źródeł niż dar wuja wiemy z opisu znajdującego się na pastelowym portrecie Suzanne Laurent: Konstanty Brandel: *Portret Suzanne Laurent, córki generała francuskiego Laurent, zmarłej w Paryżu dnia 4 października 1948. Suzanne była przyjaciółką-opiekunką wuja Kota, moją marraine de guerre w latach 1939-40. Odziedziczonym po Niej pierścieniem zaręczyłem się z Dziwką. Bożenki trzecie imię, Suzanne na Jej pamiątkę. Portret dostałem na własność od siostry Suzanne, generałowej H. Foix w 1965.* Z drugiej strony, przy jednym z obiektów w spisach znaleźć można dopisek: własn. W. Leitgebiera. Skądinąd wiemy, że Brandel malował wiele przed wyjazdem do Paryża w 1903 roku. Prace te zostały w Polsce lub zaginęły w wyniku wojny. Spisy nie obejmują żadnych prac z tego okresu. W archiwum Brandla znajduje się niewielka koperta z 11 małutkimi fotografiami gwaszy podpisany na rewersie: „Nie istnieje”⁴². Odnotujemy, że ani jeden z tych gwaszy nie znalazł się w spisach

Przy określeniu tytułów prac, układu chronologicznego, technik itd. kierowano się w pierwszym rzędzie autopsją i zapisami na obiektach, w dalszej – wspomnianymi spisami. W wypadku szkiców i rysunków odnoszących się do grafik (głównie w szkicownikach), pomocny był opublikowany w 2005 roku *Katalog grafik Konstantego Brandla*. W wypadku szkicowników brano pod uwagę przede wszystkim daty występujące w tekście (najwcześniejszą i najpóźniejszą) oraz zebrane przez Leitgebiera szczegółowe informacje o podróżach malarza. W wypadku tytułów francuskich zachowano je w oryginale bez tłumaczenia. Pracom niezatytułowanym nadano tytuły polskie.

Przyjęto układ opisu identyczny, jak w katalogu grafik, tj. zbliżony do tego, jaki nadała pracom malarskim I. Jakimowiczowa. W polu uwag, także przy okazji opisu szkicowników, pomieszczono informacje o wszelkich marginaliach i notach znalezionych na pracach z wyjątkiem tych, które nie były autorstwa Brandla i powstały wcześniej. Trzeba bowiem pamiętać, że malarz w okresie, gdy brakowało papieru, wykorzystywał do szkicowania, ale też do realizacji prac malarskich, czyste karty w częściowo zapisanych notatnikach. Jeden ze szkicowników powstał np. na kartach brulionu prac naukowych dra Jana Danysza, biologa z Instytutu Pasteura, inny na pustych stronach notatnika kucharskiego z połowy XIX stulecia. Cykl „Dziecko i kobieta” namalowany został na odwrociu podarowanych przez Szymona Posnera kart wydawanego w Paryżu antycarskiego biuletynu prasowego „Correspondance russe”⁴³ oraz korespondencji redakcyjnej. Tego rodzaju „dodatki” zaznaczono w opisie głównym każdego szkicownika lub poszytu, bez powtarzania ich pod każdą pracą^{43a}.

Przy obiektach podano technikę (wszystkie wykorzystane przez Brandla techniki), wymiary papieru (lub innego podłoża), wymiary sztywnego podobrazia, jeśli praca została naklejona, oraz cechy szczególne i indywidualne. Za każdym razem inne. Przy pracach podano również sygnaturę inwentarza Archiwum Emigracji oraz o ile występowała, sygnaturę ze spisów Brandla.

Podobnie, jak w katalogu grafik, przyjęliśmy dla niniejszego katalogu układ chronologiczny. Osobny dla prac olejnych, dla akwarel i gwaszy, dla pasteli, rysunku i dla monotypii. Osobno – co zaznaczono wyżej – spisane zostały szkicowniki.

42. K. Brandel, Fotografie prac, AE/WL-KB/XXI/3

43. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 23.

43a W kolekcji prac Brandla w Muzeum Narodowym w Warszawie znajdują się również rysunki na papierze z biuletynu „Correspondance russe”. Warto też zauważyć, że K. Brandel wykorzystywał do szkicowania papier bardzo niezwykłych proveniencji. Kilka rysunków powstało na nieopiętych okładkach popularnej serii książek Księgarni Luksemburskiej pn. „Biblioteka Ludowa Polska”, wydawanej w latach 1866-1871. Papier mógł otrzymać od Władysława Mickiewicza, który samodzielnie prowadził tę księgarnię w latach 1867 – 1889.

Tytuły. Przyjęliśmy w pierwszym rządzie za Konstantym Brandlem tytuły prac przez niego zanotowane na pracach i spisach, zarówno francuskie jak i polskie. Są one częste w pracach samodzielnych i niezwykle rzadkie w szkicach i szkicownikach. Tam, gdzie tytuły nie występują, przyjęliśmy nazwy opisowe własne, nie zaznaczając ich jednak – wzorem katalogu warszawskiego – w nawiasach „[]”. Tam, gdzie występuje więcej niż jeden tytuł, podaliśmy wszystkie, tytuł właściwy zaznaczając wielkimi literami.

Datacja – układ chronologiczny. Tylko nieliczne prace są datowane. Niekiedy daty znajdują się na marginesach lub odwrociu rysunków, akwarel czy gwaszów. Tam, gdzie dokładna datacja nie była możliwa podano daty przybliżone, np. „lata 1920.” biorąc pod uwagę inne podobne prace, lub „po 1929”, gdy sugeruje to data na wykorzystanym powtórnie papierze. Gdy rysunek jest szkicem do datowanej ryciny lub pracy malarskiej podaliśmy datę „ante quem”.

Witraże

W kolekcji prac Konstantego Brandla znajduje się 15 projektów witraży. Wiemy skądinąd, że jeszcze w końcu lat 1960. istniały także kartony z rozrysowanymi witrażami w skali 1:1, które Brandel trzymał pod łóżkiem w pokoju w Nogent. Co się z nimi stało – nie było wiadome już w 1977 roku⁴⁴. Projekty znajdujące się w Toruniu to prace dla dwóch kościołów. Trzynastcie z nich, to najpewniej wcześniejsze szkice, wykonane na prośbę i zamówienie architekta Stefana Danysza dla neogotyckiego kościoła w Le Transloy koło Amiens (dep. Pas-de-Calais), zniszczonego w czasie I wojny światowej. Danysz zamówił ponad 30 witraży, ale Brandel ostatecznie wykonał tylko osiem w wymiarze 3,25 x 1,75 m. Przedstawiły: Piekło, Czyściec, Wygnanie z Raju oraz sakramenty: Chrzest, Pokutę, Kapłaństwo, Eucharystię i Ostatnie namaszczenie. W toruńskim archiwum malarza zachowały się ponadto szklane klisze tych ośmiu projektów oraz czarno-białe fotografie, a także trzy fotografie projektu odbudowy bryły świątyni⁴⁵. Muzeum Narodowe w Warszawie posiada kilkanaście innych, niekompletnych szkiców witraży, których pewna identyfikacja nie jest możliwa. Wydaje się jednak, że dotyczą one tych samych projektów. Kościół w Le Transloy został ostatecznie zrekonstruowany bez witraży Brandla, tym samym projekty nie zostały zrealizowane. Prace nad nimi traktował Brandel jednak bardzo poważanie. W 1925 roku na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu malarz pokazał osiem kartonów w pawilonie witrażowym francuskim. Pokazał także jeden witraż zrealizowany w szkłe: „Ostatnie namaszczenie” – wykonany przez zakład M. Louzier⁴⁶. Pierwotnie zaproponował by witraże pokazał w Pawilonie Polskim, jednak organizatorzy polscy dali mu do zrozumienia, że to „nie pasuje” do koncepcji. Za projekty malarz otrzymał pochwałę arcybiskupa Paryża, kardynała Dubois oraz nagrodę. W styczniu 1926 r., gdy prawdopodobnie było już pewne, że świątynia w Le Transloy nie będzie miała witraży, Brandel posłał spakowane części gotowego witraża do Poznania, z przeznaczeniem dla nowego kościoła. Witraż ten zaginął w 1939 r.⁴⁷. Malarz wykonał ponadto projekty trzech witraży w cyklu „Matka Boska”, najpewniej w 1929 roku, dla innej instytucji, odmienne w formie i tematyce⁴⁸. W archiwum Brandla zachowały się dwa: Madonna bizantyjska i średniowieczna. Była jeszcze Madonna renesansowa.

Cykl prac „Dziecko i Kobieta”

Konstanty Brandel kilka razy w rozmowach z Witoldem Leitgeberem wspomina cykl akwarel zatytułowany „Dziecko i Kobieta” (raz nazywając cykl: „Kobieta z dzieckiem”). Było to przy okazji rozmowy o przyjaciółkach: „Kiedy miałem brak papieru, Posner dawał mi zwoje antycarskiego biuletynu prasowego ‘Correspondance russe’. Po drugiej stronie malowałem i szkicowałem między innymi mój cykl ‘Kobieta z dzieckiem’”. Drugim razem przy okazji odpowiedzi na pytanie o kobiety zauważył: „Dla kobiety mam wielki respekt. Tak zostałem wychowany. Kobieta jest dla mnie bazą życia. Na moich rycinach i gwaszach, a także w cyklu akwarelowym z 1920 r. pt. ‘Dziecko i kobieta’, przedstawiłem różne warianty macierzyństwa. Raz była to polska chłopka, innym razem wielka dama. [...] Są też Madonny”⁴⁹.

44. Pisze o tym W. Leitgeber w: *Rozmowy z Brandlem*, s. 63 p. 63.

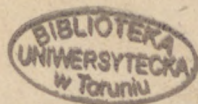
45. K. Brandel, *Fotografie prac*, AE/WL-KB/VIII/3.

46. Konstanty Brandel 1880-1970, s. 101.

47. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 33.

48. Tamże, s. 63.

49. Tamże, s. 40.

I ponownie, gdy już sam Leitgeber zauważa, że temat kobiety z dzieckiem, macierzyństwa przewijał się w twórczości Brandla przez dziesiątki lat, nie tylko w rycinach, ale też w akwarelach oraz w szeregu monotypii⁵⁰. Leitgeber, pisząc o cyklu po raz pierwszy, opatrzył je przypisem: „Akwarele nie objęte katalogiem”⁵¹. Na okładce sztucznie złożonego poszytu rysunków i monotypii, ozdobionego barwnym frontypisem, Brandel zanotował ponadto datę 1920. Musimy przyjąć, że wszystkie prace powstały w roku 1920, choć jest ich 82. Sam Brandel powiedział Leitgeberowi, że malował je w 1920 roku. Wewnątrz brulionu znajduje się kartka papieru z zapisanym ręką W. Leitgebiera tekstem: „Konstanty Brandel. Szkice: dziecko i kobieta (p. Frankowska z córką) (papier agencji Correspondance russe od przyjaciela redaktora Posnera) otrzymałem od wuja Kota, maj 1970. W.L.” Nie wydaje się jednak, by wszystkie prace dotyczyły Frydy Frankowskiej, malarki i graficzki, przyjaciółki Brandla. Kobiety na rysunkach różni zbyt wiele: wiek, rysy twarzy, figura. Prace były pokazywane co najmniej raz, na wystawie w Warszawie w 1927 roku⁵².

Ze względu na dużą liczbę prac w cyklu (82), uznaliśmy za konieczne opisać je osobno, lecz wspólnie, pomimo różnych technik. Brandel łączył w cyklu akwarelę z monotypią, tuszem, a nawet olejem, często pozostawiając rysunek ołówkowy. 81 prac pozyskanych zostało w darze od W. Leitgebiera. W 2004 roku Archiwum zakupiło od rodziny Ireny Jakimowiczowej niewielką akwarelę przynależącą do cyklu, którą malarz podarował wybitnej historyczce sztuki.

Monotypie

Wspominając spotkania z K. Brandlem w końcu lat 1960., Leitgeber zanotował, że malarz pokazał mu cykl monotypii poświęconych tematyce macierzyństwa oraz monotypie Centaurów: „Jest ich kilka w kolorze sepiowym. Matka z dzieckiem w różnych pozach pełnych tkliwej czułości”. Leitgeber zauważył słusznie, że temat kobiety z dzieckiem już wcześniej obecny był w twórczości Brandla nie tylko w akwarelach czy rycinach, ale też w malarstwie olejnym⁵³. To samo dotyczyło postaci mitologicznych półkoni-półludzi, które pojawiały się w grafice w latach 1920.⁵⁴ Kiedy Brandel rozpoczął eksperymenty z monotypią nie wiadomo. Wydaje się, że kilka prac wklejonych do szkicowników z początku wieku nosi znamiona typowe dla monotypii, z drugiej strony wiadomo, że malarz nigdy prac w tej technice na wystawach nie prezentował. Na okładce zbioru prac w różnych technikach poświęconych „Dziecku i Kobiecie”, Brandel zapisał: „Pani Frankowska z córką” oraz datę 1920. Nie rozstrzygając ostatecznie daty powstania wszystkich monotypii, przyjęliśmy za możliwe powstanie ich – zarówno postaci kobiet z dzieckiem, jak i Centaurów – w latach 1920., a tym samym zgodziliśmy się na datę „1920” dla prac poświęconych macierzyństwu. Datowanie Centaurów na rok po 1922 zasugerował rewers jednej z odbitek. Brandel wykorzystał bowiem do druku rycinę powstała w 1922 roku.

Bayonne 1914

W roku 1914, po wybuchu wojny, Brandel przygotowywał się do podróży do Hiszpanii. Dojechał do Bayonne, gdzie zatrzymali go Polacy, służący przede wszystkim w drugiej kompanii Legii Cudzoziemskiej – Bajończycy. Wśród żołnierzy był m.in. Xawery Dunikowski, ale też paryscy malarze: Mondszajn, Marcussis i Rubczak. W rozmowie z W. Leitgeberem Brandel opisał to następująco: „Mieszkałem u starszej wiekiem Francuzki.

50. Tamże, s. 64. Monotypie pokazał Brandle siostrzeńcowi dopiero w końcu lat 60., na krótko przed śmiercią. Także wówczas pokazał monotypie Centaurów.

51. Tamże, s. 23.

52. K. Poraj-Koźmiński, *Z wystawy sztuki. Konstanty Brandel*, Polska Zbrojna, 6.09.1927 s. 8.

53. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 64.

54. Np. w: *EX LIBRIS SERVEAU – Exlibris Clément Serveau*, z 1923 r. (KB 191)

Miałem jeden kilogram cukru i trochę herbaty, przywiezione z Paryża. Chleba dostawałem od żołnierzy. Rysowałem im portrety”. Nie wiemy ile portretów Brandel stworzył. W zespole podarowanym Archiwum Emigracji znajduje się ich 18, ale portretu Dunikowskiego i kolegów malarzy – o ile były – nie ma. Te, które odnotowywane są w katalogu były pokazywane w Paryżu na wystawie *Polonia. Les Polonais en France depuis 1830*, przygotowanej w Cité Nationale d’Histoire de l’Immigration w 2011 r. Nie były jednak reprodukowane w katalogu wystawy⁵⁵. Portrety są niewielkie, niesygnowane, opisane przez Brandla nieczytelnym pismem. Uzналиśmy zasadność wyodrębnienia zespołu portretów z Bayonne osobno.

Szkicowniki

Brandel rysował i szkicował z natury prawdopodobnie od pierwszych chwili pobytu w Paryżu, tj. od 1903 roku. Rysunki wykorzystywał w pracach graficznych, a najpewniej też w malarstwie. Jednak nikomu nie ujawniał swojego warsztatu i nie wiedzieli o szkicownikach nawet ludzie bliżej z malarzem zaprzyjaźnieni. Szkicowniki wykorzystywał do lat 1950⁵⁶. Witold Leitgeber zanotował w przypisie do rozmów z Brandlem, że wszystkich szkicowników, którymi dysponował po śmierci malarza, było 65⁵⁷. Faktycznie mamy do czynienia z liczbą znacznie większą, bo wynoszącą 70. Większą część z nich, tj. 53 przekazał do Polski do Muzeum Narodowego w Wąsławicach⁵⁸, 17 zatrzymał. Jakimi kryteriami kierował się wybierając te, a nie inne – nie wiemy. Wydaje się, że wybierał notatniki przykładowe z różnych okresów życia i twórczości Brandla. Szkicowniki wykorzystał Leitgeber m.in. do zilustrowania *Rozmów z Brandlem*, zamieszczając w książce czarno-białe reprodukcje kart⁵⁹. Pokazał je również na wystawie, którą przygotował w Galerii Studio Sienko, przy 57A Lant Street w Londynie, na przełomie 1993/1994 roku⁶⁰. Była to pierwsza ekspozycja w nowoutworzonej galerii, kierowanej przez Olę Sienko Tutton. Objęła najważniejsze dzieła graficzne Brandla z kolekcji Leitgebера⁶¹. W 2001 roku do Torunia trafiły wszystkie bruliony z rysunkami i szkicami, które posiadał Leitgeber. Te, które zdeponowane zostały wcześniej w Muzeum Narodowym w Warszawie, pokazywane były na wystawie w 1977 roku i zostały opisane w katalogu wystawy, wszelako bardzo ogólnie. Kilka szkicowników z daru „toruńskiego” można było oglądać przez kilka lat w Gabinecie Konstantego Brandla w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu⁶².

Irena Jakimowiczowa napisała we wstępie do wspomnianego wielokrotnie katalogu, że „u Brandla rysuje się szczególnie wyraźnie i dobitnie różnica między warsztatem i właściwą twórczością. Warsztat – rysunki, szkice i studia w różnych technikach – którego Brandel za życia nie lubił ujawniać, o istnieniu którego wiele osób zainteresowanych jego dziełem nawet nie wiedziało, był wyraźnie podręcznym magazynem motywów, niekiedy zapisem drogi wyzwalania się artysty z pęt rzeczywistości, zarysem wędrówki myśli w poszukiwaniu doskonałości”⁶³. Odnosząc to zdanie przede wszystkim do szkicowników Brandla wypadnie się z autorką tego zdania zgodzić. Należy jednak z pewną ostrożnością myśleć tę poszerzyć. Podstawowym problemem z opisem szkicowników jest ich datowanie. Leitgeber ponumerował bruliony, które zatrzymał u siebie, cyframi od 1 do 17, ale nawet pobieżna lektura zawartości pozwala zauważyć, że numerując nie kierował się chronologią. Nie są to również bruliony najstarsze, jako że wśród szkicowników zdeponowanych w Muzeum Narodowym są bruliony z rysunkami z roku 1903. Owe siedemnaście szkicowników wykazuje niezwykle dużą rozpiętość tematyczną i czasową. Nie zawsze jednak tematyka rysunków daje odpowiedź kiedy powstały. Jeśli brulion zawiera podpisane pejzaże, można dzięki spisanej przez Leitgebера chornologii⁶⁴ życia Brandla, przypisać miejsce do daty pobytu w danym miejscu. Wiele szkicowników zawiera jednak próby i szkice do zamysłanych prac graficznych lub studia architektoniczne bez lokalizacji. Są to – jak nazwała je Jakimowiczowa – „podręczne magazyny

55. *Polonia. Des Polonais en France de 1830 à nos jours*. Sous la direction de Janine Ponty. Paris: La Cité Nationale de l’Histoire de l’Immigration, 2011.

56. *Konstanty Brandel 1880-1970*, s. 7.

57. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 39 p. 49.

58. *Konstanty Brandel 1880-1970*, s. 184-189.

59. Patrz: W. Leitgebера, *Rozmowy z Brandlem*, il. 17-19, 21, 22, 24, 28, 30, 31, 35, 37-39, 42, 44, 46-54.

60. Informacja od Witolda Leitgebера.

61. A. M. Borkowski, *Straszliwy pocałunek pod sklepieniami katedr*, *Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza*, 14.12.1993 s. 6.

62. W latach 2001-2005: http://www.bu.umk.pl/Archiwum_Emigracji/Gabinet.htm

63. I. Jakimowiczowa, *Konstanty Brandel 1880-1970*, Muzeum Narodowe w Warszawie, Galeria Sztuki Współczesnej, listopad-grudzień 1977, Warszawa 1977, s.10.

64. Numerację Leitgebера zaznaczono w opisie.

motywów”, wykorzystywanych w licznych pracach graficznych, ale też malarstwie. Brandel zwykł długo przygotowywać się do pracy nad ryciną. Wiemy, że zamysławiając *TRIMOURTI – Trimurti (trójca wedyjska)* z 1915 roku, trzy lata wcześniej wykonał około 60 szkiców „wg zabytków sztuki indyjskiej w paryskich muzeach”, a rysunki pokazał na wystawie w Warszawie⁶⁵. Wydaje się, że podobnie postępował ze studiami w szkicownikach, traktując je jako szkice do zamierzanych projektów. Nie wyczerpuje to jednak odpowiedzi na pytanie: czym były w istocie szkicowniki i jak je datować? Mamy do czynienia z brulionami rysunków i szkiców w różnych technikach. Obok rysunków ołówkiem, kredką, piórkiem i tuszem lawowanym, znajdujemy doskonałe, niemal skończone dzieła malowane akwarelą, zarówno jedno (sepiowe lub czarne), jak i wielobarwne. Wiele prac łączy techniki: akwarela lub tusz lawowany podrysowane są ołówkiem albo piórkiem. Znajdujemy także wklejone grafiki w różnych technikach, rysunki pastelą, a nawet gwasze i szkice olejne na papierze.

Szczególnego rodzaju szkicownikiem Brandla są rysunki zrobione w paryskiej szkole baletowej Marie Rutkowskiej, dawniej tancerki Opery Petersburskiej. Szkice zostały namalowane akwarelą, pastelem i tuszem na kartkach z notatnika prof. Jana Danysza, w części zapisanych. Stąd ilustracje nawet na tekście, nie tylko na pustych stronach. Brandel wykonał portret Rutkowskiej w technice suchej igły w roku 1927, przyjęc można więc, że szkice powstały „ok. 1927”. Jeśli jednak dostrzeżemy tańczące postaci w grafikach: *LA DISSOLUTION – Rozkład*, z 1919 roku, a zwłaszcza w: *BACCHANALE / SABBAT – Bachiczny taniec (sabat)*, z tego samego roku, wówczas przyjdzie nam przesunąć datę na „ok. 1919”. Ostatecznie datację przyjęliśmy kompromisową: „1919-1927”.

Staraliśmy się – przede wszystkim na podstawie krytyki zewnętrznej – określić datę powstania rysunków i szkiców. Było to zawodne i nie zawsze możliwe. Zaznaczono wyżej, że jeden ze szkicowników powstał na pustych kartkach notatnika kucharskiego (?) z I połowy XIX stulecia (data na okładzinie: 1821)⁶⁶ inny na rękopisie Jana Danysza. Dzięki studiom Leitgebera wiemy, z dużą dokładnością, gdzie i kiedy w okresie paryskim podróżował Brandel, zatem w szkicownikach, w których zaznaczono lokalizację rysowanego obiektu było to dodatkowym kryterium datacji. Trzeba bowiem pamiętać, że malarz odwiedzał różne miejsca wielokrotnie. Mieliśmy świadomość, że wszystkie bruliony, może poza „brazylijskimi”, oraz studiami ze szkoły baletowej, zapełniane było szkicami na przestrzeni lat. Świadczą o tym zamalowania akwarelą starszych rysunków, „wciśnięcie” szkiców w wolne miejsca, doklejanie rycin i wyciętych z innych kajetów rysunków, akwrel czy gwaszy na całe stronicie wcześniej „zajęte”. Przypuszczenie to potwierdzają także daty notowane wewnątrz szkicowników. Wydaje się niemal pewne, że Brandel nie wpisywał dat „na bieżąco”. Notując wrażenia z obserwowanych miejsc i przedmiotów, niejako dokumentując wyprawę artystyczną, zaznaczał czasem miejsce lub nazwisko, ale nigdy czas. Czym są zatem daty? Najpoprawniej, wypadaloby je nazwać: reminiscencją przeszłości. Wpisując daty roczne, a nawet dzienne z przeszłości, sygnował konkretny rysunek, który „urodził się” w jego wyobraźni dawniej, ale dopiero niejako dojrzał w umyśle, by znaleźć się na kartkach szkicownika. Kiedy wklejał do szkicowników rysunki, grafiki i akwarele starsze lub późniejsze niż brulion, być może z innych, rozprutych brulionów, być może rysowane na luźnych kartkach, sygnował je datą o ile miało to znaczenie. Owo doklejanie nie miało jakiegoś wyraźnego profilu, trudno szukać w brulionach prac podobnych do „wklejki”. Przeciwnie, można mieć pewność, że była to czynność przypadkowa, niejako wymuszona koniecznością znalezienia „swojego miejsca” dla dissoluta znajdujących w papierach. Stąd w szkicowniku zawierającym datę „1913”, po której występuje rysunek rzeźby z podpisem „Verona 1911”, znajdujemy luźną wklejkę akwarelą z datą „1907”. Jak więc datować szkicowniki? Za podstawę obieraliśmy datę nie tyle zeszytów, co prac znajdujących się w kajetach. Zanotowaliśmy datę najwcześniejszą, choć ze świadomością, że nie musi być najważniejsza dla większej części rysunków oraz najpóźniejszą, wynikającą z krytyki wewnętrznej treści lub wpisanej w brulion. Choć czasem zbyt rozległe, pozwalają one szukać świadectw wielu podróży i poszukiwań artysty.

Mamy świadomość, że dopiero porównanie wszystkich szkicowników, a zwłaszcza lektura korespondencji Brandla, pozwoli na dokładniejszą chronologię.

65. W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, s. 42.

66. Podobne bruliony rysowane na starszych zapiskach znajdują się również w kolekcji Muzeum Narodowego, np. MN VII/12.

SKRÓTY:

ak. - akwarela
b.r. - brak roku
dł. - długopis
fr. - francuskie
gw. - gwasz
kal. - kalka
kat. - katalog
l.d. - lewy dół
l.g. - lewa góra
łac. - łacińskie
mon. - monotypia
not. - notatki
ol. - olej
oł. - ołówek
p.d. - prawy dół
p.g. - prawa góra
pap. - papier
pl. - pastel
pł. - płótno
rev. - revers
sr. - środek
s.d. - środek, dół
s.g. - środek, góra
sgn. - sangwina
st. - stempel
str. - strona/y
syg. - sygnatura
tyt. - tytuł

KB/A - katalog Brandla, spisy „Akwarele, gwasze”

KB/P - katalog Brandla, spisy „Pastele”

KB/O - katalog Brandla, spisy „Oleje”

KGB - *Katalog grafik Konstantego Brandla* (Toruń 2005)

MN - Katalog w: I. Jakimowiczowa, *Konstanty Brandel 1880-1970*, Muzeum Narodowe w Warszawie, 1977

LITERATURA

http://www.muzeum.umk.pl/sztuka_polska/konstanty-brandel

http://www.bu.umk.pl/Archiwum_Emigracji/Gabinet.htm

- Ewa Bobrowska-Jakubowska, Joanna Krasnodębska, Mirosław A. Supruniuk, *Katalog grafiki Konstantego Brandla ze zbiorów Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*. Toruń: Muzeum Uniwersyteckie, 2005
- Hanna Bartnicka-Górska, Joanna Szczepińska-Tramer, *W poszukiwaniu świata, kształtu i barw. Artyści polscy wystawiający na Salonach paryskich w latach 1884-1960*, Warszawa 2005, pass.
- Ewa Bobrowska-Jakubowska, Mirosław A. Supruniuk, *Graver l'ame, graver l'art: Konstanty Brandel (1880-1970)*, Annales du Centre Scientifique de l'Académie Polonaise des Sciences à Paris, vol. 9, Varsovie – Paris 2006, s. 62-67.
- Joanna Szczepińska-Tramer, *Konstanty Brandel et l'art européen de son époque*, Annales du Centre Scientifique de l'Académie Polonaise des Sciences à Paris, vol. 9, Varsovie – Paris 2006, s. 68 – 84.
- Katarzyna Paczuska, *Prace Utagawy Kunisady ze zbiorów Muzeum Uniwersyteckiego w Toruniu*, Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu, t. XVI/2007, Toruń 2008 s. 33-40.
- Mirosław A. Supruniuk, *Kolekcja grafiki polskich emigrantów w zbiorach Archiwum Emigracji w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu*, [w:] *Polskie kolekcjonerstwo grafiki. Ludzie i instytucje*. Warszawa: Wydawnictwo Neriton, 2008 s. 242
- Wielość w jedności. Drzeworyt polski po 1900 roku*, oprac. Barbara Chonacka, Bydgoszcz: Muzeum Okręgowe, 2009, s. 65.
- Mirosław A. Supruniuk, *Les Archives Nationales de l'Emigration a Toruń*, Annales Centre Scientifique de l'Academie Polonaise des Sciences a Paris 2009 vol. 11, s. 162
- Małgorzata Longinus, *Archiwum „Emigracyjnej Atlantydy”*. Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu 1994-2010. Toruń: TP AE, 2011, pass.
- Wielość w jedności. Techniki wklęsłodruku w Polsce po 1900 r.*, oprac. Barbara Chojnacka, Bydgoszcz: Muzeum Okręgowe, 2012, s. 88-89.
- Dorota Folga-Januszewska, *1000 muzeów w Polsce. Przewodnik*, Warszawa 2012, s. 835, 916.
- Mirosław A. Supruniuk, *Inne muzeum akademickie. Muzeum Uniwersyteckie w Toruniu w 10-lecie powstania*, Opuscula Musealia 2013 (druk: 2015) z. 21 s. 39
- Mirosław A. Supruniuk, *Archiwum pamięci, czy warsztat do badań nad historią emigracji. Zbiory i prace Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, Archeion 2013 [druk: 2014], t. CXIV, s. 41
- Mirosław A. Supruniuk, „Sztuka nieobecna” – artyści polscy na emigracji i ich dzieła w drodze do Kraju. Źródła i stan badań, w: *Emigracja a środowiska kultury niezależnej w Kraju*, pod red. Stanisława Flisa, Gdańsk: IPN, 2014 s. 149;
- Anna Supruniuk, Mirosław A. Supruniuk, *Archiwum Emigracji i Muzeum Uniwersyteckie w Toruniu – zbiory i prace*, w: *Emigracja a środowiska kultury niezależnej w Kraju*, pod red. Stanisława Flisa, Gdańsk: IPN, 2014 s. 163
- Anna Manicka, *Początki, wiolonczeła i cylinder. Nieznane aspekty grafiki Konstantego Brandla ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie*, Pamiętni Sztuk Pięknych 2015 nr 10 s. 267-271.

Uzupełnienia do Literatura, w: Ewa Bobrowska-Jakubowska, Joanna Krasnodębska, Mirosław A. Supruniuk, *Katalog grafiki Konstantego Brandla ze zbiorów Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*. Toruń: Muzeum Uniwersyteckie, 2005.

KATALOG

1. OGRÓD LUKSEMBURSKI. PARYŽ, 1907-1946

2. AKT KOBIECY, przed 1939

3. ZACHÓD SŁOŃCA Z ZAMKIEM, przed 1939

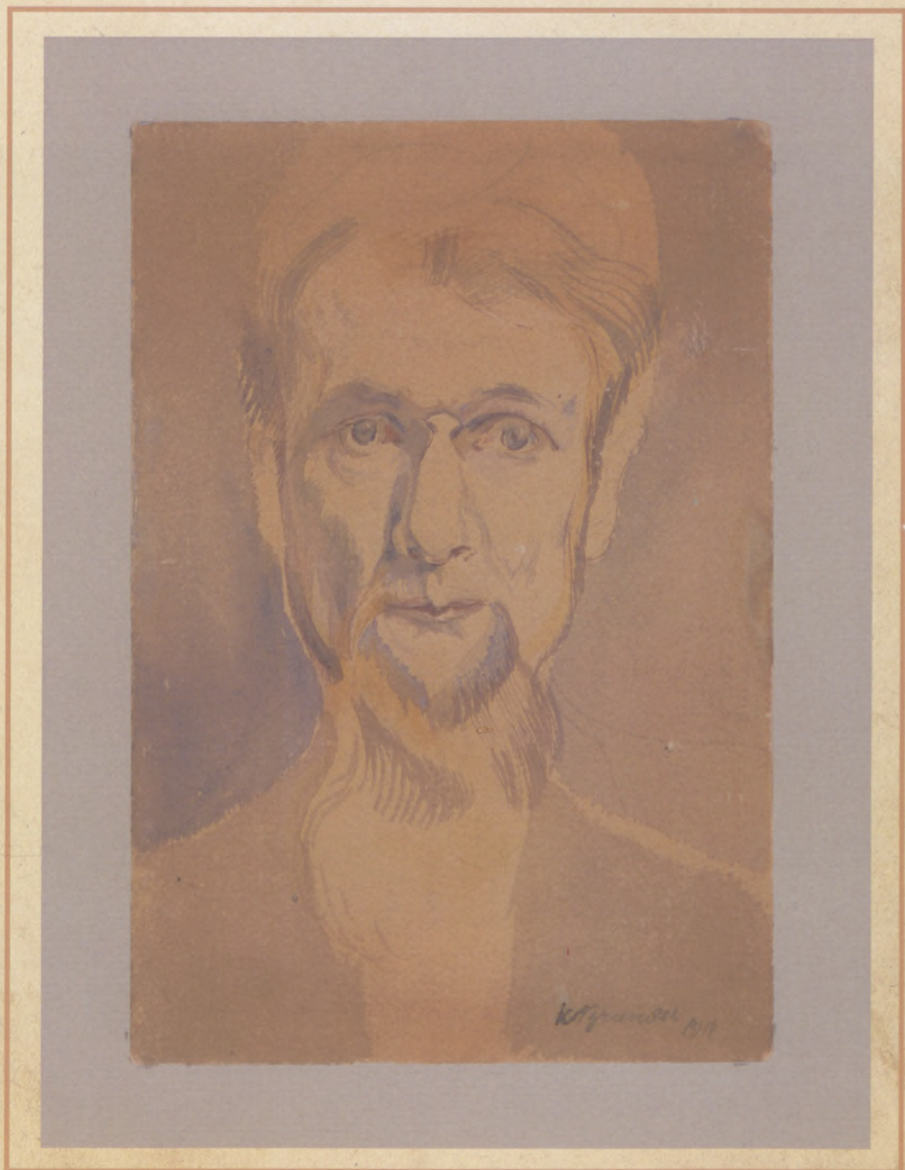
4. LAGO DI GARDA, b.r.

5. NOC NA MONTEFREDE I, *Le Nuit*, b.r.

6. PEJZAŻ WARSZAWSKI - NA STARYM MIEŚCIE, 1909

7. AUTOPORETRET (I), 1914

8.

8. NOTRE DAME CAMAIEU, ok 1914

15. LAWA - ETNA, 1928

16. LES BAUX (BEAU MANOIR BAUX) (PROVENCE), 1930

17. BAWARIA (WIDOK GÓRSKI), 1931

18. DRZEWO JESIENNE (POD KONARAMI), 1937

20. PEJZAŻ MORSKI, przed 1945

21. AVENIDA OCEANICA, 1946

22. CHATEAU DE CRAMPAGNA, 1946

23. CZERWONA GÓRA II, 1947

24. SZALAS W GÓRACH, 1950

27. BASTIDETTE (I), lata 1950.

28. PEJZAŽ Z GÓRĄ, ETNA?, b.r.

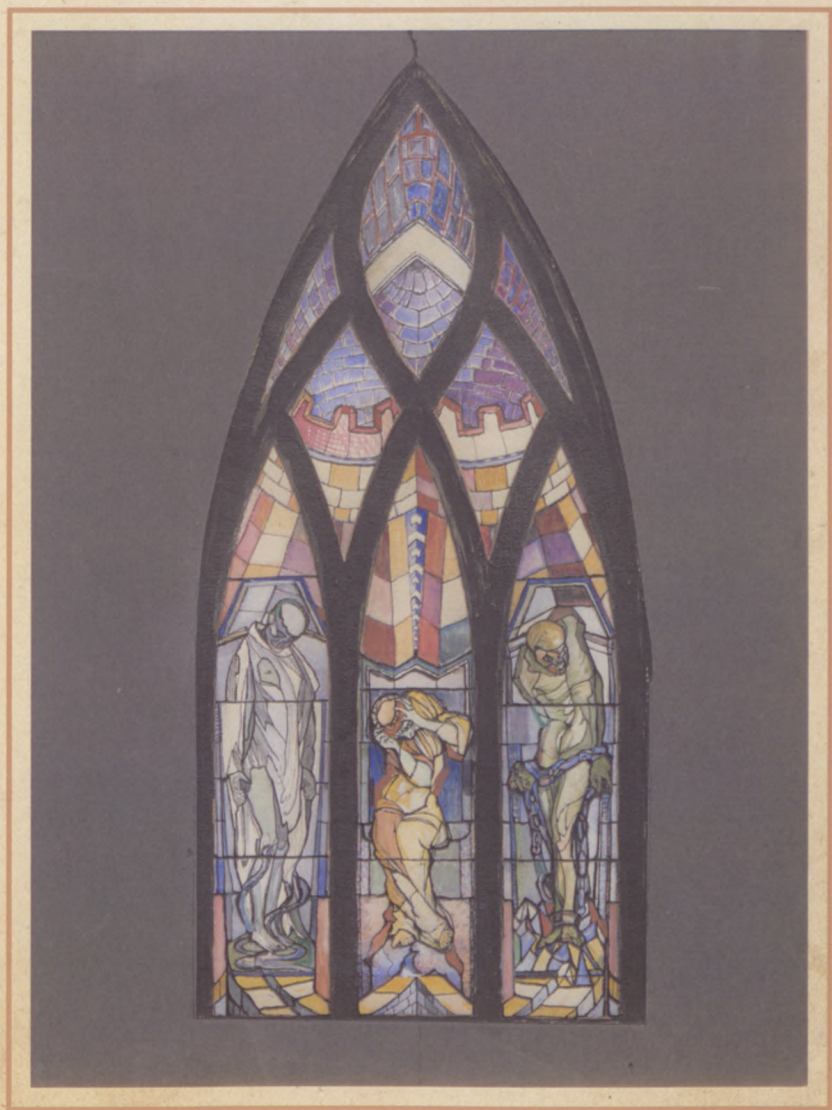
30. PEJZAŽ MORSKI (I), b.r.

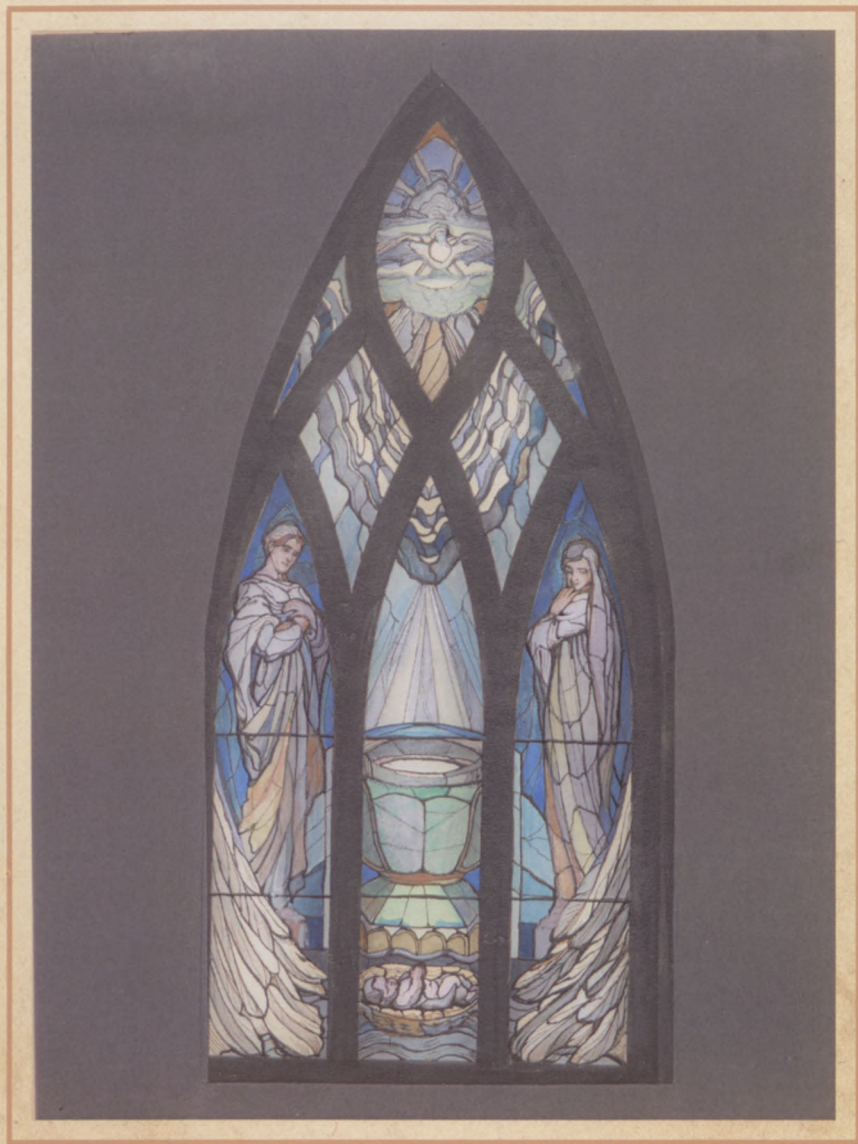
31. PEJZAŽ MORSKI (III), b.r.

32. PEJZAŽ MORSKI (IV), b.r.

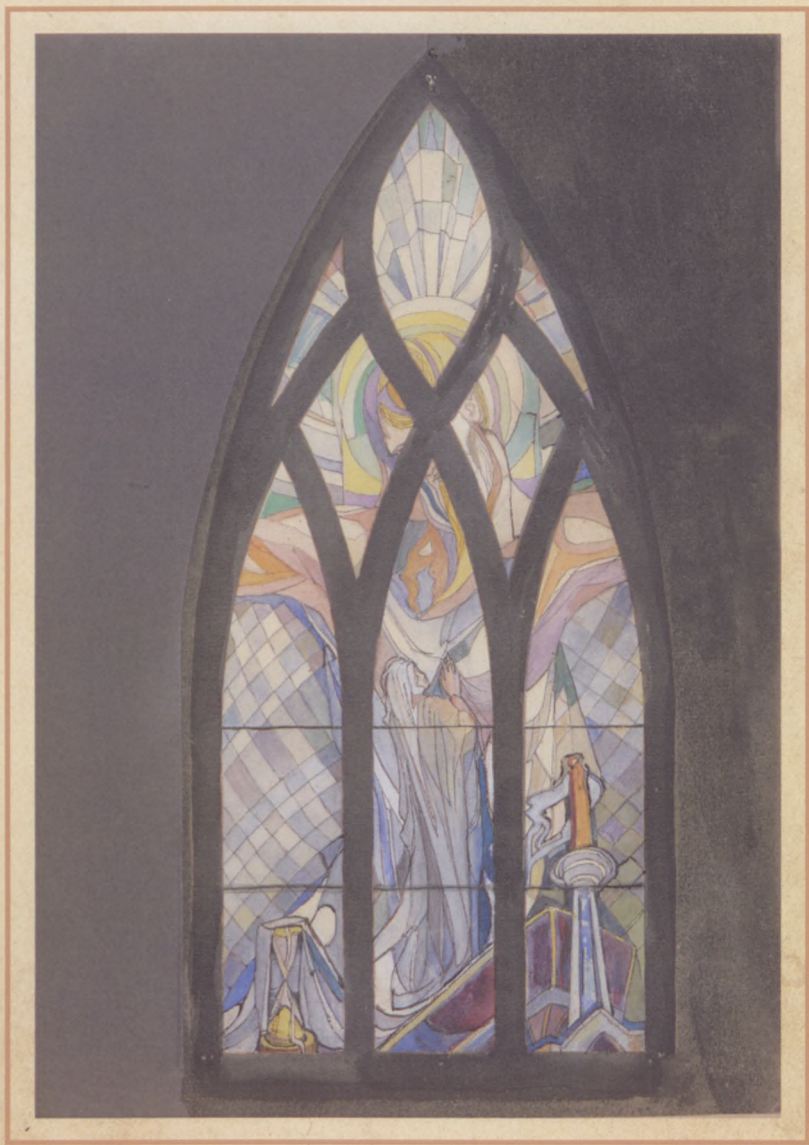
44. CZYŚCIEC, 1924

51. CHRZEST, 1924

54. KAPLAŃSTWO, 1924

55. OSTATNIE NAMASZCZENIE, 1924

56. MADONNA GOTYCKA, po 1929

57. MADONNA BIZANTYJSKA, po 1929

58. PORTRET L. W. SZANIAWSKIEGO, 1914

61. PORTRET PRUSZYŃSKIEGO, 1914

65. PORTRET WAJNBERGA, 1914

75. PORTRET GOLEZA, 1914

76. PORTRET SUZANNE LAURENT, 1939

91. LAS (I), 1944

92. LAS (II), 1944

113. CĚNTAUR (III), po 1922

116. DZIECKO I KOBIETA, 1920

117. DZIECKO I KOBIETA (I), 1920

131. DZIECKO I KOBIETA (IV), 1920

OLEJE

1. OGRÓD LUKSEMBURSKI. PARYŻ, 1907-1946

ol., pł., 45,5×61, syg. p.d.: K.Brandel 46
(AE/gal/786)
KB/O 23

2. AKT KOBIECY, przed 1939

ol., pł., ol., 22×16, syg. p.d. st.: KB
(AE/gal/1184)

3. ZACHÓD SŁOŃCA Z ZAMKIEM, przed 1939

ol., pł., 16×22
(AE/gal/1202)

4. LAGO DI GARDA, b.r.

ol., pap., 22,5×30, syg. p.d. K.Brandel Warsz.
Praca naklejona na karton 41×33; na awersie: N.59(?) katalog Nr 59 Lago di Garda I, Konstanty Brandel fet, tusz
(AE/gal/1210)
KB/O 59

5. NOC NA MONTEFREDE I, LA NUIT, b.r.

ol., pap., 20,5×20,5; syg. p.d. K.Brandel, długopis; pod pracą: K.Brandel, tusz
Praca naklejona na karton 33×33; na rewersie: Nr.63 (przekreślony) Noc na Montefrede I, tusz; 74(?) voir le Kat.aquarelle Mroźewska 23, 24, 25, 26., ol.
(AE/gal/1209)
KB/O 74A

AKWARELE

6. PEJZAŻ WARSZAWSKI – NA STARYM MIEŚCIE, 1909

ak., tusz, 33,5×23,5, syg. p.d. st.: KB
Na rewersie: „Z [...]” Szkice warszawskie, /1) Pejzaż Warszawski 1909. Na Starym Mieście K.B., /2) Dom publiczny gwałt był w posiadaniu Leona Leiby Berensona /adwokata ze szkoły Patka./ L.B. zmarł w Getcie Warszawskim / podczas okupacji wojennej przez Niemców . K.B. /3) Rysunków 4 z typami: /1) Handele! Hadnele! /2) Arendarz w Kaschmir /3) Faktor małomiasteczkowy/ 4) Chłopiec z cyncasir (?) z rybą na talerzu /5) Chłopiec z cyncasir (?) biegnący/
KB, tusz
(AE/gal/1183)

7. AUTOPORTRET (I), 1914

ak., tusz, ol., 17,5×12, syg. p.d.: K.Brandel 1914
Praca naklejona na karton 16×21
(AE/gal/1208)

8. NOTRE DAME CAMAIEU, ok 1914

karton, ak., tusz, 15×18,5, syg. brak
Szkic do grafiki KGB 179
(AE/gal/1247)

9. SZOPKA BOŻONARODZENIOWA, ok. 1916

ak., tusz, ol., 26,5×21, p.d.: st. KB
Szkic do drzeworytu CRÈCHE – Jasełka, KGB 183
Na rewersie szkice twarzy i postaci, ol. i pl.; studium aniołów i gwiazdy, tusz
(AE/gal/1196)

10. JASEŁKA (I), ok. 1916

ak., tusz, 13×15,5, syg. na rev., p.d.: KB
Szkic do drzeworytu CRÈCHE – Jasełka, KGB 183
Na rewersie szkic białym pastelem – autoportret (fragm.)
(AE/gal/1185)

11. JASEŁKA (II), ok. 1916

ak., tusz, 13×17, syg. p.d.: KB
Szkic do drzeworytu CRÈCHE – Jasełka, KGB 183
Na rewersie szkic białym pastelem – autoportret (fragm.)
(AE/gal/1186)

12. WALKA, 1916

ak., tusz, 5,5×9,5.
Praca naklejona na szary papier 21×15; na awersie: Katalog. N1/1916?, tusz
Akwarela stanowi studium pracy nad grafiką LA LUTTE. Walka, KGB 106.
(AE/gal/1291)

13. PORTRET FRYDY FRANKOWSKIEJ Z ORCEL, ok. 1920

ak., kość słoniowa, 2,2×1,2
Rysunek na płytce z kości słoniowej naklejonej na rewers wizytówki Konstantego Brandla, na awersie wizytówki nadruk Constantin Brandel, Varsovie; dopisek WL, ol.: Pani F. Frankowska z Orcel, ok. 1920, dostałem od Kota 12.V.67.
(AE/gal/1261)

14. ETNA, 1920

ak., 12×17,5
Praca naklejona na karton 20,5×13,5; na rewersie: Kat.7.Etna, tusz
(AE/gal/1283)
KB/A 7

15. LAWY – ETNA, 1928

ak., gw., ol., 24×31, syg. p.d.: K.Brandel 1928
Praca naklejona na karton 41×33; na rewersie: Katalog N42. Etna-Lawy; Konstanty Brandel fet., tusz
(AE/gal/1187)
KB/A 42

16. LES BAUX (BEAU MANOIR BAUX) (PROVENCE), 1930

ak., 45×56, syg. ak., p.d.: K. Brandel
Praca naklejona na karton, na rewersie: Beau Manoir Baux – Paysage Provençal, tusz
(AE/gal/1220)
KB/A 106

17. BAWARIA (WIDOK GÓRSKI), 1931
ak., 22x29,5, syg. p.d. pod pracą, st.: KB
Praca naklejona na karton 41x33; na rewersie: K.74. Katalog N74 „Bawarja”
Konstanty Brandel fet., tusz
(AE/gal/1188)
KB/A 74
18. DRZEWO JESIENNE (POD KONARAMI), 1937
ak., 50x59,5, syg. tusz, p.d.: K.Brandel z Warszawy 1937
Praca naklejona na karton, na rewersie tyt.
(AE/gal/1218)
KB/A 94
19. WIDOK Z OKNA PRACOWNI W BASTIDETTE, 1943
ak., tusz, 13,5x21
Praca naklejona na karton 23x16; na rewersie: Kat.32 (z okna pracowni
w Bastidette podczas wojny 43.), tusz
(AE/gal/1284)
KB/A 32
20. PEJZAŻ MORSKI, przed 1945
ak., 45,5x56, syg. tusz, l.d.: K. Brandel
Praca naklejona na karton, na rewersie kartonu: K. Brandel, 13, rue Lamandé,
Paris 17, apport: a Mme Laurent, 15bis av. Théophile Gautier, Paris 16, tusz
(AE/gal/1219)
KB/A – brak
21. AVENIDA OCEANICA, 1946
ak., gw., 34x51, syg. tusz, l.d.: K. Brandel
Praca naklejona na karton, 40,5x57,5
(AE/gal/1217)
KB/A 89
22. CHATEAU DE CHAMPAGNA, 1946
ak., gw., 24x31, syg. p.d.: KBrandel
Praca naklejona na karton 38x30,5; na rewersie: Kat. Nr.8. Champagne
(Chateau de...) hr Prószyńskich. 1946, tusz; poniżej: Nr 16 Kat. Akwarel, ol.
(AE/gal/1207)
KB/A 16
23. CZERWONA GÓRA II, 1947
ak., gw., 24x30, syg. p.d. pod pracą: K. Brandel
Praca naklejona na karton, 38x46, na rewersie tyt.: W górach
(AE/gal/1216)
KB/A 48
24. SZAŁAS W GÓRACH, 1950
ak., gw., 12x17,5, syg. l.d. pod pracą, st.: KB
Praca naklejona na karton 31x27; na rewersie: N5.Szałas w górach, tusz
(AE/gal/1206)
KB/A 5
25. BASTIDETTE (I), lata 1950.
ak., gw., 12x18, syg. ol., rew. p.d.: K.Brandel
Na rewersie: Bastidette, dl.
(AE/gal/1203)
AE/A 167?
26. BASTIDETTE (II), lata 1950.
ak., gw., 12x18, syg. ol., rew. p.d.: K. Brandel
Na rewersie: Bastidette, dl.
(AE/gal/1204)
AE/A 167?
27. BASTIDETTE PENDARIEZ, lata 1950.
ak., gw., 11,5x18, syg. l.d.: KBrandel
Praca naklejona na karton 35x27; na rewersie: 30 Bastidette Pendariez, K.168, ol.
(AE/gal/1205)
KB/A 168
28. PEJZAŻ Z GÓRĄ, ETNA?, b.r.
ak., 40x29,5
(AE/gal/1211)
29. GAILLAC (TARN), b.r.
ak., ol., 23,5x9,5, syg. p.d.: Brandel
Praca naklejona na karton 50x35, na rewersie tyt.
(AE/gal/1215)
30. PEJZAŻ MORSKI (I), b.r.
ak., ol., 13,5x16,5
(AE/gal/1290)
31. PEJZAŻ MORSKI (II), b.r.
ak., ol., 13,5x16,5
(AE/gal/1289)
32. PEJZAŻ MORSKI (III), b.r.
ak., 10x18
(AE/gal/1288)
33. PEJZAŻ MORSKI (IV), b.r.
ak., 13,5x16,5, syg. p.d. st.: KB
(AE/gal/1292)
34. PEJZAŻ GÓRSKI Z DROGĄ, b.r.
ak., tusz, ol., 11,5x18
(AE/gal/1287)
35. PEJZAŻ Z DOMEM I DRZEWAMI, b.r.
ak., tusz, ol., 13,5x16,5
(AE/gal/1286)

36. PEJZAŻ Z ZAMKIEM, b.r.
ak., tusz, ol., 13,5×16,5
(AE/gal/1285)

37. PEJZAŻ Z PAŁACEM I DRZEWAMI, b.r.
ak., tusz, ol., 13×15,5, syg. p.d. st.: KB
(AE/gal/1282)

38. PEJZAŻ Z KOLUMNĄ, b.r.
ak., tusz, 31×21, syg. p.d. st.: KB
(AE/gal/1195)

Poz. 39-42 – pięć portretów kobiecych narysowanych
na pociętej wizytówce K. Brandla

39. PORTRET KOBIETY (I), b.r.
ak., tusz, ol., 3×2
(AE/gal/1253)

40. PORTRET KOBIETY (II), b.r.
ak., tusz, ol., 2,5×1,5
(AE/gal/1254)

41. PORTRET KOBIETY (III), b.r.
ak., tusz, ol., złoty sztyft, 2,5×1,5
(AE/gal/1255)

42. DWA PORTRETY KOBIET, b.r.
ak., tusz, ol., złoty sztyft, 5×1,5
(AE/gal/1256)

WITRAŻE

Projekty witraży dla Kościoła w Le Transloy (Francja) z roku 1924.
Szkie do tych projektów znajdują się w Muzeum Narodowym w Warszawie.

43. PIEKŁO, 1924
ak., tusz, 34×20
Praca naklejona z projektem CZYŚCIEC na jednym kartonie, 35×52,
przykryta passe-partout imitującym gotyckie okno
(AE/gal/1223)
KB/A 124

44. CZYŚCIEC, 1924
ak., tusz, 34×15,5
Praca naklejona z projektem PIEKŁO na jednym kartonie, 35×52,
przykryta passe-partout imitującym gotyckie okno
(AE/gal/1224)
KB/A 125

45. WYGNANIE Z RAJU (I), 1924
ak., tusz, 38×18, syg. l.d. st. KB
(AE/gal/1225)
KB/A 126

46. WYGNANIE Z RAJU (II), 1924
ak., tusz, 38×17, syg. p.d. st. KB
(AE/gal/1226)
KB/A 126

47. WYGNANIE Z RAJU (III), 1924
ak., tusz, 38×17, syg. śr.d., st.: KB,
(AE/gal/1227)
KB/A 126

48. WYGNANIE Z RAJU (IV), 1924
ak., tusz, ol., 52×38, syg. brak
praca narysowana na awersie trzech wcześniejszych szkiców (kat. 3-5),
pocięta na części
KB/A 126

49. WYGRANIE Z RAJU (V) – WYPĘDZENIE Z RAJU, 1924
ak., tusz, 34×22, syg. na reversie kartonu: K. Brandel, 219 rue Raspail, tusz
Praca naklejona z projektem POKUTA na jednym kartonie, 35×46,
przykryta passe-partout imitującym gotyckie okno
(AE/gal/1228)
KB/A 126

50. POKUTA, 1924
ak., tusz, 34×22, syg. na rev. kartonu: K. Brandel, 219 rue Raspail, tusz
Praca naklejona z projektem WYGRANIE Z RAJU (V) – WYPĘDZENIE
Z RAJU na jednym kartonie, 35×46, przykryta passe-partout imitującym
gotyckie okno
(AE/gal/1229)
KB/A 128

51. CHRZEST, 1924
ak., tusz, 34×22,5
Praca naklejona z projektem EUCHARYSTIA na jednym kartonie, 35×44,
przykryta passe-partout imitującym gotyckie okno
(AE/gal/1230)
KB/A 127

52. EUCHARYSTIA, 1924
ak., tusz, 34×21,5
Praca naklejona z projektem CHRZEST na jednym kartonie, 35×44,
przykryta passe-partout imitującym gotyckie okno
(AE/gal/1231)
KB/A 130

53. EUCHARYSTIA (I), 1924
ak., tusz, 33,5×21,5, syg. s.d. st. KB
(AE/gal/1232)
KB/A 130

54. **KAPŁAŃSTWO, 1924**

ak., tusz, 33,5×22

Praca naklejona z projektem *OSTATNIE NAMASZCZENIE* na jednym kartonie, 34×46, przykryta passe-partout (zniszczonym) imitującym gotyckie okno

(AE/gal/1233)

KB/A 129

55. **OSTATNIE NAMASZCZENIE, 1924**

ak., tusz, 33×22

Praca naklejona z projektem *KAPŁAŃSTWO* na jednym kartonie, 34×46, przykryta passe-partout (zniszczonym) imitującym gotyckie okno

(AE/gal/1234)

KB/A 131

MADONNY

Cykl trzech witraży: Madonny: bizantyjska, średniowieczna i renesansowa.

W AE znajdują się dwa z tych szkiców. Co stało się z trzecim

projektem – Madonny renesansowej – nie wiadomo.

56. **MADONNA GOTYCKA, po 1929**

ak., tusz, 45×15,5, syg. s.d. st. KB

Na rewersie szkic oł. okna katedry

(AE/gal/1221)

57. **MADONNA BIZANTYJSKA, po 1929**

ak., tusz, 37,5×15, syg. p.d. st. KB

Na rewersie tekst Brandla, ucięty w części, syg. 4.III.1929 K. Brandel, tusz

(AE/gal/1222)

BAYONNE 1914

Portrety polskich żołnierzy Legii Cudzoziemskiej

58. **PORTRET L. W. SZANIAWSKIEGO, 1914**

oł., 12,5×9,5, syg. brak; p.g.: L.W. Szaniawski, oł.; s.d.: L.W. Szaniawski Ip II

comp. de la legion etranger 1914, tusz

(AE/gal/1262)

59. **PORTRET T. SZANROWSKIEGO (?), 1914**

oł., 15,5×10,5, syg. brak; s.d.: T.Szanrowski I reg.II comp. de la legion

etranger, 1914, tusz

(AE/gal/1263)

60. **PORTRET MICHALSKIEGO, 1914**

pl, 7×8

Na rewersie: Michalski I reg.II comp de la legion, 1914, tusz

(AE/gal/1264)

61. **PORTRET PRUSZYŃSKIEGO, 1914**

ak., oł., pl, 10,5×10

p.g.: Leg Pruszyński; s.d.: Pruszyński I reg. II comp. de la legion etranger, 1914, oł.

Na rewersie: fragment szkicu katedry, oł.

(AE/gal/1265)

62. **PORTRET FILIPOWICZA, 1914**

oł., 14×12

p.g.: Filipowicz, oł.; s.d.: Filipowicz I reg. II comp de la legion etranger, 1914, tusz

(AE/gal/1266)

63. **PORTRET DIAMENTOWSKIEGO, 1914**

ak., oł., pl, 13×9

I.g.: Diamentowski; s.d.: Diamentowski I p. II korp. legionu cudzoziemskiego (?) 1914, tusz

Na rewersie: zarys portetu, oł.

(AE/gal/1267)

64. **PORTRET SZTEINKELLERA, 1914**

oł., 12,5×11

s.d. napis: Szteinkeller I reg. II comp de la legion etranger, 1914, tusz

Na rewersie: Sztajnkeller

(AE/gal/1268)

65. **PORTRET WAJNBERGA (WEINBERGA), 1914**

oł., 12×9,5

s.d. napis: Weinberg I reg. II comp. de la legion etranger, 1914, tusz

Na rewersie: Portret Leg. Szuliga (przekreślony), oł.; napis: Wajnberg, oł.

(AE/gal/1269)

66. **PORTRET KRAJEWSKIEGO, 1914**

oł., 14×9

s.d. napis: Krajewski I p. legii cudzoziemskiej II kompania. 1914, tusz

Na rewersie: Krajewski, oł.

(AE/gal/1270)

67. **PORTRET BULKIEWICZA, 1914**

oł., 18×10

s.d. napis: Bulkiewicz I reg. II comp. de la legion etranger, 1914, tusz

Na rewersie frag. rys. katedry; pismem lustrzanym frag. Ewangelii: Aniołowie Pańscy

(AE/gal/1271)

68. **PORTRET ZICHARDA, 1914**

oł., 11×10

I.g.: Zichard, oł.; s.d.: Sichard I reg. II comp. de la legion etranger, 1914, tusz

(AE/gal/1272)

69. *PORTRET ARONSONA*, 1914

oł., 10,5×9

s.d.: Aronson I reg II comp. de la légion étrangère, 1914, tusz

Na rewersie: Aronson

(AE/gal/1273)

70. *PORTRET LEWALTA-JEZIERSKIEGO*, 1914

oł., pl, 11×10

p.g.: Lewald [sic!] Jezi[erski], oł.; s.d.: Lewalt Jezierski I reg II comp. de la légion étrangère, 1914, tusz

(AE/gal/1274)

71. *PORTRET GAŁĘZKI*, 1914

oł., 15×11,5

s.d.: Gałęzka I reg. II comp. de la légion étrangère, 1914, tusz

Na rewersie: Gałęzka, oł.

(AE/gal/1275)

72. *PORTRET WINIARSKIEGO*, 1914

oł., 11,5×9

s.g.: Winiarski I reg. II comp de la légion étrangère 1914, tusz

Na rewersie: Winiarski, oł.

(AE/gal/1276)

73. *PORTRET DANYSZA*, 1914

pl, oł., 15×10,5

l.g.: Danysz; p.d.: Danysz 31 reg infact 1914, tusz

(AE/gal/1277)

74. *PORTRET ŻYZNOWSKIEGO*, 1914

oł., 13×12

p.g.: Leg. Żyznowski; s.d.: Żyznowski I reg. II comp. de la lég. étrang. 1914, polonais, tusz

(AE/gal/1278)

75. *PORTRET GOLEZA*, 1914

ak., oł., gw., pl, 13×9

l.g. Leg Golez; s.d.: Golez I p. legionu cudziemskiego II compagnii, 1914, tusz

(AE/gal/1279)

PASTELE

76. *PORTRET SUZANNE LAURENT*, 1939

pl, ziel. pap., 58×43, syg. l.d.: K. Brandel

Praca naklejona na płytę, na rewersie naklejka papierowa z tekstem napisanym na maszynie: *Konstanty Brandel: Portret Suzanne Laurent, córki generała francuskiego Laurent, zmarłej w Paryżu dnia 4 października 1948. Suzanne była przyjaciółką-opiekunką wujka Kota, moją „marraine de guerre” w latach 1939-40. Odziedziczonym po Niej pierścieniem zaręczyłem się z Dziwką. Bożenki trzecie imię, Suzanne na Jej pamiątkę. Portret dostałem na własność od siostry Suzanne, generalowej H. Foix w 1965.*

(AE/gal/1293)

KB/P 19

77. *DOM W BASTIDETTE (I)*, lata 1940

pl, oł., 12×18

Praca naklejona na karton 19,5×13; na rewersie: Kat.26/A/Dom w Bastidette./Tarn/par Gaillac, tusz

(AE/gal/1281)

78. *DOM W BASTIDETTE (II)*, lata 1940

pl, oł., 12×18

Praca naklejona na karton 20×13; na rewersie: Kat N27/B, Dom w Bastidette/Gaillac/Tarn/, tusz; na środku w pionie zarys męskiej postaci w kapeluszu, oł.

(AE/gal/1280)

RYSUNKI I SZKICE

79. *PORTRET ZYGMUNTA FLORENCKIEGO*, 1909

oł., owal 9×6,5

Na rewersie: szkic, oł.; napis: Zygmunt Florencki wesoły Warszawiak i do bry chłopczyk, oł.

(AE/gal/1245)

80. *FUGAT MORTEM*, 1916

oł., pl, 6,5×10, syg.: KB 1916

Projekt grafiki FUGAT MORTEM KGB 81

Na rewersie fragment widoku Sekwany w Paryżu, oł.

(AE/gal/1236)

81. *PORTRET JEANA DANYSZA*, 1917

oł., 14×9,5, syg. brak; l.d.: Jean Danysz 1917, tusz

Rysunek na rewersie fragmentu grafiki: LA FORET – Las Karnkowo (KGB 45)

(AE/gal/1244)

82. *PORTRET FRYDY FRANKOWSKIEJ*, lata 1920

oł., pl, 24×16, syg. brak; l.d. napis oł.: Mme Frederica Frankowska: Kat.30, tusz

Na rewersie zarys postaci wykonany ak. i oł.

(AE/gal/1189)

83. *PORTRET KOBIETY [Fryderyki Frankowskiej?]*, lata 1920

oł., kość słoniowa, 10,8×7,8

Rysunek na owalnej, cienkiej płytce

(AE/gal/1257)

84. *PORTRET WITOLDA LEITGEBERA*, X.1921

oł., 21×17, syg. brak

Na rewersie ręką WL: Rysunek: siostrzeniec Witold Leitgeber 1921 rys. K.Brandel, oł.

(AE/gal/1252)

85. *PORTRET JÓZEFA WYBICKIEGO*, 1923
 ol., pl (?), 34×26, syg. p.d.: *KBrandel*, Kat.14.
 Na rewersie: rys z natury Brandel, 1923 r., ol.; ręką WL: *Portret Józefa Wybickiego otrz. 7.XII.1978 od Felicji Linde po śmierci Teresy Chełmickiej w Toruniu, WL.*
 (AE/gal/1191)
86. *PORTRET PANI WYBICKIEJ*, 1923 (?)
 ol., 22×25,5, syg. p.d.: *K.B.*, ol.
 Na rewersie: *Józefowa Wybicka żona Dra Józefa Wybickiego z natury rysował Brandel w roku 193 (ol.:) 1923, tusz; zamalowane na czarno tuszem dwa zdania*
 (AE/gal/1190)
87. *PALMA DAKTYLOWA, SZKICE BRAZYLIJSKIE*, 1935
 pap. barwny, ol., 21×13,5; p.d.: Brazylia 1935
 Na rewersie zarys portretu kobiety, szkic kot, osioł, jeździec na osie, ol.
 (AE/gal/1246)
88. *PLACE DU PANTHEON (GRANDE)*, 1937
 tusz, 32×50
 Praca podrysowana na rewersie.
 Szkic do akwaforty Place du Panthéon (Grande) KGB 405
 (AE/gal/1212)
89. *KATEDRA W POZNANIU (I)*, ok 1939
 ol., 17×11
 Na rewersie napis WL: szkice K. Brandla (przed wojną 1939)
 Katedra w Poznaniu
 (AE/gal/1250)
90. *KATEDRA W POZNANIU (II)*, ok 1939
 ol., 17×11; p.g.: Poznań
 Na rewersie: szkice architektoniczne, ol.; napis WL: szkice K. Brandla (przed wojną 1939), ol.
 (AE/gal/1249)
91. *LAS (I)*, 1944
 ol., 40×31, syg. p.d.: *KBrandel* 1944
 Rys. na ½ powierzchni złożonego papieru, na drugiej, l.d. pieczęć okrągła:
K.Brandel ze zbioru *W. Leitgeber*.
 (AE/gal/1192)
92. *LAS (II)*, 1944
 ol., 19,5×31, syg. p.d.: *KBrandel* 1944
 Na rewersie pieczęć okrągła: *K.Brandel* ze zbioru *W. Leitgeber*; p.d. napis ol.:
Gunlinot Goubert (?)
 (AE/gal/1193)
93. *AUTOPORTRET Z HERBEM*, b.r.
 ol., pl, 24×15,5; l.d: Kat.28, tusz
 Na rewersie szkic sklepienia i kolumn, ol.
 (AE/gal/1077)
94. *PEJZAŻ Z DRZEWAMI*, b.r.
 tusz, piórko, 23,5×31,5, syg. p.d.: *KB*
 Na rewersie szkic zwieńczeń świątyni prawosławnej i napis ol.:
za to że listów do czytania [...]
 (AE/gal/1194)
95. *DRZEWA*, b.r.
 ol., 32,5×50
 (AE/gal/1213)
96. *PEJZAŻ DWORSKI Z DRZEWAMI I KROWAMI*, b.r.
 ol., 32,5×50
 (AE/gal/1214)
97. *INICJAŁ „L”: KARETA Z ODWRÓCONĄ LITERĄ „L”, b.r.*
 ol., 8×7
 (AE/gal/1258)
98. *INICJAŁ „L”: ŁÓDŹ ŻAGLOWA*, b.r.
 ol., 4×4
 (AE/gal/1259)
99. *PEJZAŻ Z DRZEWAMI*, b.r.
 karton, ol., 12,5×16
 Na rewersie: Zachód słońca nad górą Fuji (?), tusz
 (AE/gal/1251)
100. *MNISI Z KATEDRZE GOTYCKIEJ*, b.r.
 ol., 10,5×15
 (AE/gal/1248)
101. *PORTRET KOBIETY (I)*, b.r.
 ol., 10×13
 (AE/gal/1243)
102. *PORTRET KOBIETY (II)*, b.r.
 ol., 11×13
 (AE/gal/1242)
103. *PORTRET KOBIETY (III)*, b.r.
 ol., 8,5×9,5
 (AE/gal/1241)
104. *PORTRET KOBIETY (VI)*, b.r.
 ol., 13×13
 (AE/gal/1240)
105. *PORTRET KOBIETY (V)*, b.r.
 ol., 13×13
 (AE/gal/1239)
106. *WENECJA – WEDUTA (I)*, b.r.
 tektura, tusz, 13,5×10
 Na rewersie: napisy tuszem
 (AE/gal/1237)

107. WENECJA – WEDUTA (II), b.r.

tusz, 10×7
(AE/gal/1238)

108. UŚMIECHNIĘTY LEW, b.r.

kalka, tusz, 18×12
Wykorzystany w grafice LES LIONS - Lwy KGB 36
(AE/gal/1235)

109. SCENA GRUPOWA, b.r.

folia, s.i., tusz, 15×8,6
Być może projekt do niezrealizowanej grafiki
(AE/gal/1260)

MONOTYPIE

110. CENTAUR (I), po 1922

mon., ak., ol., tusz; 35×26
(AE/gal/1197)

111. CENTAUR (II), po 1922

mon., ak., ol., 32×24
Na rewersie: grafika TETE D'ENFANT – Głowa dziecka, KGB 186.
Grafika w stanie innym niż w KGB
(AE/gal/1198)

112. CENTAUR (III), po 1922

mon., ak., ol., tusz, 30,5×24
Na rewersie zarys autoportretu, ol.
(AE/gal/1199)

113. CENTAUR (IV), po 1922

mon., ak., pl, 31,5×3,5
(AE/gal/1200)

114. CENTAUR (V), po 1922

mon., ak., tusz, 30,5×22
Mon. odbita na: Pejzaż morski, ak.
(AE/gal/1201)

DZIECKO I KOBIETA (Pani Frankowska z córką)

Cykl 83 prac w różnych technikach malarskich: ak., gwasz, tusz, mon., ol., ol., piórko; część prac jest sygnowanych ligaturą KB w ozdobnym układzie. Karty z rysunkami są sklejane sztucznie po kilka, niektóre luźne. Zachowano układ pierwotny, dodano jako pierwszą, pracę zakupioną osobno, nie będącą częścią daru. Pracę tę podarował K. Brandel Irenie Jakimowiczowej. Zakupiono ją od rodziny I. Jakimowiczowej. (W części prac K. Brandel wykorzystał rewersy karty tytułowej i drugiej, drukowanego w Paryżu antycarskiego biuletynu prasowego „Correspondance russe”; w części wykorzystano rewersy powielanych korespondencji z 1906 roku oraz materiałów redakcyjnych tego biuletynu w języku francuskim i rosyjskim)

115. FRONTYSPIS „DZIECKO I KOBIETA”, 1920

mon., ak., gwasz, piórko, 22×20,5, syg. sr.: 1920 Brandel, tusz
W centralnym punkcie tyt.: Dziecko i kobieta, tusz; mon. naklejona na kartonową okładzinę zbioru prac, 32×48
(AE/gal/1294)

116. DZIECKO I KOBIETA, 1920

mon., ol., ak., 14,5×19,5, syg.: ol., KB; st., KB
Praca zakupiona od rodziny Ireny Jakimowiczowej
(AE/gal/1296)

117. DZIECKO I KOBIETA (I), 1920

mon., ol., ak., 22×29, syg.: KB; st., KB
(AE/gal/1295)

118. DZIECKO I KOBIETA (II), 1920

mon., ol., ak., pl, 19×25, syg. p.g.: ol., KB, st., KB
(AE/gal/1297)

119. DZIECKO I KOBIETA (III), 1920

mon., ol., ak., pl, 19×25, syg. p.d.: ol., KB; st., KB
(AE/gal/1298)

120. DZIECKO I KOBIETA [Karmienie piersią], 1920

mon., ol., ak., 22×27, syg. s.d.: ol., KB; st., KB
(AE/gal/1299)

121. DZIECKO I KOBIETA (IV), 1920

mon., ol., ol., 21×27, syg. p.d.: ol., KB
(AE/gal/1300)

122. DZIECKO I KOBIETA (V), 1920

mon., ol., ak., pl, 16×27,5, syg. p.d.: ol., KB (wielokrotnie)
(AE/gal/1301)

123. DZIECKO I KOBIETA (VI), 1920

mon., ol., ak., 21×31, syg. l.d.: ol., KB
(AE/gal/1302)

124. DZIECKO I KOBIETA (VII), 1920

ak., tusz, 21×27,5
poz. 124-130 sklejone wspólnie
(AE/gal/1303)

125. DZIECKO I KOBIETA (VIII), 1920

ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1304)

126. DZIECKO I KOBIETA (IX), 1920

ak., tusz, piórko, 21×27
(AE/gal/1305)

127. *DZIECKO I KOBIETA (X)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1306)
128. *DZIECKO I KOBIETA (XI)*, 1920
ak., tusz, piórko, 21×27
(AE/gal/1307)
129. *DZIECKO I KOBIETA (XII)*, 1920
ak., tusz, 22×27
(AE/gal/1308)
130. *DZIECKO I KOBIETA (XIII)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1309)
131. *DZIECKO I KOBIETA (XIV)*, 1920
ak., tusz, 22×28
poz. 131-138 sklejone razem
(AE/gal/1310)
132. *DZIECKO I KOBIETA (XV)*, 1920
ak., tusz, 21×27,5
(AE/gal/1311)
133. *DZIECKO I KOBIETA (XVI)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1312)
134. *DZIECKO I KOBIETA (XVII)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1313)
135. *DZIECKO I KOBIETA (XIX)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1314)
136. *DZIECKO I KOBIETA (XX)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1316)
137. *DZIECKO I KOBIETA [Matka całująca dziecko]*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1315)
138. *DZIECKO I KOBIETA (XXI)*, 1920
tusz, 22×28
(AE/gal/1317)
139. *DZIECKO I KOBIETA (XXII)*, 1920
tusz, piórko, 23×26
Na rewersie nieczytelne notatki Brandla w j. fr., tusz
poz. 139-141 sklejone razem
(AE/gal/1318)
140. *DZIECKO I KOBIETA (XXIII)*, 1920
tusz, piórko, 23×26
Na rewersie nieczytelny szkic oł.
(AE/gal/1319)
141. *DZIECKO I KOBIETA (XXIV)*, 1920
tusz, piórko, 23×26
Na rewersie notatki Brandla w j. fr., tusz
(AE/gal/1320)
142. *DZIECKO I KOBIETA (XXV)*, 1920
tusz, piórko, 23×26
Na rewersie notatki i szkic Brandla, oł.
poz. 142-143 sklejone razem
(AE/gal/1321)
143. *DZIECKO I KOBIETA (XXVI)*, 1920
tusz, piórko, oł., 23×26
Na rewersie notatki Brandla w j. fr., tusz
(AE/gal/1322)
144. *DZIECKO I KOBIETA (XXVII)*, 1920
ak., tusz, piórko, 21×27,5
poz. 144-148 sklejone razem
(AE/gal/1323)
145. *DZIECKO I KOBIETA (XXVIII)*, 1920
ak., tusz, 21×27,5
(AE/gal/1324)
146. *DZIECKO I KOBIETA (XXIX)*, 1920
ak., tusz, piórko, 21×27,5
(AE/gal/1325)
147. *DZIECKO I KOBIETA (XXX)*, 1920
tusz, 21×27,5
(AE/gal/1326)
148. *DZIECKO I KOBIETA (XXXI)*, 1920
ak., tusz, piórko, 21×27,5
(AE/gal/1327)
149. *DZIECKO I KOBIETA (XXXII)*, 1920
tusz, 21×27,5
poz. 149-150 sklejone razem
(AE/gal/1328)
150. *DZIECKO I KOBIETA (XXXIII)*, 1920
tusz; piórko, 21×27,5
(AE/gal/1329)

151. *DZIECKO I KOBIETA* [*Dziewięć kobiet z dziećmi*], 1920
tusz, 21×27
Na rewersie szkic rysunku fragmentu mostu na Sekwanie, oł., tusz.
Podobny rysunek w: W. Leitgeber, *Rozmowy z Brandlem*, fot. 15
poz. 151-163 sklejone razem
(AE/gal/1330)
152. *DZIECKO I KOBIETA* [*Cztery kobiety z dziećmi*], 1920
ak., tusz, 20,5×27
(AE/gal/1331)
153. *DZIECKO I KOBIETA* [*Siedem kobiet z dziećmi*], 1920
tusz, 20,5×27
Na rewersie pejzaz paryski z pomnikiem, oł.
(AE/gal/1332)
154. *DZIECKO I KOBIETA* (XXXIV), 1920
tusz, piórko, 20,5×27
(AE/gal/1333)
155. *DZIECKO I KOBIETA* (XXXV), 1920
ak., tusz, 20,5×27
(AE/gal/1334)
156. *DZIECKO I KOBIETA* (XXXVI), 1920
ak., tusz, piórko, 20,5×27
(AE/gal/1335)
157. *DZIECKO I KOBIETA* (XXXVII), 1920
ak., tusz, 20,5×27
(AE/gal/1336)
158. *DZIECKO I KOBIETA* (XXXVIII), 1920
tusz, piórko, 20,5×27
(AE/gal/1337)
159. *DZIECKO I KOBIETA* [*Matka całująca niemowlę*], 1920
ak., tusz, 20,5×27
(AE/gal/1338)
160. *DZIECKO I KOBIETA* (XXXIX), 1920
tusz, piórko, 20,5×27
(AE/gal/1339)
161. *DZIECKO I KOBIETA* (XL), 1920
ak., tusz, piórko, 20,5×27
(AE/gal/1340)
162. *DZIECKO I KOBIETA* [*Matka karmiąca niemowlę I*], 1920
tusz, 20,5×27
(AE/gal/1341)
163. *DZIECKO I KOBIETA* [*Matka karmiąca niemowlę II*], 1920
tusz, 21×27,5
(AE/gal/1342)
164. *DZIECKO I KOBIETA* (XLI), 1920
ak., tusz, 21×27
poz. 164-170 sklejone razem
(AE/gal/1343)
165. *DZIECKO I KOBIETA* (XLII), 1920
ak., tusz, 21×27
(AE/gal/1344)
166. *DZIECKO I KOBIETA* [*Kobieta odwrócona tyłem z dzieckiem*], 1920
ak., tusz, 21×27
(AE/gal/1345)
167. *DZIECKO I KOBIETA* (XLIII), 1920
ak., tusz, 21×27
(AE/gal/1346)
168. *DZIECKO I KOBIETA* (XLIV), 1920
ak., tusz, piórko, 21×27
(AE/gal/1347)
169. *DZIECKO I KOBIETA* (XLV), 1920
ak., tusz, piórko, oł., 21×27
(AE/gal/1348)
170. *DZIECKO I KOBIETA* (XLVI), 1920
ak., tusz, piórko, pl, 21×27
(AE/gal/1349)
171. *DZIECKO I KOBIETA* (XLVII), 1920
ak., tusz, 22×28
Na rewersie: *DZIECKO I KOBIETA* (XLVIII), 1920
(AE/gal/1350)
172. *DZIECKO I KOBIETA* (XLVIII), 1920
kalka, tusz, 22×28
Na rewersie: *DZIECKO I KOBIETA* (XLVII), 1920
poz. 171-172 sklejone reversami
(AE/gal/1350)
173. *DZIECKO I KOBIETA* (XLIX), 1920
kalka, tusz, piórko, 21×27,5
naklejone na kartę pap.
(AE/gal/1351)
174. *DZIECKO I KOBIETA* (L), 1920
kalka, tusz, 21×27,5
naklejone na kartę pap.
(AE/gal/1352)

175. *DZIECKO I KOBIETA (LI)*, 1920
kalka, tusz, 21,1×27,5
naklejone na kartę pap.
(AE/gal/1353)
176. *DZIECKO I KOBIETA (LII)*, 1920
ak., tusz, 22×28
poz. 176-182 sklezione razem
(AE/gal/1354)
177. *DZIECKO I KOBIETA (LIII)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1355)
178. *DZIECKO I KOBIETA (LIV)*, 1920
ak., tusz, piórko, oł., 21×27,5
(AE/gal/1356)
179. *DZIECKO I KOBIETA (LV)*, 1920
ak., tusz, 22×28
(AE/gal/1357)
180. *DZIECKO I KOBIETA (LVI)*, 1920
ak., tusz, piórko, 21×27
(AE/gal/1358)
181. *DZIECKO I KOBIETA (LVII)*, 1920
tusz, piórko, oł., 21×27,5
(AE/gal/1359)
182. *DZIECKO I KOBIETA (LVIII)*, 1920
tusz, piórko, 21×27,5
(AE/gal/1360)
183. *DZIECKO I KOBIETA (LIX)*, 1920
ak., tusz, piórko, 22×30
(AE/gal/1361)
184. *DZIECKO I KOBIETA (LX)*, 1920
ak., tusz, 22×31
p.d. tekst tusz.: „Z ciężkiego [...] można [...]”
poz. 184-197 sklezione razem
(AE/gal/1362)
185. *DZIECKO I KOBIETA (LXI)*, 1920
ak., tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1363)
186. *DZIECKO I KOBIETA (LXII)*, 1920
ak., tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1364)
187. *DZIECKO I KOBIETA (LXIII)*, 1920
tusz, piórko, oł., 22×31
(AE/gal/1365)
188. *DZIECKO I KOBIETA (LXIV)*, 1920
tusz, piórko, oł., 22×31
(AE/gal/1366)
189. *DZIECKO I KOBIETA (LXV)*, 1920
tusz, piórko, oł., 22×31
(AE/gal/1367)
190. *DZIECKO I KOBIETA (LXVI)*, 1920
tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1368)
191. *DZIECKO I KOBIETA (LXVII)*, 1920
tusz, piórko, oł., 22×31
(AE/gal/1369)
192. *DZIECKO I KOBIETA (LXVIII)*, 1920
tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1370)
193. *DZIECKO I KOBIETA (LXIX)*, 1920
tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1371)
194. *DZIECKO I KOBIETA (LXX)*, 1920
tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1372)
195. *DZIECKO I KOBIETA [Matka karmiąca niemowlę III]*, 1920
tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1373)
196. *DZIECKO I KOBIETA [Matka leżąca z dzieckiem]*, 1920
tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1374)
197. *DZIECKO I KOBIETA [Matka siedząca tyłem obejmująca dziecko]*, 1920
tusz, piórko, 22×31
(AE/gal/1375)

KONSTANTY BRANDEL, PARYŻ 1950.

I. SZKICOWNIK,

1904-1937; k. 87; okł. twarda, karton, pl., czarna; grzbiet szyty; 13,5x21;
k. wyrwanych 8; ol., tusz, ak., pl, sgn., litografia
AE/gal/1376

1. Naklejona grafika z inicjałami KB; Inicjały KB z wpisaną klepsydrą z datą 1917, tusz; not. artysty, tusz; zielony st. K.Brandel ze zbiorów W. Leitgeber
2. Not. artysty, ol.; naklejona grafika Akt kobiecy na łóżku, s.i. (?)
3. Not. artysty, ol., tusz; Dwa naklejone na kartkę Portrety męskie, ol.
4. Naklejony na kartkę Portret pana Szaniawskiego (?), ol.; Naklejony na kartkę rys.: Maska teatralna, pl; not. artysty, tusz
5. Szkice: Dwie siedzące kobiety, Pięć owadów (mucha, motyl, pasikonik), tusz, ak.; not. artysty, ol., tusz
6. Łabędź i czapla, tusz
7. Rzymski legionista i naga kobieta, ak., tusz; Szkice owadów, tusz, ol.
8. Naklejony na kartkę Szkic budowli barokowej, ol., Szkic piersia kobiety i jej pantofelka, ol., ak., tusz; Szkice dwóch pasikoników, ol., tusz, ak.
9. Szkice owadów: chrabąszcze, osa i pszczoła, tusz, ak., ol., not. artysty ol., tusz
10. Trzy pejzaże, tusz, ak.
11. Szkice owadów, ak., ol., tusz; Sęp (?), ak., tusz; Akt męski, ak., tusz; Pejzaż morski, ak., tusz; not. artysty, tusz, ol.
12. Szkice owadów na tle szkicu postaci mężczyzny, ol., pl, Stojąca postać, ol.; not. artysty, pl
13. Obelisk (?), pl; Waza, ol., Postać na tle drzewa, ol.; not. artysty, ol.
14. Pejzaż z palmami, tusz; Szkice postaci królewskich, ol.
15. Szkice trzech wojowników i tarczy, ol.; Para królewska, ol.; Nie Naklejony na kartkę Szkic aktu męskiego, tusz; Zarys biskupa, pl, ol.; Zarys rycerza, ol.; Dwa szkice dam dworu, tusz; Kłęczący biskup, tusz; Głowa kobiety, tusz
17. Naklejony na kartkę Włoski pejzaż morski, tusz, ol.
18. Pejzaż z górami i rzeką, ak., tusz, ol.; Zarysy postaci, ol.
19. Pejzaż morski, ak., tusz; Zarysy postaci, ol., tusz
20. Zarysy trzech dam dworu, ol.; Rycerz w zbroi, ol.; Szkic buta z ostrogą, ol.; Szkice pierścieni, ol., tusz
21. Dwie karety i szkice pierścieni, tusz, ol., pl; not. artysty, ol.
22. Szkic ornamentu akantowego z XVI w., ol.,pl, tusz; not. artysty, ol.
23. Niezidentyfikowany szkic postaci, ol.; Szkic esownicy, pl, ol; not. artysty, ol.
24. Szkic anioła, ol.; Kobieta i mężczyzna na tle zachodu słońca, tusz, ol., ak.
25. Akt kobiecy, ak., tusz, ol.; Pejzaż leśny, tusz lawowany, ak.; Szkic anielskiego skrzydła i ornamentu akantowego, ol.
26. Szkice trzech twarzy, ol.; Dwa wazony, pl; not. artysty pl, tusz
27. Naczynia, tusz, ak., ol.; Pejzaż z drzewami, ak., tusz
28. Dwa szkice mężczyzn, tusz; Szkic architektoniczny, ol., pl; Niezidentyfikowana postać, ol.
29. Akt męski w ruchu, pl, ol.; Niezidentyfikowana postać, ol., not. artysty, ol.
30. Herb z XVI w. z orłem, zamkiem, lwem i pucharem, ol.
31. Dwa pejzaże z chatą, tusz, ak., ol.; Szkic pucharu lub kielicha z XVII w., ol.; not. artysty, ol.
32. Szkice: król i dama dworu, ol., tusz; Koi, ol.; Szkice architektoniczne, ol.
33. Szkice architektoniczne, ol., tusz; Próby sygnatur KB z wpisaną klepsydrą, ol.; Feniks, tusz; Pejzaż morski z żagłówką, ak., tusz; not. artysty, ol.
34. Naklejony na kartkę Akt kobiecy tyłem, ol., tusz; Szkice postaci dworskich, ol., tusz; not. artysty, ol.
35. Szkice rzeźbionych głów gotyckich, ol.; Naklejony na kartkę Rysunek kyliksu i motyla, ol.; Drzewa, ol.
36. Szkic dwóch płyt nagrobnych, ol.; Wnętrze gotyckiej kaplicy, ol.
37. Gałązka, ol.; Szkice postaci, ol.
38. Szkice rzeźb z XIII w. z katedry w Reims; ol.
39. Szkic rzeźby z XIII w. z katedry w Reims I, ol.
40. Galeria gotycka z trzema postaciami, ol., pl; Szkice głów postaci dworskich, ol.
41. Szkice ubiorów dworskich, ol.; Wnętrze katedry gotyckiej, tusz, ol., pl
42. Zarysy rycerzy, ol.
43. Pejzaż z drzewem, ol.
44. Szkice owadów i niezidentyfikowanych detali, tusz, ol.
45. Naklejony na kartkę Portret Mieczysława Biernackiego (?) ol.; Sarkofag (?), ol.; not. artysty, ol.
46. Dwa pejzaże morskie, ak., tusz
47. Głowy, ol.; Ptaki, ol.; Trzy zające, ol.
48. Pejzaż z koniem, ol.; Naklejony na kartkę rysunek: Dwa akty kobiece na trawie, pl
49. Pejzaż leśny, ak., tusz, ol.; Głowa Buddy (?), ol.; Pejzaż z postacią i koźmi, ak., tusz, ol.; Dwa pejzaże: Góra na tle zachodu słońca, tusz; Świątynia buddyjska, ol.
50. Szkic detalu architektonicznego, ol.
51. Szkice rzeźb gotyckich z XIV w., ol.
52. Szkic aediculi z gotycką rzeźbą z XIV w., ol.; Szkic drapowanych szat, ol.; not. artysty pl, ol.
53. Szkic do KGB 102: Portrait – Portret filologa Konrada Drzewieckiego, ol.; Dwie gotyckie aedicule z postaciami biskupów, ol.; Detal architektoniczny, ol., tusz
54. Naklejony na kartkę Szkic nogi, ol.; Szkice dwóch konsoli, ol.
55. Szkic galerii arkadowej, ol, pl; Szkic konsoli, ol.; Dwa szkice góry/wulkanu na tle morza, tusz
56. Niezidentyfikowany szkic, tusz; Konsola z głową mężczyzny, ol.
57. Pejzaż morski z górą, tusz; Konsola z głową mężczyzny, ol.; not. artysty, ol.
58. Szkic rzeźby gotyckiej z XIV w z katedry w Strasburgu, ol.
59. Dwa szkice z drzewami, ol., tusz
60. Kobiet i mężczyzna, pl, ak.
61. Pejzaż z górą w chmurach, pl; Szkice dłoni i nóg, ol.; Naklejony na kartkę szkic: Jeźdźcy, ol.
62. Dwa pejzaże z górą w chmurach, ol.; Szkic torusa, ol.
63. Detal architektoniczny, ol.; Zatoka, tusz, ol.; Szkic fasady katedry gotyckiej, ol.
64. Szkic kartusza barokowego i płyciny z dekoracją barokową, ol.; Akt męski, tusz; Pejzaż, ak.
65. Naklejony na kartkę Szkic lwa, pl, ol., tusz

66. *Dwa akty*, ak., pl 68. *Trzy pejzaże morskie z górą I*, tusz, ol.
67. *Cztery akty*, tusz
68. *Trzy pejzaże morskie z górą I*, tusz, ol.
69. *Trzy pejzaże morskie z górą II*, tusz
70. Naklejony na kartkę *Rysunek sali reprezentacyjnej (?)*, ak., tusz, ol.
71. *Trzy postaci*, tusz; *Dwa akty*, tusz; not. artyści fr., ol.
72. *Trzy chaty*, tusz; *Szkic architektoniczny*, ol.; not. artyści fr., tusz
73. *Szkic fasady budowli barokowej z XVI w. z Nancy*, ol.
74. *Akt kobiety*, tusz; *Cztery studia kotłujących się dwóch postaci*, tusz, ol.; not. artyści, ol.
75. *Trzy studia kotłujących się dwóch postaci*, ol., ak., tusz; *Akt kobiety*, tusz
76. *Szkice siedmiu hełmów*, ol.; *Niezidentyfikowany szkic*, ol.
77. *Akt mężczy*, ol.; not. artyści, ol.
78. Naklejony na kartkę szkic: *Studium zaciśniętej dłoni*, tusz; *Akt kobiety*, tusz; *Dwie postaci w ruchu*, ol.
79. Naklejony na kartkę rysunek *Pięciu mężczyzn, z 1904 r.*, pl, tusz, ol.
80. Naklejony na kartkę *Szkic japoński*, tusz, ol., ak.; *Akt kobiety*, ol.; *Tańcząca para*, ol.; *Niezidentyfikowany pejzaż*, tusz
81. Naklejony na kartkę *Portret rosyjskiego dostojnika z Moskwy na tle Kremla*, ak., tusz, ol., pl
82. Naklejona na kartkę grafika *Dwie postaci*, litografia; *Portret kobiety*, ol.; *Akt kobiety leżącej*, ol.; *Akt kobiety*, tusz
83. *Szkice japońskie*, tusz; *Szkice herbów*, ol.; *Portret mężczyzny*, ol.; not. fr. artyści, tusz, ol.
84. *Szkice plażów*, tusz, ak.; *Szkic japoński*, ak., tusz; *Szkice herbów*, ol.; not. artyści, ol.
85. *Pejzaż z górą Fuji*, ol.; *Łabędzie w locie*, tusz; *Zarys postaci*, sgn.
86. *Pejzaż japoński*, ol.; ak., tusz
87. Naklejony na kartkę *Rysunek żubra*, tusz, ol.; *Akt kobiety na tle księżycy*, ak., tusz, ol.; not. fr. artyści, tusz
88. *Akt kobiety siedzący*, tusz, ak.; *Waza*, tusz, ak.; not. fr. artyści, tusz
89. *Akt kobiety siedzący II*, tusz, ak.; *Szkic architektoniczny*, ol.; not. fr. artyści, tusz
90. *Dwa akty kobiece siedzące*, tusz; *Szkice ptaków*, tusz, ak.; not. fr. artyści, tusz
91. *Pejzaż ze wzgórzem*, ol.; *Szkic japoński*, ol.
92. *Pejzaż z drogą i domami*, ol.
93. *Dwa pejzaże z chatą*, tusz, ak.; *Szkic żaglówki*, ak., ol., tusz; not. fr. artyści, tusz
94. *Szkice trzech chat do KGB 210: Faubourg – Przedmieście, próba architektoniczna*, ak., ol.; *Szkice japońskie*, ak., tusz; not. artyści, ol., tusz
95. Naklejona na kartkę *Cztery postaci*, ak.
96. *Barokowy ołtarz*, ol.; Naklejony na kartkę: *Szkic detalu architektonicznego*, ol.
97. *Dwa pejzaże z drzewami*, ol., tusz, ak.
98. *Cztery pejzaże*, tusz, ak., ol.
99. *Szkic tympanu*, ol.; *Szkic aktu kobiecego do KGB 121: Etude. Studium*, ol.
100. *Pejzaż z łąką i drzewami*, ol.
101. *Młockarnia w Karnikowie, 1937 r.*, ol., pl
102. *Pejzaż z wioską, 1927 r.*, ol.
103. *Szkice dwóch chat do KGB 210: Faubourg – Przedmieście, próba architektoniczna*, ak., ol., pl; *Szkice do Nauki tańczenia*, tusz; *Szkice psa*, tusz; not. artyści, tusz
104. Naklejony na kartkę rysunek: *Pejzaż z chatami na wybrzeżu w Ergny*, ak., ol.
105. *Szkice japońskie*, tusz; not. artyści, tusz
106. *Szkice japońskie*, tusz; not. artyści, tusz; *Szkic budowli barokowej*, ol.; *Ptaki w locie*, ak., tusz
107. Not. fr. artyści, tusz
108. Not. fr. artyści na tle *Pejzażu z zachodem słońca*, tusz, ak.
109. Naklejony na kartkę rysunek: *Widok na miasto 1906 (?)*, tusz; not. fr. artyści, tusz, ol.
110. *Szkice japońskie*, tusz, ak.
111. *Akt kobiety stojący*, ak., tusz; *Szkice japońskie*, tusz; not. artyści, tusz
112. Naklejony na kartkę szkic: *Akt kobiety leżącej*, ol.; *Maswerk gotycki*, tusz, ol.
113. *Szkice japońskie*, tusz; not. artyści, tusz, ol.
114. *Szkice japońskie*, tusz; *Okno gotyckie*, tusz, ol.; *Szkice głów zwierząt*, ol.; not. artyści, tusz
115. Naklejony na kartkę *Portret mężczyzny w okularach*, ol.; not. artyści, tusz; *Zarys postaci*, tusz; *Szkice zwierząt*, ak., tusz
116. *Akt kobiety siedzący*, ol.; *Szkice japońskie*, tusz; *Szkice ptaków*, ak., tusz
117. *Akt kobiety*, tusz
118. *Akt kobiety na czarnym tle*, tusz
119. *Akt kobiety II*, tusz, ak.
120. *Akt kobiety na ciemnym tle*, tusz
121. *Akt mężczy*, tusz
122. *Akt mężczy II*, tusz
123. Naklejony na kartkę karton z rysunkiem: *Podglądający*, ak., tusz
124. *Szkice japońskie*, tusz, ak.; not. artyści, tusz
125. *Pejzaż z górą Fuji*, tusz; *Szkice japońskie*, tusz
126. Naklejony na kartkę szkic: *Akt mężczy*, tusz; *Niezidentyfikowane szkice*, tusz
127. Naklejony na kartkę szkic: *Lwica*, ak., pl; not. artyści, ol.
128. *Pejzaż z postaciami*, tusz, ol.; *Niezidentyfikowany szkic*, tusz; not. artyści, tusz
129. *Wiele szkieł nałożonych na siebie*, pl, tusz, ol.
130. *Szkice japońskie*, tusz
131. Naklejony na kartkę rysunek *Bizon/żubr*, tusz, ak.; *Szkice japońskie*, tusz; *Szkice zwierząt*, tusz, ak.
132. *Szkice japońskie*, tusz, ak.; *Kłęcząca postać*, ol.; not. artyści, tusz
133. *Bukiet kwiatów na tle Place des Vosges*, ol., tusz, ak.; not. artyści, tusz
134. Naklejony na kartkę szkic: *Lwica*, ak., ol., tusz; *Pejzaż z drzewami*, tusz; *Owale*, ol.; *Ptaki*, tusz; not. artyści, ol.
135. *Leżące lwy*, ol.; *Szkic zespołu pałacowego*, ol.; not. artyści, ol.
136. Naklejony na kartkę szkic: *Kochankowie*, ol.; *Pejzaż z domem*, ol.
137. *Odпочывający chłopak*, tusz; *Szkice dwóch chat*, ol.; not. artyści, ol.
138. *Szkic budynku z arkadami w Versailles (?)*, ol.
139. *Pejzaż z drzewem*, ak.
140. *Gotyckie biforium z XIII w.*, ol.
141. Naklejony na kartkę *Szkic małpki*, tusz; *Postać średniowieczna*, tusz, ak.; *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz
142. *Dwie postaci kobiece*, ak., ol., tusz; *Szkic kolumny gotyckiej*, ol.
143. *Szkic Chapelle Sepulcrale z XV w. z Avioth*, ol.
144. *Dwa akty kobiece*, tusz
145. *Szkice japońskie*, ol., pl; not. artyści, tusz, ol.; *Dwa konie*, tusz;

146. Naklejony na kartkę *Akt kobiety leżącej*, tusz, ak.; not. artysty, ol.
147. *Place des Vosges*, ol.; *Pejzaż morski*, ak.
148. *Pejzaż z górą Fuji*, tusz, ak.; *Dwie głowy kobiece*, ol.
149. Naklejony na kartkę rysunek: *Dwie przytulone postacie*, tusz; *Niezidentyfikowany rysunek*, ol.
150. Naklejone na kartkę dwa rysunki: *Scena mitologiczna (?)*, tusz, ak., ol.; *Portret kobiety*, ol.; not. artysty, ol.
151. Naklejone na kartkę dwa rysunki: *Para w ciemnym pokoju*, tusz; *Siedzący mężczyzna*, tusz
152. Naklejony na kartkę *Szkic fasady Chapelle Sepucrale z XV w. z Avioth*, ol., ak.; *Odpoczywający chłopak*, tusz; *Pejzaż z górą*, tusz
153. Wiele nałożonych na siebie szkiców: gałązki, wieże katedry gotyckiej, motywy roślinne, ol.
154. Naklejona na kartkę *Miniatura z portretem kobiety*, ol., ak.; *Akt kobiety kłęzący*, ol., ak., pl; *Akt męski*, ol.; *Szkic budowli zamkowej*, ol.; not. artysty, ol.
155. *Fryz świętyni greckiej*, ol.; *Śpiący kot*, pl; *Detal architektoniczny*, ol.
156. *Kobieta z niemowlęciem*, ak., ol.; *Szkic gotyckiej katedry*, ol.
157. *Szkic katedry Notre Dame w Paryżu (?)*, ol.
158. *Niezidentyfikowana postać*, ak., ol.
159. *Szkic zabudowań na Rue St Severin w Paryżu, 1908 r.*, ol.
160. *Dwa akty kobiece*, tusz, pl, ol., ak.
161. *Portal katedry gotyckiej z XIII w.*, ol.; *Pejzaż*, ak.
162. *Dwa pejzaże z drzewami*, tusz, ak.
163. Naklejony na kartkę rysunek: *Akt kobiety*, tusz, ak.; *Szkic detali architektonicznych*, ol.; *Pejzaż z zachodem słońca*, tusz, ak., ol.
164. *Pejzaż z górą i drzewami*, tusz, ak.
165. Wiele rysunków nałożonych na siebie, ak., tusz, ol.
166. Naklejony na kartkę *Pejzaż miejski podpisany „Próba techniki” K.B.*, ak., ol.
167. *Szkic gotyckiej katedry*, ol., napis „*Zawsze z natury*”, ol.
168. *Wnętrze kościoła z postaciami*, tusz, ak.; not. artysty, ol.
169. *Akt kobiety*, pl, ak.; *Portret kobiety*, tusz; *Szkic detalu architektonicznego*, ol.
170. Dwa naklejone na kartkę rysunki: *Stopa*, ol.; *Pejzaż z drzewami*, ol.; *Szkic maswerku*, ol., pl; not. artysty, ol.
171. Naklejony na kartkę rysunek: *Akt kobiety*, podpisany „*Próba techniki na kładzistrze*”; *Zarys postaci*, tusz, ak.; *Szkice architektoniczne*, ol.
172. Not. artysty pt. „*Uwagi dla polskiego malarza*”, tusz; *Szkic głowy lwicy i ptaków*, ol.
173. *Matka boska z dzieciątkiem*, ol., ak.; *Portret mężczyzny*, ol., ak.; *Kapitel kolumny*, ol.
174. *Dwa Pejzaże ze wzgórzami*, ol., ak.
175. *Siedzący Chrystus*, tusz, pl, ak.; *Konie*, ol., ak.; not. artysty, ol.; *Szkice architektoniczne*, ol.
176. Naklejony na kartkę rysunek *Żubr*, ak., ol.; *Szkice japońskie*, tusz; *Inicjał KB z wpisaną klepsydry*, tusz; not. artysty, ol.

II. SZKICOWNIK,

(ok. 1907) 1914-1919 (1935), k.40, okł. miękka, karton, pl., zielona; grzbiet sztyty, pap., 23x16, ol., tusz, ak., pl., sgn., lawowanie
AE/gal/1377

1. *Szkic do grafiki KGB 183: Creche. Jasełka*, ol.; *Szkic kapelusza damskiego*, ol.; not. artysty, ol., tusz
2. Luźna kartka ze szkicami znaków zodiaku do exlibrisu KGB 233: *Exlibris Luice Morato Miller*, tusz; naklejony wycinek z prasy
3. Naklejona na kartkę mon. *Spacer po plaży z psem*, ak., tusz; not. artysty, ol., tusz
4. *Pejzaż morski*, ol.; *Zarys popiersia nagiej kobiety*, tusz; not. artysty, tusz
5. Naklejony na kartkę *Portret mężczyzny*, ol.; *Portrety kobiety i mężczyzny*, ol.
6. *Las*, ak.
7. Naklejony na kartkę *Portret mężczyzny w berecie*, pl; *Portret mężczyzny z długimi włosami*, ol.; *Szkice niemowląt do KGB 5: Vieillesse – Starość (?)* ol.; *Ozdobny bukiet*, tusz; not. artysty, ol.
8. *Zarośla*, ak.
9. *Profil mężczyzny z długim nosem*, ol.; *Pejzaż z wulkanem*, ak., tusz, ol.
10. *Portret dziewczynki*, ol.; Naklejona na kartkę *Miniatura ze zwierzętami*, tusz, ol.
11. *Góry*, ak.
12. *Portret Joachima Mesa(?)*, ol.; *Pejzaż morski z żagłówkami*, ol.
13. Luźna kartka z naklejonym gwaszem *Gentelmani w Warszawie, 1907*, ak., tusz, ol.; *Szkice zwierząt*, ol.
14. Naklejona na kartkę mon. *Spacer po plaży z psem (II)*, sygn., ak., tusz
15. *Profil Joachima Mesa(?)*, ol.; *Szkice koni*, ol.
16. *Profil kobiety*, ol.; *Szkice koni*, ak., ol.
17. *Portret mężczyzny z wąsem*, ol.; *Szkice koni*, ol., ak.
18. Naklejony na kartkę szkic do grafiki KGB 183: *Creche. Jasełka*, ol.; *Szkice koni*, ak., ol.
19. *Szkice koni*, ak., ol.; *Szkic do KGB 102: Portrait P. filologa Konrada Drzewieckiego*, ol., tusz
20. *Trzy portrety mężczyzn*, ol.; *Szkic konia*, ol., ak., tusz
21. *Portret dziewczynki*, ol.; *Szkice koni*, ol., ak., tusz
22. *Autoportret*, ol.; *Szkic architektoniczny*, tusz
23. *Drzewo*, ak., ol., tusz
24. Naklejony na kartkę szkic do grafiki KGB 183: *Creche. Jasełka*, ak., tusz, pl; *Szkice koni*, *Portret kobiety*, ol., pl, tusz
25. *Portret Lily Ciechanowskiej, 1935*, ak., tusz, ol.
26. *Pejzaż morski ze skałami*, ak., tusz, ol.; *Pejzaż morski ze skałami II*, ak., tusz
27. *Zarośla*, ak., tusz
28. *Duch Rosji wrogiej Polsce*, ak., ol., tusz
29. *Szkic do grafiki KGB 210: Vaubourg, przedmieście, próba architektoniczna*, ol.; *Pejzaż morski*, ak., tusz
30. *Drzewo w ogrodzie*, ak., tusz
31. *Szkic do grafiki KGB 183: Creche. Jasełka*, ol.; *Szkic domu z pruskim murem*, ol.; *Pejzaż*, ak., tusz
32. *Drzewo*, ak., tusz
33. *Szkic do grafiki KGB 196: La Chaumiere. Chata w owalu*, ol.; *Dymiący wulkan*, ak., tusz
34. *Zarośla II, mon.(?)*, ak., tusz
35. *Szkic do grafiki KGB 210: Vaubourg, przedmieście, próba architektoniczna*, ol.; *Wulkan*, ak., tusz
36. *Pejzaż*, ak.; *Profil mężczyzny*, ol.

37. *Wulkan*, ak.
38. Naklejony na kartkę *Rysunek antycznych postaci*, oł.; *Szkic do portretu kobiety*, oł.
39. *Pejzaż z górą Fuji(?)*, ak.
40. *Autoportret – profil*, oł.
41. Luźna kartka *Portret Fryderyki Frankowskiej*, ak., tusz, oł.
42. *Portret Lili Ciechanowskiej*, ak., tusz, pl, oł.
43. *Pejzaż morski*, ak.; *Akt kobiety*, oł.; *Portret kobiety*, oł.
44. Naklejony na kartkę szkic do grafiki KGB 103: *Le Crepuscule. Zmierzch, drzewo które przyniosło już owoc*, oł.; *Portret kobiety*, pl
45. Wiele szkiców naniesionych na siebie: *Pejzaż z wulkanem*, ak.; *Postacie, Portret mężczyzny*, oł., ak.
46. *Portret kobiety*, ak., oł.; Doklejony do kartki pejzaż: *Burza*, tusz; not. artysty, pl
47. *Leda*, ak., sgn., tusz; *Szkice postaci*, oł.
48. *Lila Ciechanowska grająca na gitarze*, ak., tusz, oł.
49. *Lila Ciechanowska grająca na gitarze II*, ak., tusz, oł.
50. *Szkic do Lili Ciechanowskiej grającej na gitarze*, ak., tusz; *Zarys Zamku Królewskiego w Warszawie (?)*, oł.
51. *Lila Ciechanowska grająca na gitarze III*, ak., tusz
52. *Szkic do grafiki KGB 183: Creche. Jasełka*, oł.; *Grupa kobiet*, pl
53. *Wulkan*, ak., tusz; *Profil mężczyzny*, oł.; not. artysty, oł.
54. *Pejzaż z wulkanem*, ak.; *Akt kobiety*, oł.
55. *Akt kobiety*, tusz, *Szkic do KGB 18: Leda*, sgn., oł.
56. *Cztery akty kobiece*, tusz, ak., oł.
57. Naklejony na kartkę *Portret mężczyzny – profil*, oł., pl; *Studium aktu męskiego*, tusz
58. *Akt kobiety siedzący*, ak., oł., pl, lawowanie; *Jazda konna*, tusz; *Studium aktu męskiego*, tusz; *Zarys profilu kobiecego*, oł.
59. *Drzewo*, ak., tusz; *Studium jazdy konnej*, tusz, ak.; *Szkice koni*, tusz, ak.; *Dwa akty kobiece*, oł.
60. *Akt kobiety*, tusz, ak.; *Szkice koni*, tusz; *Postaci na koniach*, tusz
61. *Akty kobiece*, tusz, ak., oł., pl; not. artysty, tusz
62. *Drzewo*, ak., tusz; *Zarys męskiej postaci*, pl
63. *Pejzaż z wulkanem*, ak.; Naklejony na kartkę drzeworyt Stanisława Wyspiańskiego, syg.; *Dwa akty kobiece*, tusz, oł.
64. *Bolszewik na Kremlu*, ak., tusz, oł.
65. *Akty*, tusz, oł.; Naklejony na kartkę *Rysunek dwóch postaci*, ak., tusz
66. *Wulkan*, ak.; *Akt kobiety*, oł., sgn.
67. Naklejony na kartkę drzeworyt syg. JN; Naklejony na kartkę rysunek: *Pustelnik*, tusz, oł.
68. *Akty*, tusz, oł.; *Studium nogi*, tusz
69. *Cztery akty kobiece*, ak., oł., pl
70. *Dwa akty*, tusz; *Szkic do portretu kobiety*, oł.
71. *Akt kobiety*, oł.
72. *Las*, ak., tusz; *Dwa akty męskie*, oł.
73. *Toaleta*, ak., pl, oł.
74. *Drzewo*, ak., tusz; Naklejony na kartkę *Szkic z pejzażem miejskim*, ak., tusz
75. Wiele szkiców postaci, zwierząt, tusz; *Akt kobiety*, oł.; not. artysty, tusz

76. Wiele szkiców nałożonych na siebie, tusz, oł.
77. *Studium aktu męskiego*, tusz; *Siedząca postać*, tusz; not. artysty, oł.
78. Naklejony na kartkę szkic do grafiki KGB 085: *Notre-Dame. Paris*, oł.

III. SZKICOWNIK,

ok. (1909) 1911-1926, k. 66, okł. twarda, płótno, karton, czarna; grzbiet szyty pap., 17x11, oł., tusz, ak., sgn., pl.

okł. 2 Naklejony na kartkę *Portret kobiety – profil*, oł., tusz; not. artysty, tusz, oł. AE/gal/1378

1. *Naga para*, tusz, ak., oł.; *Dwa akty męskie*, tusz, oł., ak.; not. artysty, tusz, oł.; Sygn. KB ze wpisaną klepsydrą, tusz
2. *Dymiący wulkan*, ak., oł., tusz; *Kobieta z niemowlęciem*, ak., oł., tusz; *Niezidentyfikowane wnętrze*, ak., tusz, oł.; *Szkic do grafiki KGB 366: L'Ermite Avec Une Biche*, oł., ak.; *Szkic do grafiki KGB 101: Le Moine et la Biche. Mnich i sarna*, oł., ak.; *Miniatura z geniuszem kobiecym*, oł., pl; *Szkic do grafiki KGB 192: Erotique-Seduction. Erotyk. Kuszenie*, pl
3. *Cztery akty kobiece*, ak., oł., tusz; not. artysty, oł.
4. *Cztery akty kobiece*, tusz, oł., ak.; *Portret mężczyzny z brodą*, oł., ak.
5. *Pięć aktów*, tusz, oł., ak.; *Zarys fryzów dekoracyjnych, zarys fasady barokowej*, oł., tusz
6. Naklejony na kartkę rysunek psa lub kota, ak., oł.; *Akt kobiety*, ak., oł.; *Dwa szkice twarzy*, oł.; *Makak*, oł.
7. Naklejony na kartkę rys. głowy dzika, ak., oł.; Naklejony na kartkę rys. anatomii dłoni, tusz; *Akt kobiety*, oł.; *Miniatura z drzewem*, oł., tusz; *Zarys drzewa*, oł.
8. *Akt kobiety siedzący*, ak., oł.; Naklejona na kartkę miniatura, tusz, oł.
9. *Pięć aktów kobiecych*, ak., tusz, oł.
10. *Cztery akty kobiece*, ak., tusz, oł.
11. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, oł.
12. *Nagie kobiety i Pan*, ak., tusz, oł.
13. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, oł.
14. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, oł.; *Portret mężczyzny*, ak., tusz, oł.
15. *Cztery akty kobiece*, ak., tusz, oł.
16. *Cztery akty kobiece*, ak., tusz, oł.; Not.fr. artysty, tusz
17. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, oł.
18. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, oł.
19. *Sześć aktów kobiecych*, ak., tusz, oł.
20. *Dwa akty kobiece*, ak., oł., tusz; Not.fr. artysty, tusz
21. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, oł.; *Szkic katedry gotyckiej*, ak., oł.; Not.fr. artysty, tusz
22. *Cztery akty kobiece*, ak., tusz, oł.
23. *Cztery akty kobiece*, ak., tusz, oł.
24. *Pięć aktów kobiecych*, ak., tusz, oł.
25. *Siedem aktów kobiecych*, ak., tusz, oł.
26. *Sześć aktów kobiecych*, ak., oł., tusz
27. *Cztery akty kobiece*, ak., oł., tusz; *Miniatura*, oł.
28. *Pięć aktów kobiecych*, ak., tusz, oł.; *Szkic do portretu mężczyzny*, oł.
29. *Pięć aktów kobiecych*, ak., oł., tusz
30. *Siedem aktów kobiecych*, ak., oł., tusz

31. Pięć aktów kobiecych, ak., ol., tusz
32. Trzy akty kobiece, ak., tusz, ol.; *Autoportret jako faun*, ol.
33. Sześć aktów kobiecych, ak., ol., tusz
34. Akt kobiecy siedzący, ak., ol., tusz; *Głowa postaci*, ak., ol.
35. Pięć aktów kobiecych, ak., tusz, ol.
36. Dwa akty męskie, ak., tusz, ol.; *Szkice zwierząt*, ol.
37. Trzy akty męskie, ak., ol., tusz; *Szkic nogi*, ol.; *Miniatura*, ol.
38. Dwa akty męskie, ak., tusz, ol.; *Zarys profilu mężczyzny*, ol.; Naklejona na kartkę miniatura z aktem kobiecym, ol.
39. Dwa akty męskie, ak., ol.; *Portret mężczyzny*, ol.
40. Trzy akty męskie, ak., ol., tusz
41. Dwa akty męskie, tusz, ol.; *Akt kobiecy*, tusz, ol.; *Pejzaż z domem*, ak.; *Portret mężczyzny opisany* (napis nieczytelny), ol., ak.
42. Cztery akty kobiece, ak., ol.; *Dwa szkice głów zwierząt*, tusz
43. Pięć aktów kobiecych, ak., tusz, ol.
44. Dwa akty kobiece, ak., ol.
45. Akt kobiecy siedzący, ak., sgn.; Naklejona na kartkę *Miniatura z głową Tamary Zawadowskiej podpisany Tamara* w 1923, ol., ak.; *Geniusz kobiecy*, ol.
46. Akt kobiecy w tańcu, ak., sgn., ol.; *Szkic dłoni do grafiki KGB 309: Exlibris Witemberg*, ol.
47. *Szkic wnętrza katedry gotyckiej*, ol., tusz
48. *Akt kobiecy leżący*, ak., sng., tusz, pl
49. *Kobieta z dzieckiem wśród drzew*, ak., tusz, ol.; *Szkice architektoniczne*, ol., tusz, ak.
50. *Dwa akty*, ak., ol., pl
51. *Wnętrze katedry gotyckiej*, tusz; *Miniatura z sarkofagiem egipskim*, ak., tusz; *Akt kobiecy*, ak.
52. *Akt kobiecy*, ak., pl, ol.; [*Wenecjanie*], ak., ol.; *Zarys głowy mężczyzny wg rzeźby*, ol.
53. *Dwa akty kobiece*, ak., ol., tusz; *Miniatura z karmiącą matką*, ol., pl; *Szkic barokowych kaplic (?)*, ak., tusz
54. *Trzy akty kobiece*, ak., ol., tusz; *Szkic dłoni*, ak., tusz, pl
55. *Pięć aktów kobiecych*, ak., ol., tusz
56. *Cztery akty kobiece*, ak., ol., tusz; *Profil kobiety*, ol.
57. *Trzy akty kobiece*, ak., ol., tusz; *Dwa szkice do grafiki KGB 084: Le Repos. Odpoczynek*, ol.
58. *Pięć aktów kobiecych*, ak., ol., tusz; *Profil kobiety*, ol.
59. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, ol.
60. *Dwa akty kobiece*, ak., ol., tusz; *Szkic małpy*, ol.
61. *Cztery akty kobiece*, ak., tusz, ol., pl
62. *Cztery akty kobiece*, ak., tusz, pl; *Zarys rysunku żaby (?)*, ol.
63. *Dwa akty kobiece*, ak., ol.; *Szkic do grafiki KGB 58: Les Papillons. Motyle*, ol.
64. *Leżący lew*, ak., tusz, pl
65. *Leżące łwy*, pl
66. *Trzy akty kobiece*, ak., tusz, ol.
67. *Dwa akty kobiece*, ak., tusz, ol.
68. *Cztery akty kobiece*, ol., tusz; *Głowa fauna (?)*, ol., ak., tusz
69. *Dwa akty kobiece*, ak., tusz, ol.; *Miniatura*, pl
70. *Pejzaż z donżonem i piramidą*, tusz, ak.
71. *Pejzaż z latarnią morską*, tusz; *Most na rzece*, tusz
72. *Trzy akty*, ak., tusz, ol.
73. *Dwa akty*, ak., tusz, ol.; *Kobieta z odsłoniętymi piersiami*, ak., pl, ol.; *Profil męski*, ol.
74. *Cztery akty*, ak., tusz, ol.; *Dwie miniatury*, ak., tusz; *Szkice architektoniczne*, tusz, ak., ol.
75. *Cztery akty*, ak., tusz; *Szkic do grafiki KGB 84 Le Repos. Odpoczynek*, ol.; *Naklejony na kartkę szkic dłoni do grafiki KGB: 309 Exlibris Witemberg*, tusz
76. *Trzy akty męskie*, ak., tusz; *Naklejony na kartkę szkic dłoni do grafiki KGB 309: Exlibris Witemberg*, tusz; *Not. artysty*, tusz
77. *Naklejony na kartkę Pejzaż z tunelem*, ol., pl; *Szkice ptaków*, ol.
78. *Szkice ptaków i zwierząt*, ak., ol.
79. *Szkice zwierząt*, ol., tusz, ak.; *Naklejony na kartkę Szkic głowy ptaka*, ol.
80. *Pejzaż z drzewami*, ak., ol.; *Szkice ptaków*, ak., ol.
81. *Szkice zwierząt*, ak., pl, ol.
82. *Szkice zwierząt*, ak., ol., pl
83. *Szkice zwierząt*, ol., ak.; *Szkic do grafiki KGB 124: Les Chiens*, ol.
84. *Portret Tamary Zawadowskiej*, ol.
85. *Szkic pomnika konnego*, ak., tusz
86. *Wiele szkiców nałożonych na siebie*, ol.
87. *Wklejona kartka z rys. [Oświadczenia]*, ol.
88. *Uciekająca postać*, ak., ol.; *Szkice architektoniczne*, ol.
89. *Akt kobiecy*, ol.; *Szkic do grafiki KGB 85: Notre-Dame Paris*, tusz, ak.; *Szkice architektoniczne*, ol.
90. *Wiele szkiców nałożonych na siebie*, ak., ol., tusz; *Szkic do grafiki KGB 85: Notre-Dame Paris*, tusz, ak.; *Not.fr. artysty*, ol.
91. *Autoportret*, ol.; *Akt kobiecy*, tusz
92. *Akt męski z kulą (?)*, ol., tusz; *Not. artysty*, tusz
93. *Szkice architektoniczne*, ak., ol.
94. *Autoportret jako faun*, ol.; *Naklejony na kartkę Rysunek kobiety w szatach*, ak, tusz, pl; *Pejzaż morski z okrętem*, ol.
95. *Wiele szkiców nałożonych na siebie*, tusz, ol.
96. *Naklejony na kartkę Szkic pomnika konnego*, ak., ol.; *Szkic kościoła barkowego*, ak., ol.
97. *Szkice do grafiki KGB 75: Baroque. Duch Baroku*, ak., tusz, ol., pl
98. *Pejzaż z latarnią morską*, ak., ol.; *Miniatura*, ol.; *Szkice zwierząt*, tusz; *Not.fr. artysty*, tusz
99. *Pięć aktów kobiecych*, ak., ol.
100. *Sześć aktów kobiecych*, ak., ol.; *Szkic dworzanina*, ol., ak.
101. *Szkic pomnika konnego*, ol., ak.; *Lew leżący*, ol.; [*Orka*], ol., ak.
102. *Walka z bykiem*, ol., pl; *Pejzaż*, ak., ol.; *Akt męski*, tusz
103. *Szkic wnętrza katedry gotyckiej*, ol., tusz; *Not.fr. artysty*, ol.
104. *Szkice motyli i głowa wielbłąda*, ol., ak.; *Schody*, ol.; *Pejzaż*, tusz
105. *Szkice roślin*, tusz, ol.; *Portret mężczyzny z brodą*, ol., ak.
106. *Szkice motyli z ich nazwami łac.*, ol., ak., pl
107. *Szkice anatomiczne*, ak., tusz, ol.; *Pawian*, ol.; *Naklejony na kartkę rys. z postaciami*, ol.

108. *Szkice motyli i zwierząt*, ol., ak., pl
109. *Pejzaż z zaroślami*, ak., tusz, pl; *Karykatura twarzy mężczyzny*, ol., sgn., pl; *Naklejony na kartkę wycinek z prasy*
110. *Dwa motyle*, pl, ak., ol.
111. *Postać kobiety*, ak., pl, ol.; *Dwa akty kobiece*, tusz, ol.
112. *Szkice motyli, koń i hiena*, pl, tusz, ak., ol.
113. *Dwa akty kobiece*, ol., ak., tusz; *Szkice architektoniczne*, ol.
114. *Zarysy żagłówek*, tusz; *Postać nad morzem*, ak., pl; [Gimnastyka], ol.; *Wnętrze romańskie*, ol.
115. *Szkic do grafiki KGB 200: Les Faunes.Fauny*, ol.; *Grupa nagich postaci*, ol.; *Niezidentyfikowany szkic*, pl, ol.
116. *Szkice architektoniczne*, ol.; *Zarysy postaci*, ol.
117. *Zarysy czterech postaci*, ol., ak., tusz
118. *Zarysy pięciu postaci*, ol., ak.; *Not.fr. artysty*, ol.
119. *Szkice architektoniczne (?)*, ak., ol.
120. *Szkice architektoniczne do fresku z opisem artysty*, ak., ol., tusz
121. *Wnętrze katedry gotyckiej*, ak., tusz, ol.
122. *Fresk w kopule*, ak., ol.; *Freski w kaplicach*, ak., ol.
123. *Szkice architektoniczne*, ak., tusz, pl, ol.
124. *Tańczący akt kobiecy*, ak., tusz; *Miniatura z karniącą kobietą*, ol.; *Miniatura z postacią*, ol.
125. *Kuszenie Adama i Ewy*, ol.
126. *Tancerka*, ak, tusz, ol.; *Not. artysty*; tusz
127. *Negatyw*, ol.
- okł. 3: *Sześć aktów męskich*, ak., ol., tusz; *Zarys kota (?)*, ol.

IV. SZKICOWNIK,

ok. 1911-1913, ok. 1921-1922 (?); k. 130, okł. twarda, karton, czarna, wzorzysta; grzbiet sztyty; pap. czerpany; 20,8x18; ak., ol., tusz, gw., pl
 Notatnik należący do Roberta Tamentkasa (?) z lat 1826 – 1849 zawierający przepisy kulinarne (?), wykorzystany przez Konstantego Brandla na szkicownik.
 Na stronach 1-23 znajdują się zapiski Roberta Tamentkasa; na niektórych stronach są także szkice K.Brandla.
 AE/gal/1379

1. *Próba* ak.
2. *Szkic kwitnącej rośliny*, tusz
3. *Próba* ak.
4. *Trzy kwatery: Szkic portretu, Postać na tle pejzażu, pusta kwatery*, tusz
5. *Szkice pierścienia (?)*, tusz
6. *Dwa akty kobiece tyłem*, tusz
7. *Zarys aktu kobiecego*, ol.
8. *Akt kobiecy*, tusz
9. *Dwa akty kobiece*, tusz, ol.
10. *Zarys aktu kobiecego*, ol.
11. *Akt kobiecy siedzący*, ol.
12. *Sześć kwater – Szkice do exlibrisu (?)*, tusz, pl
13. *Dziewięć kwater – szkice do exlibrisu KGB 254: Exlibris Augusta Zaleskiego*, tusz

14. *Dziewięć kwater – szkice do exlibrisu KGB 254: Exlibris Augusta Zaleskiego*, tusz
15. *Zarysy dwóch aktów kobiecych*, ol.
16. *Legenda do akwareli*, tusz

Seria akwarel wykonanych w 1911 r w Dimonete – Verona (?)

1. *Pejzaż z Dębniak p. Krakowem*, ak., tusz
2. *Pejzaż z Warklan*, ak., tusz, ol.
3. *Pejzaż z St. Guenole*, ak., ol.
4. *Pejzaż morski z St. Guenole*, ak., tusz
5. *Miury miejskie w Krakowie*, ak., ol.
6. *Widok na wzgórze wawelskie*, ak.
7. *Park w Paryżu, akwarela*, tusz
8. *Pejzaż mortki z St. Guenole*, ak., ol.
9. *Autoportret*, ak., tusz
10. *Dworek w Karnkowie*, ak., ol., tusz
11. *Młyn wodny (?) na polskiej wsi*, ak.
12. *Arteria w Paryżu*, ak., ol.
13. *Żagłówki w St. Guenole*, ak., ol.
14. *Autoportret II*, ak., tusz, ol.
15. *Przyroda w Warklanach*, ak.
16. *Pejzaż z katedrą w Warklanach*, ak., ol.
17. *Las w Warklanach*, ak., ol., tusz
18. *Wybrzeże*, ak.
19. *Panorama Paryża*, ak., tusz, ol.
20. *Pola w Karnkowie*, ak., ol.
21. *Pejzaż morski z żagłówkami w St. Guenole*, ak., ol.
22. *Konie u żłobu w Karnkowie*, ak., tusz, ol.
23. *Domy w Karnkowie*, akwarela, olówek
24. *Przyroda w Karnkowie*, ak., ol.
25. *Las w Karnkowie*, ak., tusz, ol.
26. *Widok na chaty w Karnkowie*, ak., tusz, ol.
27. *Pejzaż z lasem w Karnkowie*, ak., ol., tusz
28. *Pejzaż ze wzniesieniem w St. Guenole*, ak., tusz
29. *Wzburzone morze w St. Guenole*, ak., tusz, ol.
30. *Las*, ak., tusz
31. *Widok z plaży w St. Guenole*, ak., ol.
32. *Pejzaż morski w St. Guenole*, ak., ol., tusz
33. *Pejzaż morski II w St. Guenole*, ak., ol., tusz
34. *Pejzaż morski III w St. Guenole*, ak., ol., tusz
35. *Pejzaż morski z postaciami w St. Guenole*, ak., ol., tusz
36. *Żagłówki w St. Guenole*, ak., tusz, ol., pl
37. *Park w St. Guenole*, ak., tusz, pl
38. *Cyprysy w St. Guenole*, ak., ol., pl
39. *Krakowianka w chuście*, ak., tusz, pl
40. *Las w Dębniakach p. Krakowem*, ak., tusz, ol., pl
41. *Pola w Dębniakach p. Krakowem*, ak., tusz, pl
42. *Dworek w Krakowie*, ak., ol., pl
43. *Plaża w St. Guenole*, ak., ol., pl, tusz

45. Przyroda w St. Guenole, ak., ol., pl, tusz
46. Park w St. Guenole, ak., ol., tusz, pl
47. Władcy w St. Guenole, ak., ol., pl, tusz
48. Wzniesienie w St. Guenole, ak., ol., pl, tusz
49. Pejzaż morski w St. Guenole, ak., tusz, pl
50. Spokojne morze w St. Guenole, ak., pl, tusz
51. Skały w St. Guenole, ak., pl, tusz
52. Skały w St. Guenole II, ak., tusz, pl
53. Wzburzone morze w St. Guenole, ak., tusz, pl
54. Śpiący pies (Fox), ak., tusz, ol., pl
55. Pejzaż morski ze skała w St. Guenole, ak., tusz, pl
56. Pejzaż morski w St. Guenole, ak., tusz, pl, ol.
57. Pejzaż morski ze skałami w St. Guenole, ak., tusz, pl
58. Polana w Warklanach, ak., pl
59. Brakująca strona
60. Drzewo w Karnkowie, ak., tusz, pl
61. Pejzaż morski ze skałą w St. Guenole, ak., pl
62. Las w Warklanach, ak., ol.
63. Portret mężczyzny, ak., tusz
64. Pejzaż morski ze skałą w St. Guenole, ak., tusz, ol.
65. Pejzaż morski w St. Guenole, ak., gwasz, ol., tusz, pl
66. Uchylone drzwi, ak., tusz, ol., pl
67. Martwa natura z wazonem, ak., ol., tusz
68. Pejzaż morski w St. Guenole, ak., ol., tusz, pl
69. Pogodne niebo w St. Guenole, ak., ol., tusz
70. Fał w St. Guenole, ak., ol., tusz
71. Pejzaż wiejski, ak., ol.
72. Pejzaż morski ze skałami w St. Guenole, ak., ol., pl, tusz
73. Pejzaż morski w St. Guenole, ak., ol., tusz
74. Pejzaż z wiatrakami, ak., tusz
75. Pejzaż w St. Guenole, ak., ol.
76. Zarośla w Karnkowie, ak., tusz, pl
77. Park w Warklanach, ak., gwasz, ol., pl
78. Zagłówni w St. Guenole, ak., ol.
79. Pola w St. Guenole, ak., tusz, ol.
80. Pejzaż w St. Guenole, ak., tusz, pl
81. Pejzaż morski w St. Guenole, ak., pl, tusz
82. Pejzaż morski w St. Guenole, ak., pl, tusz
83. Wzburzone morze w St. Guenole, ak., tusz, ol.
84. Pejzaż morski ze skałami w Guenole, ak.
85. Pejzaż ze skałami w St. Guenole, ak., tusz, pl
86. Not. artysty, ol.
87. Not. artysty, ol.
88. Skraj lasu w Warklanach, ak., gwasz
89. Morze w St. Guenole, ak.
90. Cztery miniatury, ol.; not. artysty, ol.
91. Dwa pejzaże morskie z St. Guenole, ak., ; not. artysty, ol.
92. Szkic do pejzażu z drzewami, ol.

- 72 puste str.
93. Sfinks, ol.
94. Faraon Seti I z XIX dynastii, ol.; Szkic byka, ol.
95. Szkic do pejzażu z górami, ol.
96. Widok na dach katedry gotyckiej, tusz, ol.
97. Szkic do fontanny, ol.
98. Santa Maria in Montesanto(?) na Piazza del Popolo, tusz
99. Zarys budowli, ol.
100. Panorama miasta włoskiego (?), tusz
101. Widok na miasto włoskie, ol.
102. Autoportret – profil, tusz, ol.; Szkic torsu i barku, tusz, ol.
103. Szkice architektoniczne – Piazza della Minerva, tusz; not. artysty, tusz

V. SZKICOWNIK,

ok. 1911 - 1918; k. 34; brak okł.; skł. się ze zszytych ze sobą kartek; 17,3x11; tusz, ol., ak., pl
AE/gal/1380

1. Trzy naklejone na kartkę rysunki: Szkic wnętrza katedry gotyckiej, ol.; Kuciąca kobieta, s.i.(?); Pejzaż z doliną, tusz, lawowanie; not. artysty, tusz
2. Naklejony na kartkę szkic: Wieże budowli sakralnych, ol.; Herkules i Hydra (?), tusz, not. artysty, tusz
3. Naklejony na kartkę szkic na folii: Akt kobiety z uniesioną nogą, tusz; Naklejony na kartkę rysunek: Akt kobiety leżącej, tusz, ol., ak.; Akt kobiety tyłem, tusz
4. Pejzaż wiejski, tusz; not. artysty, tusz
5. Sąd Parysa (?), tusz; Pejzaż z zaprzęgiem, tusz, ol.; not. artysty, tusz
6. Naklejony na kartkę szkic na folii: Dwie postaci, ol.; Naklejony na kartkę rysunek: Niezidentyfikowana scena na tle budowli, tusz, werniks (?)
7. Autoportret, tusz, pl, ol.
8. Not. artysty, tusz
9. Profil mężczyzny, tusz, ak., ol.; not. artysty, tusz
10. Portret – profil Marie Rutkowskiej, tusz, ak.; not. artysty, tusz; st.: K.Brandel ze zbiorów W.Leitgeber
11. Dwa naklejone na kartkę portrety: Portret Św. Ignacego Loyoli, tusz, pl, ol.; Portret mężczyzny, ol., pl; Dwa naklejone na kartkę znaczki (rosyjski i angielski), werniks (?)
12. Naklejony na kartkę Projekt karty do gry z wizerunkiem damy, tusz, ak.
13. Akt kobiety w hełmie greckim, tusz, ol.
14. Naklejone na kartkę Portrety kobiety i portret mężczyzny, ol.; Dwa akty kobiece, tusz
15. Naklejone na kartkę Dwa projekty kart do gry z wizerunkiem Waleta, tusz, ak.
16. Scena mitologiczna (?), tusz, ol.
17. Scena mitologiczna II, tusz, ol., ak.
18. Naklejony na kartkę Autoportret, ol.
19. Naklejone na kartkę Dwa pejzaże, tusz, sepia; not. artysty, tusz
20. Pejzaż górski, tusz, ak., ol.
21. Pejzaż z wędrowcem, tusz, ol.
22. Dwa naklejone na kartkę Portrety kobiety i mężczyzny, tusz; Portret kobiety, tusz, ol.
23. Burza nad morzem, tusz

24. *Szkice lwic*, tusz, ak.; *Szkice pierścieni*, tusz,
25. *Szkice pierścieni*, tusz; *Niezidentyfikowany szkic*, ol.; not. artysty, ol.
26. *Kochankowie I*, ol.
27. *Kochankowie II*, ak., ol.; not. artysty, tusz
28. *Szkic do KGB 115: Le Baiser Monstre. Pocałunek straszliwy*, ol.; not. artysty, ol.
29. *Portret mężczyzny*, tusz, ak.
30. *Szkic do KGB 115: Le Baiser Monstre. Pocałunek straszliwy*, ol.; not. artysty, tusz
31. *Kochankowie III*, tusz, ak., ol.; *Szkice pierścieni*, tusz
32. *Kochankowie IV*, ol.; *Szkice orchidei*, tusz
33. *Kochankowie V*, tusz, ol.
34. *Kochankowie VI*, ol.; *Szkice orchidei*, tusz
35. *Szkic do KGB 115: Le Baiser Monstre. Pocałunek straszliwy*, ol.; *Szkic okrętu*, ol.
36. *Kochankowie VII*, ak., ol.; *Szkic dwóch fryzów*, tusz
37. *Kochankowie VIII*, ak., ol.; *Szkic fryzu*, tusz
38. *Kochankowie IX*, ol.; *Szkic fryzu*, tusz; trzy naklejone znaczki pocztowe
39. *Kochankowie X*, ol.; not. artysty, ol.
40. *Kochankowie XI*, ol.; siedem naklejonych znaczków pocztowych
41. *Kochankowie XII*, ol., ak.; naklejony na kartkę *Portret mężczyzny*, ol., ak.
42. *Szkic do KGB 113: Medaillon. Medalion*, ak, tusz, ol.; not. artysty, tusz
43. Dwa szkice do KGB 113: *Medaillon. Medalion*, tusz, ak., ol.; not. artysty, ol.
44. Not. artysty, tusz
45. *Niezidentyfikowany szkic*, pl; not. artysty, tusz
44. - 65 Not. artysty, tusz, pl, ol.
66. *Szkice kotów*, tusz; not. artysty, tusz
67. *Autoportret podczas rysowania*, tusz, ak.
68. Naklejony na kartkę *Portret mężczyzny*, tusz; not. artysty, tusz

VI. SZKICOWNIK,

ok. 1912, k., okł. brak - dwie, luźne zabezpieczające karty z kartonu; zszyte kawałki pap. czerpanego; 24,5x30, ; tusz, ak., ol., dl.
AE/gal/1381

1. *Pejzaż z Etną*, tusz
2. *Fasada katedry*, tusz
3. *Turyń nocą*, tusz
4. *Panorama Turynu*, tusz; na rev. *Zarys dwóch aktów*, tusz
5. *Widok na Etnę (?)*, ak., tusz
6. *Pejzaż*, ak.
7. *Pejzaż włoski*, ak., tusz; na rev. *Szkic pejzażu*, tusz
8. *Pejzaż z Jeziorem Garda (?)*, ak., tusz; na rev. *Zarys postaci*, tusz
9. *Pejzaż z chmurami kłębiastymi*, ak., tusz; na rev. *Niezidentyfikowany Rysunek*, tusz, ak.
10. *Pejzaż włoski ze wschodem słońca*, tusz, ak.; na rev. *Pejzaż z drzewami*, tusz
11. *Pejzaż z zachmurzonym niebem*, tusz; na rev. *Wypas stada*, ak., ol.
12. *Chmury*, tusz, ak.
13. *Pejzaż z jadącym samochodem*, ak., tusz
14. *Wyprowadzenie stada*, ak., ol.
15. *Roślinność górską*, tusz, ak.; na rev. *Zarys roślinności górskiej*, tusz
16. *Pejzaż włoski ze wschodem słońca II*, tusz, ak.; na rev. *Akt kobiety*, tusz

17. *Pejzaż włoski ze wschodem słońca III*, tusz, ak.
18. *Pejzaż z górami*, tusz, ak.
19. *Pejzaż z Jeziorem Garda II (?)*, ak., tusz
20. *Pejzaż z jadącym wozem*, tusz, ak.; na rev. *Pejzaż*, ak., tusz
21. *Górska droga*, ak., tusz
22. *Etna (?)*, tusz, ak.
23. *Pejzaż z górą*, tusz, ak.
24. *Pejzaż z górą II*, tusz, ak.
25. *Pejzaż górski*, tusz, ak.

VII. SZKICOWNIK,

ok. 1912-1916, k. 34, okł. twarda, pl., karton, czarna; grzbiet szyty; 17x10,5; ol., pl, ak., sgn.
AE/gal/1382

1. Naklejony na kartkę rys. *Żubr*, tusz, ak., pl; not. artysty, tusz
2. *Sygn.KB z wpisaną klepsydrą*, tusz; not. artysty, tusz
3. *Virtus na tle słońca*, ol.; not. artysty, tusz
4. *Dwa portrety mężczyzny (Monot?)*, ol.; not. artysty, ol.
5. *Heros*, tusz, ak., ol., *Miniatura z pejzażem*, ol., sgn
6. *Akt kobiety siedzący*, tusz, ak.; not. artysty, tusz, ol.
7. *Dymiący wulkan*, tusz, ol.; *Kobieta z niemowlęciem* - szkic do KGB 86: *Maternite - Macierzyństwo*, tusz, ol.
8. Naklejony szkic do KGB 88: *Jonas - Jonasz*, ol.; *Szkice anatomii*, ol., tusz
9. *Modlący się*, ak., tusz, ol.
10. Naklejony rys.: *Kłaniający się chłop*, ol.; *Miniatura*, ol., tusz
11. *Portret dziecka - profil*, pl; *Szkic do KGB 93: Pieta*, ol.; *Szkic twarzy*, ol.
12. *Zarys męskiego profilu*, pl; *Pejzaż z zamkiem*, ol., pl
13. *Szkic do KGB 214a: Chłopska chata Karnkowo - Dziewczyna z jabłkami*, ak., ol.; *Zarys murów obronnych (?)*, pl
14. *Wklejony list od ojca (?)*, tusz
15. *Szkic do KGB 214a: Chłopska chata Karnkowo - Dziewczyna z Jabłkami*, ak., ol.; *Szkic pomnika konnego*, tusz
16. Dwa szkice do KGB 93: *Pieta*, ol.; *Szkic do KGB 214a: Chłopska chata Karnkowo - Dziewczyna z jabłkami*, tusz, pl
17. Naklejony na kartkę *Szkic do portretu mężczyzny*, ol.; *Niezidentyfikowany szkic*, ak., ol.
18. *Akt kobiety bez głowy*, tusz, ol.
19. *Szkic katedry gotyckiej*, pl; *Zarys lwa*, ol.; *Miniatura z chatą*, ol.
20. *Pejzaż z wulkanem*, ak., ol.
21. *Chata*, ak., tusz; *Szkic panoramy miasta*, ol.
22. Cztery szkice do KGB 86: *Maternite - Macierzyństwo*, ol., ak., tusz; not. artysty, tusz
23. Pięć szkiców do KGB 86: *Maternite - Macierzyństwo*, ol., ak., tusz
24. *Portret Pani Ortisowej - profil*, tusz
25. *Pejzaż górski*, ol., pl, ak.
26. *Portret Pani Ortisowej*, ol.; wiersz, tusz
27. *Profil Pani Ortisowej*, tusz; *Szkic do sklepienia katedry gotyckiej*, ol.
28. *Szkic pomnika konnego*, ak., ol.; *Szkice pieczęci/monety (?)*, ol.
29. *Pejzaż z drzewem*, tusz

30. Zachód słońca z drzewem, ak., pl, ol.
31. Cztery szkice do KGB 86: *Maternite - Macierzyństwo*, ol., pl; *Miniatura z pejzażem leśnym*, ol., sgn.
32. Szkic do KGB 86: *Maternite - Macierzyństwo*, ol., tusz; *Jazda konno*, ol., *Dwie miniatury*, ol.
33. *Pejzaż z drzewem*, ak., ol.
34. *Pejzaż z polami*, ol.
35. *Zachód słońca*, ak., ol.
36. *Szkic zamku gotyckiego*, pl
37. *Pejzaż z różowymi górami*, ak.
38. *Skalna brama*, ol.
39. *Skalna brama*, ak., ol.
40. *Dwaj jeźdźcy na koniach*, ol.; not. artysty, tusz
41. *Szkic pomnika konnego*, ol.; *Miniatura zamku gotyckiego*, ol.
42. *Park*, ak., ol., tusz
43. *Zagroda z koniem i drzewem*, ak., ol.; *Naklejony na kartkę szkic do KGB 93: Pieta*, ol.
44. *Martwa natura z jabłkami*, ak.; *Szkic do KGB 86: Maternite - Macierzyństwo*, ak., tusz
45. Cztery szkice do KGB 86: *Maternite - Macierzyństwo*, tusz; *Naklejony na kartkę szkic do KGB 124: Les Chiens - Psy*, ol.; not. artysty, tusz
46. *Naklejony na kartkę Szkic drzewa*, ol.; *Szkic do KGB 86: Maternite - Macierzyństwo*, tusz
47. *Naklejony na kartkę rys. Dwoje dzieci*, tusz,
48. *Szkic do KGB 86: Maternite - Macierzyństwo*, tusz; *Studium do pomnika konnego*, ol.
49. *Profil mężczyzny*; ol.; *Makak*, tusz; *Szkic twarzy kobiecej*, tusz; *Miniatura*, tusz
50. *Naklejony na kartkę szkic do KGB 214a: Chłopska chata Karnkowo - Dziewczyna z jabłkami*, ol.; not. artysty, tusz
51. *Akt męski*, tusz; *Profil mężczyzny*, tusz
52. *Wklejona kartka z zarysem twarzy*, ol.
53. *Profil mężczyzny*, ol.
54. *Zamek*, tusz; *Profil mężczyzny (Monot?)*, tusz
55. *Szkic do KGB 179: Notre Dame Camaieu*, ol.; *Szkic damy dworu*, tusz
56. *Król i królowa w obłoku*, ol.; *Gęsiarka*, ol.; *Zaprzęg*, ol.
57. *Akt kobiecy*, ol.
58. *Kobieta-demon*, tusz
59. *Akt kobiecy i mężczyzna*, ol., pl
60. *Szkic do Aktu kobiecego i mężczyzny*, ol., tusz; not. artysty, tusz
61. *Akt kobiecy tyłem*, ol., pl
62. *Szkic do Aktu kobiecego tyłem*, ol.; *Postać w szatach*, tusz
63. *Portret Pana Zawodzińskiego (?) w kapeluszu*, tusz, ak.; not. artysty, ol.
64. *Portret kobiety z koralami (Lilla Ciechanowska ?)*, tusz; *Szkice dłoni*, ol.
65. *Szkic do pejzażu z drzewem*, ol.
66. *Szkic kościoła*, tusz; *naklejona na kartkę Miniatura z głową kobiety*, pl; not. artysty, tusz

VIII SZKICOWNIK,

ok. 1917; k. 100; okł. twarda, karton, brązowa we wzory; grzbiet wzmocniony płótnem; okł. luźna nie zszyta z kartkami; 27x18; 8 plików kart sklejonych taśmą; tusz, ol., ak.

W środku kartka napisana przez Witolda Leitgebera: *Konstanty Brandel: szkice (robione w zeszytach dr. Jana Darysza, u którego mieszkał w latach wojny 1914/1918 w Sevres. Wykorzystanie papieru ze względów oszczędnościowych!)* *Szkice otrzymałem od wujka Kota w maju 1970 W.L.*
AE/gal/1383

1. *Dwa akty*, tusz
2. *Akt męski z uniesioną ręką*, tusz
3. *Dwaj czytający nadzy mężczyźni*, tusz
4. *Akt męski I*, tusz
5. *Dwaj nadzy mężczyźni z wyciągniętymi rękoma*, tusz
6. *Akt męski w tanecznej pozie*, tusz
7. *Akt męski w rozkroku*, tusz
8. *Akt męski II*, tusz
9. *Akt męski III*, tusz
10. *Akt męski IV*, tusz, ak.
11. *Rysunek nóg*, tusz; *Szkice twarzy*, tusz, ol.
12. *Akt męski V*, tusz, ak.; *Szkic twarzy*, ol.
13. *Akt męski VI*, tusz, ol.
14. *Akt męski VII*, tusz, ak.
15. *Akt męski tyłem*, tusz
16. *Akt męski VIII*, tusz, ak.
17. *Akt męski w tańcu*, tusz, ak.
18. *Akt męski XIX*, tusz, ak.
19. *Akt męski z wyciągniętymi rękoma*, tusz, ak.
20. *Akt męski X*, tusz
21. *Portret Giuliano de Medici inspirowany portretem z ok 1478-80 autorstwa Sandro Botticellięgo*, ak., tusz, ol.
22. *Akt męski XI*, tusz
23. *Akt męski XII*, tusz
24. *Akt męski XIII*, tusz, ol.
25. *Akt męski XIV*, tusz
26. *Akt męski ze złożonymi dłońmi*, tusz
27. *Akt męski XV*, tusz
28. *Akt męski XVI*, tusz
29. *Akt męski XVII*, tusz, ol.
30. *Akt męski XVIII*, tusz
31. *Portret kobiety*, tusz, ak.
32. *Postać mężczyzny w garniturze - autoportret (?)*, tusz, ak.
33. *Autoportret I (?)*, tusz
34. *Mężczyzna w garniturze II - autoportret (?)*, tusz
35. *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz, ak.
36. *Autoportret II (?)*, tusz, ak.
37. *Autoportret III (?)*, tusz, ak.

38. *Mężczyzna z kartką papieru*, tusz, oł.
39. *Kobieta w pozie półleżącej*, tusz
40. *Leżąca kobieta I*, tusz; *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz
41. *Szkic nóg*, tusz
42. *Szkic skrzydeł*, tusz
43. *Postać w tańczącej pozie*, tusz, ak., oł.
44. *Niezidentyfikowane szkice*, oł.
45. *Piszący mężczyzna I*, tusz
46. *Piszący mężczyzna II*, tusz
47. *Dwie postaci*, tusz
48. *Szkic torsu*, tusz
49. *Mężczyzna w teatralnej pozie*, tusz
50. *Akt męski XIX*, tusz
51. *Czytająca kobieta I*, tusz
52. *Czytająca kobieta II*, tusz
53. *Akt kobiecy I*, tusz, ak.
54. *Akt kobiecy II*, tusz, ak.
55. *Akt kobiecy III*, tusz
56. *Akt kobiecy IV*, tusz, ak.
57. *Akt kobiecy V*, tusz
58. *Akt kobiecy ze skrzyżowanymi nogami*, tusz, ak.
59. *Dwa smoki*, tusz, oł.
60. *Akt kobiecy leżący*, tusz
61. *Akt męski XX*, tusz, oł.
62. *Leżąca kobieta II*, tusz
63. *Szkic postaci*, tusz
64. *Akt męski XXI*, tusz
65. *Akt męski XXII*, tusz
66. *Skaczący mężczyzna*, tusz
67. *Akt męski XXIII*, tusz
68. *Akt męski w tanecznej pozie I*, tusz
69. *Akt męski w tanecznej pozie II*, tusz
70. *Akt męski XXIV*, tusz
71. *Dwa akty męskie I*, tusz
72. *Akt męski w tanecznej pozie III*, tusz
73. *Akt męski w tanecznej pozie IV*, tusz
74. *Dwa akty męskie II*, tusz
75. *Cztery akty męskie*, tusz
76. *Akt męski XXV*, tusz
77. *Akt męski XXVI*, tusz
78. *Szkic torsu*, tusz
79. *Akt męski XXVII*, tusz
80. *Akt męski XXVIII*, tusz
81. *Dwa portrety mężczyzny*, tusz
82. *Odпочywiający mężczyzna*, tusz
83. *Piszący mężczyzna*, tusz
84. *Akt męski z podpartą nogą*, tusz
85. *Akt męski XXIX*, tusz
86. *Akt męski XXX*, tusz
87. *Akt męski XXXI*, tusz
88. *Akt męski w tanecznej pozie V*, tusz
89. *Akt męski z rozłożonymi rękoma*, tusz
90. *Atleta I*, tusz; *Zarys profilu twarzy*, tusz, sgn.
91. *Dwaj atleci I*, tusz
92. *Akt męski w przykłęku*, tusz
93. *Akt męski kłęczący ze złożonymi dłońmi*, tusz, pl
94. *Akt męski siedzący I*, tusz
95. *Akt męski siedzący II*, tusz
96. *Akt męski na tle niezidentyfikowanego rysunku*, tusz, oł.
97. *Akt męski z podniesionymi rękoma*, tusz
98. *Akt męski piszący*, tusz
99. *Atleta w rozkróku*, tusz
100. *Czytający mężczyzna*, tusz
101. *Atleta z wyciągniętą ręką*, tusz
102. *Akt męski XXXII*, tusz
103. *Zarysy trzech postaci*, tusz, oł.
104. *Szkic postaci męskiej*, tusz, ak.
105. *Mężczyzna z nagim torsem*, tusz, ak.
106. *Atleta II*, tusz
107. *Pejzaż wiejski z chatą*, tusz
108. *Pochylony atleta I*, tusz
109. *Pochylony atleta II*, tusz
110. *Naga postać*, tusz
111. *Pejzaż z cyprysem*, tusz, ak.
112. *Dwie postaci*, tusz
113. *Dwaj atleci II*, tusz
114. *Akt męski XXXIII*, tusz
115. *Akt męski XXXIV*, tusz
116. *Akt męski XXXV*, tusz; *Dwa szkice twarzy*, oł.
117. *Atleta III*, tusz
118. *Atleta IV*, tusz
119. *Atleta V*, tusz
120. *Atleta VI*, tusz
121. *Akt kobiecy I*, tusz, ak.
122. *Akt kobiecy tyłem*, tusz
123. *Akt kobiecy siedzący I*, tusz
124. *Odпочywiająca kobieta*, tusz
125. *Akt kobiecy II*, tusz
126. *Czytająca kobieta*, tusz
127. *Akt kobiecy III*, tusz
128. *Atleta VII*, tusz
129. *Dwa akty kobiece*, tusz
130. *Zarys atlety*, tusz
131. *Akt kobiecy IV*, tusz
132. *Akt kobiecy w tanecznej pozie*, tusz, ak.
133. *Akt kobiecy siedzący II*, tusz, ak.

134. Akt kobiety V, tusz, ak.
135. Akt kobiety siedzący III, tusz
136. Klaniający się mężczyzna I, tusz
137. Klaniający się mężczyzna II, tusz
138. Klaniający się mężczyzna III, tusz
139. Klaniający się mężczyzna IV, tusz
140. Klaniający się mężczyzna V, tusz
141. Klaniający się mężczyzna VI, tusz
142. Klaniający się mężczyzna VII, tusz
143. Akt męski XXXVI, tusz
144. Piszący mężczyzna, tusz
145. Portret kobiety, tusz, ak., oł.
146. Portret kobiety I, tusz, ak.
147. Portret Pani Śniechowskiej I (?), tusz
148. Portret Pani Śniechowskiej II (?), tusz, oł.
149. Portret dyplomaty meksykańskiego I, tusz
150. Portret dyplomaty meksykańskiego II, tusz, ak.
151. Portret dyplomaty meksykańskiego III, tusz, ak.
152. Portret dyplomaty meksykańskiego IV, tusz
153. Portret dyplomaty meksykańskiego V, tusz, ak.
154. Atletka tyłem, tusz
155. Portret dyplomaty meksykańskiego – profil I, tusz, ak.
156. Portret dyplomaty meksykańskiego – profil II, tusz, ak.
157. Portret mężczyzny w okularach I, tusz, ak.
158. Postać Prof. Biernackiego (?), 1917 r., tusz
159. Portret mężczyzny w okularach II, tusz, ak.
160. Portret kobiety, tusz, ak.
161. Akt kobiety leżącej, tusz, ak.
162. Portret Gabriela Lepetit (?) tusz
163. Atletka w wyroku, tusz
164. Portret mężczyzny – profil, tusz
165. Portret mężczyzny z brodą – profil, tusz
166. Postać Prof. Biernackiego (?), 1917 r., tusz
167. Portret dyplomaty meksykańskiego VI, tusz, ak.
168. Portret mężczyzny – profil, tusz
169. Portret mężczyzny, tusz

IX. SZKICOWNIK,

ok. (1917) 1945-1951; k. 55; okł. twarda, karton, pł. zielone, grzbiet szyty,
21,5x13,5; na okł. zewnętrznej i wewnętrznej zielony st.: K.Brandel ze zbioru
W.Leitgebera; ak., oł., pl., tusz
AE/gal/1384

1. Park z antycznymi ruinami, ak., pl, oł.; not. artysty, oł.
2. Wybrzeże z drzewami, ak., p.
3. Wybrzeże z drzewami II, ak., pl
4. Pejzaż śródziemnomorski z postaciami, ak., pl
5. Pejzaż z chatką i drzewem, ak., pl

6. Pejzaż z drzewami I, ak., pl
7. Akwedukt, ak., pl
8. Pejzaż z drzewem I, ak., pl
9. Droga wśród drzew, ak., tusz
10. Zarys budowli obronnej, tusz
11. Postać w lesie, ak., pl
12. Zarys profilu mężczyzny, tusz
13. Wygnanie z raju, ak., pl
14. Pejzaż ze świerkiem, ak., oł.
15. Niezidentyfikowane szkice postaci, oł.
16. Pejzaż z drzewami II, ak., oł.
17. Pejzaż z zaroślami, ak., oł.
18. Pejzaż I, ak.
19. Niezidentyfikowany szkic postaci, oł.
20. Pejzaż II, ak.
21. Pejzaż z niebieskim świerkiem, ak.
22. Notatki artysty, oł.
23. Pejzaż z drzewem II, ak., oł.
24. Pejzaż z drzewami III, ak.
25. Pejzaż z górami, ak., oł.
26. Portret Augustyna Jakubisiaka I, oł.
27. Naklejony na kartkę Rysunek mężczyzny stojącego na skałach, tusz, oł.;
Matka Boska z dzieciątkiem, oł.
28. Portret Augustyna Jakubisiaka II, oł.
29. Portret Augustyna Jakubisiaka III, oł.
30. Akt męski, tusz
31. Naklejony na kartkę szkic do KGB 182: *Les grands initiales*. Frontyispis
do E.Schure, tusz, ak., oł.; not. artysty, pl
32. Szkice anatomiczne nóg i rąk, tusz
33. Studium aktu męskiego i zarys szkieletu, tusz
34. Studium aktu męskiego II, tusz
35. Studium anatomii I, tusz
36. Studium anatomii II, tusz
37. Studium aktu męskiego III, tusz
38. Studium aktu męskiego IV, tusz
39. Studium anatomii III, tusz
40. Szkic katedry gotyckiej, oł.
41. Studium anatomii IV, tusz
42. Studium aktu męskiego V, tusz
43. Niezidentyfikowany rysunek, oł., tusz
44. Śpiew żurawi, tusz, pl
45. Dwa pawie, tusz
46. Żurawie, tusz
47. Pajęczyna, tusz; Papuga, tusz; Kondor, tusz; Matka Boska z Dzieciątkiem, tusz
48. Zarys Wenus z Milo, oł., tusz; Szkic pomnika (?), tusz
49. Cztery małpy, tusz
50. Szkic małpy, oł.
51. Cztery byki i niezidentyfikowany pejzaż, tusz

52. *Studium aktu męskiego VI*, tusz
53. Naklejone na kartkę 2 rysunki z niezidentyfikowanymi przedstawieniami, tusz
54. *Niezidentyfikowany krajobraz*, tusz
55. Not. artysty, oł.
56. *Pejzaż z grotą*, tusz
57. *Studium anatomii IV*, tusz
58. *Studium anatomii V*, tusz
59. *Postać w altanie*, tusz; *Psi zaprzęg ciągnący wóz z ludźmi*, tusz; *Studium aktu męskiego VII*, tusz
60. *Zarys postaci z uniesioną ręką*, oł.
61. *Szkice roślin z ich nazwami*, oł.
62. Not. artysty, oł., pl
63. Not. artysty, oł., *Szkic rośliny*, pl
64. *Pejzaż z chmurami i księżycem*, tusz; *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz
65. *Szkic ambony (?)*, tusz; *Miniatura z postaciami*, tusz
66. *Pejzaż z odpoczywającymi kobietami*, tusz; Naklejone na kartkę dwa rysunki z niezidentyfikowanymi scenami, tusz
67. *Postaci zasiadające w kręgu*, tusz; *Orka w polu*, tusz
68. *Trzy pejzaże*, tusz
69. Not. artysty, tusz
70. Naklejony rysunek *Pejzaż w tondzie*, tusz, oł.
71. *Abraham składający ofiarę z baranka (?)*, tusz; not. artysty, oł.
72. *Pejzaż z Chateau Henri Prószyńskiego w Ariège*, oł.
73. Not. artysty, tusz
74. Not. artysty, tusz
75. Not. artysty, tusz
76. Not. artysty, tusz
77. *Szkic chaty*, tusz
78. *Portret mężczyzny*, pl; Naklejony na kartkę *Szkic wojownika (?)*, oł.
79. *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz
80. *Szkic dwóch siedzących postaci*, tusz
81. Naklejony na kartkę *Rysunek przedstawiający siedzącego mężczyznę*, tusz
82. *Szkic dwóch siedzących kobiet*, tusz
83. Not. artysty, pl; *Niezidentyfikowane rysunki*, tusz; wycinek mapy ulic, pl
84. *Zarys postaci*, oł.; not. artysty, oł.; *Miniatura*, tusz
85. Okł. not. artysty, oł.
5. *Chłopiec I*, oł., sgn., tusz
6. *Apollo (?)*, oł.
7. *Chłopiec II*, oł., sgn.
8. *Demeter (?)*, oł.
9. *Tors*, oł., tusz, sgn.
10. *Szkic rzeźby*, oł.
11. *Szkic rzeźby II*, oł.
12. *Portret Luice Morato-Miller*, oł.
13. Not. artysty, tusz
14. *Portret Luice Morato-Miller II*, oł.
15. *Portret Luice Morato-Miller III*, oł.
16. *Głowa chińczyka i głowa żołnierza napoleońskiego*, tusz
17. *Portret Luice Morato-Miller w koralach*, oł.
18. *Szkic portyku kolumnowego*, oł., pl
19. *Głowa faraona szkic do KGB 222: Exlibris Wachowiak – Exlibris Stanisława Wachowiaka*, oł.
20. *Szkic głowy faraona wkomponowanej w niezidentyfikowany obiekt*, oł.
21. *Profil rzeźby faraona*, oł., *Szkic głowy*, oł.
22. *Pejzaż miejski z postaciami*, oł.
23. *Dekoracyjna krata (?)*, oł., pl
24. *Kroczący lew szkic do KGB 381: Exlibris M. Zielińskiego – Exlibris Michała Zielińskiego*, oł.
25. *Mężczyzna w garniturze*, tusz, oł., sygn. K.B.
26. *Dwie postaci mitologiczne (?)*, tusz; *Szkice zwierząt*, oł.
27. Not. artysty, tusz
28. Not. artysty, tusz
29. Not. artysty, tusz
30. *Portyk kolumnowy*, tusz, oł.; not. artysty, tusz
31. *Znaki zodiaku w kosmosie*, tusz; *Szkic znaków zodiaku*, oł.; not. artysty, tusz
32. *Głowa faraona szkic do KGB 222: Exlibris Wachowiak – Exlibris Stanisława Wachowiaka*, oł.
33. *Głowa faraona II szkic do KGB 222: Exlibris Wachowiak – Exlibris Stanisława Wachowiaka*, oł.
34. *Głowa faraona III szkic do KGB 222: Exlibris Wachowiak – Exlibris Stanisława Wachowiaka*, oł.; *Trzy okna gotyckie z dekoracyjnymi okuciami*, tusz
35. *Szkice znaków zodiaku*, oł.; *Szkice sfinksów*, oł.; *Lew siedzący*, oł., tusz, *Okno gotyckie z dekoracyjnymi okuciami*, tusz
36. *Sfinks*, oł.
37. *Szkic drzwi lub okna z dekoracyjnymi okuciami z Kordoby z XV w.*, tusz, oł.; *Szkice znaków zodiaku*, oł.
38. *Dekoracyjne okucia*, tusz; not. artysty, tusz
39. *Dekoracyjne okucia*, tusz, oł., not. artysty, tusz
40. *Fragment bogato zdobionej bramy*, tusz; not. artysty, tusz
41. *Fragment bogato zdobionej bramy*, tusz, oł.; *Detal z bramy*, tusz, oł.; not. artysty, tusz
42. *Fragment okuć*, tusz, oł., not. artysty, pl
43. *Fragment okuć*, tusz, oł., pl
44. *Fragmenty okuć z XVI w. z Katalonii i Niemiec*, tusz, oł., pl; not. artysty, oł., tusz

X. SZKICOWNIK,

ok. 1918-1926 (lata 1950); k. 55, k. wyrwanych 26; okł. twarda, pł., czarna; grzbiet sztyty; 20,7x13,5; po wewnętrznych stronach okł. zielone st.: K.Brandel ze zbioru W. Leitgeber; tusz., oł., pl., sgn., ak., gwazsz, dł.
AE/gal/1385

Okł. Not. artysty, tusz, oł.

1. *Szkic dorośli i dzieci*, oł., not. artysty, oł.; *Niezidentyfikowany szkic*, oł.
2. *Kobieta w szatach*, oł.
3. *Portret Luice Morato-Miller*, oł.
4. *Szkic torsu*, oł., sgn.

45. Okucia z XVI w., tusz, ol., pl
46. Szkic wież i dachu katedry gotyckiej, tusz, pl; Trzy miniatury, ol.
47. Siedzące lwy, tusz, ol., tusz; Fragment stajni (?), ol.
48. Zarys katedry gotyckiej, ol., pl
49. Zarys łuków i kolumn w kościele romańskim, ol., tusz; Fragment wnętrza kościoła romańskiego, ol., pl; not. artysty, tusz
50. Niezidentyfikowany szkic, pl
51. Portret Luice Morato-Miller, ol.; Szkic głowy lwa, ol., sgn.
52. Dwa szkice do exlibrisu KGB 233: Exlibris L. Morato – Exlibris Lucie Morato Miller, ol., tusz; Osiem szkiców znaków zodiaku, tusz; Fantazyjna głowa tygrysa, ol., tusz
53. Fragment okucia, tusz, ol.
54. Niezidentyfikowane szkice, tusz
55. Szkic: Uśmiechnięty lew, ol., not. artysty, dl.
56. Szkice lwów, ol.; Niezidentyfikowany szkic, tusz
57. Szkice medalionów z wizerunkiem Syrenki Warszawskiej, ol., tusz; Kroczący lew, ol., sgn.; Róg obfitości, ol.; not. artysty, tusz
58. Lew atakujący, ol., sgn.; not. artysty, ol.
59. Lew atakujący I, ol.; Zarys budowli, ol.
60. Głowa lwa, ol.; Leżący lew, ol.
61. Faun ze zwojem, ol.; not. artysty, ol.
62. Dekoracyjna krata, tusz, ak.
63. Dwa atakujące lwy, tusz, sgn.; Niezidentyfikowane szkice, ol.
64. Szkice do exlibrisu KGB 233: Exlibris L. Morato – Exlibris Lucie Morato Miller, tusz, ak.; not. artysty, tusz; Stojąca postać, ol.
65. Szkice atakujących lwów, ol., tusz; Instrument muzyczny, ol.
66. Szkice lwów, ol., tusz
67. Lew siedzący i leżący, tusz, ol.; Wąż (?), ol.
68. Szkice lwów, ol., sgn.
69. Szkice koni, ol.; Mężczyzna w okularach – profil, ol.
70. Głowa wielbłąda, ol.; Szkice do exlibrisu KGB 233: Exlibris L. Morato – Exlibris Lucie Morato Miller, tusz; not. artysty, ol., tusz
71. Szkic konia, ol.; Niezidentyfikowane szkice, ol., pl; Szkice do exlibrisów, tusz
72. Szkic do KGB 230: Frontispice „Wieńce” – Frontopis do Władysława Grabskiego „Trzy wieńce”, ol.; Szkic konia, ol.
73. Szkic do KGB 230: Frontispice „Wieńce” – Frontopis do Władysława Grabskiego „Trzy wieńce”, ol.; Szkice związanych byków, ol.; not. artysty, dl.
74. Byk, ol.; Zarys orki w polu, ol.; not. artysty, ol.
75. Anatomia byka, ol.; not. artysty, ol.
76. Ujeżdżanie konia, ol.; Głowa żołnierza w hełmie, tusz; not. artysty, tusz
77. Pejzaż z palmami, ol., tusz; not. artysty, tusz
78. Portret Ludwika Rajchmanna bez okularów, ol.; Szkic instrumentu muzycznego, tusz, ol.; not. artysty, ol., tusz
79. Portret Ludwika Rajchmanna I, ol., tusz; Szkice instrumentów muzycznych, tusz, ol.
80. Portret Ludwika Rajchmanna II, ol.; Szkice instrumentów muzycznych I, ol.
81. Portret Ludwika Rajchmanna III, ol.
82. Szkic dłoni z nazwami planet, tusz; not. artysty, tusz

83. Herb z bykiem, ol.; Zdobienia, ornamenty, ol.; Szkice pierścieni, ol.
84. Dama w kapeluszu, ol.; not. artysty, ol.
85. Portret mężczyzny, tusz
86. Szkic do exlibrisu KGB 233: Exlibris L. Morato – Exlibris Lucie Morato Miller, tusz; Niezidentyfikowany szkic, ol.
87. Portret kobiety, ol.
88. Dwa portrety mężczyzn, ol.; Niezidentyfikowane szkice, ol., tusz
89. Szkic do exlibrisu ks. Bolesława Buriana, tusz; Naklejone na kartkę zapiski łac, tusz; not. artysty, ol.
90. Widok na ulicę z kościołem, ol., pl, tusz; Szkic konstrukcji łuku ze służkami, tusz
91. Naklejony na kartkę rysunek O zachodzie, gw., tusz, ol.; Niezidentyfikowane szkice, tusz
92. Niezidentyfikowane szkice, tusz; not. artysty, tusz
93. Widok na kamienicę, ol.
94. Portret Luice Morato-Miller, ol.
95. Szkic wyrzeźbionej twarzy, ol.
96. Zarys wyrzeźbionej kobiecej głowy w kapturze, ol.
97. Zarys wyrzeźbionej kobiecej głowy w kapturze I, ol.
98. Portret Luice Morato-Miller I, ol.; not. artysty, ol.
99. Szkic twarzy kobiecej, ol.
100. Szkic łodzi, ol.
101. Not. artysty, ol., tusz
- Okł. not. artysty, tusz, ol.

XI. SZKICOWNIK,

po 1918 (lata 1950.), k. 33; okł. twarda, szare pł., grzbiet szyty; 10x14,5; na wew. str. obu okł. zielony st.: K. Brandel ze zbioru W. Leitgebera; ol., pl., tusz, ak., sgn., dl. AE/gal/1386

1. Pejzaż (?), ol.; Niezidentyfikowane zwierze, tusz
2. Pies, tusz; not. artysty, ol.
3. Szkic do exlibrisu (?), ol.; not. artysty, ol.
4. Not. artysty, ol.
5. Zarośla, tusz, ol.
6. Kanał w Bastidette, tusz, dl.
7. Zarośla II, tusz
8. Droga przy lesie, tusz, pl
9. Zarys budowli, tusz, pl
10. Wiejskie chaty, tusz, pl
11. Zarys postaci, tusz
12. Szkic katedry w Dijon, pl
13. Pejzaż, ol.
14. Droga, tusz
15. Pejzaż z drzewami, tusz
16. Drzewa na wzniesieniu, tusz, ak.
17. Widok na Rabastens, tusz, pl
18. Pejzaż, ol.
19. Niezidentyfikowany szkic, ol.

20. *Zarys postaci*, oł.
21. *Scena rodzajowa*, oł.
22. *Postaci*, tusz
23. *Niezidentyfikowany szkic*, oł.
24. *Niezidentyfikowany szkic*, oł.
25. *Portret mężczyzny*, oł.
26. *Drzewo*, oł.
27. *Drzewo II*, oł.
28. *Pejzaż z polami*, ak., tusz
29. *Pejzaż z polami II*, ak., tusz
30. *Niezidentyfikowany szkic*, tusz
31. *Pejzaż z drzewami*, tusz, ak.
32. *Leśny pejzaż*, tusz
33. *Budda (?)*, tusz, oł.
34. *Zarośla III*, tusz
35. *Pejzaż z budowlą*, tusz
36. *Pejzaż*, tusz
37. *Pejzaż z górą*, tusz
38. *Pejzaż z górami*, oł.
39. *Góry*, tusz, pl, oł.
40. *Widok na miasto*, pl
41. *Pejzaż ze wzniesieniami*, pl, tusz, gsn
42. *Pejzaż*, tusz, pl
43. *Pejzaż z lasem*, tusz, ak.
44. *Pejzaż z postaciami*, tusz, pl
45. *Brakujący fragment kartki; Szkic budowli zamkowej (?)*, tusz
46. *Not. artysty*, tusz
47. *Głowa psa*, tusz, ak.; not. artysty, oł.
48. *Głowa psa I*, ak.

XII. SZKICOWNIK,

1919-1927, k. 34; okł. miękka ze sklejonych kart biuletynu, grzbiet klejony, na zewnętrznych stronach okł. zielony st.: *K.Brandel* ze zbioru *W.Leitgeber*; 27x21, ak., pl., tusz., oł.,
 Wew. kartka napisana przez W.L.: *Konstanty Brandel: szkice robione w szkole baletowej p. Rutkowskiej w Paryżu (papier z notatnika dr. Jana Danysza)*
 V.1970 – dostałem od Kota
 AE/gal/1387

1. *Postać w zielonym kombinezonie*, pl, ak., tusz
2. *Naga tancerka*, tusz, pl
3. *Tańcząca para I*, tusz, pl
4. Not. Jana Danysza, tusz
5. *Studium tańczącej postaci i tańcząca para*, ak., pl, tusz
6. Not. Jana Danysza, tusz
7. *Zarys tańczącej pary i szkic głowy*, tusz, pl, ak.
8. Not. Jana Danysza; *Niezidentyfikowany szkic*, tusz, pl
9. *Tańcząca para II*, tusz, ak., pl

10. Not. Jana Danysza, tusz
11. *Studium trzech postaci w ruchu*, tusz, pl, ak.
12. Not. Jana Danysza, tusz; *Niezidentyfikowane szkice*, tusz, pl
13. *Dwie baletnice*, ak., pl; not. Jana Danysza, tusz
14. *Tańcząca para III*, tusz, ak.
15. Not. Jana Danysza, tusz
16. *Tańcząca para IV*, tusz, ak.
17. Not. Jana Danysza, tusz
18. *Tańcząca para V*, tusz, ak.
19. Not. Jana Danysza, tusz; *Niezidentyfikowane szkice*, pl
20. *Tańcząca para VI*, tusz, pl, ak.
21. Not. Jana Danysza, tusz
22. *Tańcząca para VII*, tusz, ak.
23. Not. Jana Danysza, tusz
24. *Tańcząca para VIII*, tusz, ak.
25. Not. Jana Danysza, tusz
26. *Tancerka w sukience*, tusz, ak., pl
27. Not. Jana Danysza, tusz
28. *Studium dwóch tańczących par*, tusz (luźna kartka)
29. Not. Jana Danysza, tusz (luźna kartka)
30. *Tancerka stojąca na jednej nodze*, ak., pl
31. *Niezidentyfikowane postaci*, tusz
32. Not. Jana Danysza, tusz (luźna kartka)
33. *Tańcząca para IX*, tusz, ak., pl (luźna kartka)
34. *Tańcząca para X*, tusz, pl
35. Not. Jana Danysza, tusz
36. *Trzy głowy*, tusz, ak., pl
37. Not. Jana Danysza, tusz
38. *Dwie tańczące pary*, pl, tusz, ak.
39. Not. Jana Danysza, tusz
40. *Dwie tańczące baletnice*, tusz, ak., pl
41. Not. Jana Danysza, tusz
42. *Baletnica z uniesioną nogą*, tusz, ak., pl
43. Not. Jana Danysza, tusz
44. *Dwie tancerki*, tusz, ak, pl
45. Not. Jana Danysza, tusz
46. *Baletnica robiąca szpagat na stojąco*, tusz, ak., pl
47. *Tańcząca baletnica*, tusz, pl
48. *Studium dwóch tańczących postaci*, tusz, ak., pl
49. *Dwie leżące niezidentyfikowane postaci*, tusz
50. *Tancerz I*, tusz, ak., pl
51. *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz, oł.
52. *Tańcząca para XI*, tusz, pl, ak.
53. *Szkic tańczącej postaci*, tusz, pl
54. *Tańcząca para XII*, tusz, ak., pl
55. Not. Jana Danysza, tusz
56. *Tańcząca postać*, tusz, oł., ak., pl
57. *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz, oł., ak.

58. *Tancerka*, tusz, ak., pl, ol.
59. Niezidentyfikowany rysunek, tusz, ol.
60. *Tancerz wykonujący obrót i szkic tańczącej postaci*, tusz, ak., pl
61. *Niezidentyfikowany rysunek*, tusz, pl
62. *Tańcząca postać*, tusz, ak.
63. *Popiersie postaci w nakryciu głowy*, tusz, ak., pl
64. *Tańcząca para XIII*, tusz, ak., pl
65. Not. Jana Danysza, tusz

XIII. SZKICOWNIK,

ok. 1920-1930; k.77; k. wyrwanych 8, okł. twarda, karton, czarna; grzbiet szyty;
21x13,5; ol., tusz, pl., sgn., sepia, drzeworyt, kal.
Okł. not. artysty, ol.; St.: K.Brandel ze zbioru W.Leitgebera
AE/gal/1388

1. Not. artysty, ol., tusz
2. Not. artysty, ol.
3. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, not. artysty, ol., pl
4. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
5. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
6. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Szkic budowli*, ol.; *Szkic detalu architektonicznego*, ol.
7. Szkic do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Szkic jaszczurki*, ol.;
8. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Próby kaligrafii*, pl, ol.
9. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Próba kaligrafii*, pl; not. artysty, pl
10. *Próby kaligrafii*, pl.; *Szkic schodów*, ol.; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
11. *Portret kobiety*, ol.; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Próba kaligrafii*, pl
12. *Dwa akty męskie leżące*, ol.; *Portret mężczyzny*, ol.; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
13. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
14. *Portret kobiety*, ol.; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Miniatura*, tusz; not. artysty, ol.
15. *Portret kobiety I*, ol., pl; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
16. *Ukrzyżowany Chrystus*, ol.
17. *Pejzaż*, ol.; *Niezidentyfikowany szkic w okręgu*, ol.; *Głowa klauna (?)*, ol.
18. *Cztery miniatury*, pl., ol.
19. *Cztery miniatury I*, ol.
20. *Portret kobiety II*, ol.
21. *Portret kobiety - profil*, ol.
22. *Portret kobiety III*, ol.
23. *Portret kobiety IV*, ol.
24. *Sześć szkiców przygotowawczych do winiet KGB 294: Illustrations Pour Le Paradox [III]*, ol., tusz
25. *Szkice przygotowawcze do winiet KGB 294: Illustrations Pour Le Paradox [III]*, ol., tusz
26. *Porwanie Prozerpiny (?)*, ol.
27. *Szkice przygotowawcze do Exlibrisu KGB 309: Exlibris Witemberg - Exlibris Józefa i Romany Witembergów*, ol.
28. *Szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
29. *Szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Szkice przygotowawcze do exlibrisu KGB 309: Exlibris Witemberg - Exlibris Józefa i Romany Witembergów*, kal., ol.
30. *Akt żeriski klęczący*, ol., sgn.
31. *Portret kobiety na tle niezidentyfikowanych szkiców*, ol.
32. *Szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
33. *Dwa szkice kobiety z dzieckiem*, ol.
34. *Kobieta z dzieckiem*, ol.
35. *Szkic przygotowawczy do KGB 288: Ex Libris Paton - Exlibris P. D. Paton*, ol.; *Szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
36. *Cztery pejzaże*, ol.
37. *Trzy pejzaże*, ol.
38. *Dwa pejzaże*, ol.
39. *Dwa szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Dwa portrety mężczyzny*, ol.
40. *Cztery pejzaże*, ol.; not. artysty, ol.
41. *Szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Dwa pejzaże*, ol.
42. *Dwa pejzaże*, ol.; *Szkic do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
43. *Dwa pejzaże*, ol.
44. *Szkic popiersia rzeźby gotyckiej*, ol.
45. *Szkice roślin*, ol.; not. artysty, ol.; *Dwa szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
46. *Szkic kobiety z dzieckiem na postumencie*, ol., kalka
47. *Szkic architektoniczny*, ol.
48. *Kobieta z niemowlęciem na tle drzew*, ol.
49. *Szkic przygotowawczy do kobiety z niemowlęciem*, kalka; *Dwa szkice twarzy*, ol.
50. *Kobieta z niemowlęciem na tle drzew I*, ol., sgn.
51. Not. artysty, tusz; *Kobieta z dzieckiem*, kal.; *Szkic twarzy profil*, ol.
52. *Trzy szkice kobiety z dzieckiem*, ol.
53. *Szkic kobieta z dzieckiem*, ol.; not. artysty, tusz
54. *Szkic do KGB 300: Theatre - Teatr*, ol.
55. Not. artysty, tusz, ol.; *Szkic do KGB 300: Theatre - Teatr*, sgn.
56. *Szkic do KGB 300: Theatre - Teatr*, ol.
57. *Szkic do KGB 300: Theatre - Teatr*, ol.
58. *Dwa szkice niezidentyfikowanego wnętrza*, ol.
59. *Szkic do exlibrisu KGB 309: Exlibris Witemberg - Exlibris Józefa i Romany Witembergów*, ol., sgn.
60. *Szkic do KGB 300: Theatre - Teatr*, ol.
61. *Szkic do KGB 300: Theatre - Teatr*, ol.
62. *Szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol., pl; *Szkic twarzy*, ol.
63. *Dwie luźne kartki. I. Trzy Szkice do exlibrisów*, ol.; *2. Reklama drewna do drzeworytu, drzeworyt*
64. *Szkice do KGB 306: Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; *Szkic do KGB 299: Prometheus - Prometheus*, ol.

65. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
66. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
67. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł, oł.; *Tatarak*, oł.; not. artyści, pl
68. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.; *Szkic dłoni*, oł.
69. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
70. Szkic do KGB 300: *Theatre – Teatr*, oł.; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
71. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
72. Luźna kartka : Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
73. *Wytworna dama*, oł.
74. *Portret kobiety – profil*, oł.; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
75. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
76. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
77. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
78. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
79. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
80. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
81. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
82. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
83. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
84. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
85. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
86. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.; *Panorama miasta*, oł.
87. *Szkice twarzy*, oł.; not. artyści, oł.
88. Szkic do KGB 299: *Promethee - Promeeusz*, oł.
89. Szkic do KGB 300: *Theatre – Teatr*, oł.
90. Szkic do KGB 300: *Theatre – Teatr*, oł.
91. *Szkic twarzy*, oł.; *Szkic kamienicy*, oł.; *Szkic do winiety*, oł.
92. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.; *Szkice do winiety*, oł.; *Miniatury*, oł.
93. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.; *Szkic do winiety*, oł.
94. Szkic do exlibrisu KGB 309: *Exlibris Witemberg – Exlibris Józefa i Romany Witembergów*, oł., kal.
95. Szkic do exlibrisu KGB 309: *Exlibris Witemberg – Exlibris Józefa i Romany Witembergów*, oł., kal.
96. *Szkice przygotowawcze do exlibrisu*, oł.
97. Szkic do exlibrisu KGB 309: *Exlibris Witemberg – Exlibris Józefa i Romany Witembergów*, oł.
98. *Portret kobiety IV*, oł.
99. Niezidentyfikowany szkic, oł.
100. *Portret kobiety V*, oł.
101. Szkic do exlibrisu KGB 309: *Exlibris Witemberg – Exlibris Józefa i Romany Witembergów*, oł., kal.
102. *Portret kobiety VI*, oł.
103. *Portret kobiety VII*, oł.
104. *Portret kobiety VIII – profil*, oł.
105. *Szkic przygotowawczy do portretu kobiety*, oł.
106. *Portret kobiety IX*, oł.
107. *Szkice japońskie*, oł.; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
108. *Portret Debory Modrzejewskiej*, oł.
109. *Portret kobiety X*, oł.
110. *Kobieta z niemowlęciem*, pl; not. artyści, oł.
111. *Niezidentyfikowany szkic*, oł.
112. *Portret kobiety XI*, sgn.
113. *Dwie kobiety z dziećmi I*, oł.
114. *Portret kobiety XII*, sgn., oł.
115. *Portret kobiety XIII*, oł.
116. *Dwie kobiety z dziećmi II*, oł.
117. *Portret kobiety XIV*, oł.
118. *Portret kobiety XV*, oł.
119. *Szkice do 306. Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
120. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
121. *Niezidentyfikowany szkic*, oł., pl
122. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł., sgn.
123. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł., sgn.
124. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.; Szkice do KGB 293: *Illustrations Pour Le Paradox [II] b*.
125. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.; Szkic do KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, drzeworyt
126. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł., sgn.
127. Szkice do KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, pl, oł.; *Pejzaż miejski*, pl; not. artyści, pl
128. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
129. Grafika KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, drzeworyt, pl; not. artyści, oł., tusz
130. *Kwiaty*, pl; not. artyści, oł., tusz
131. *Pejzaż morski z żaglowcem*, oł.; not. artyści, oł.
132. *Pejzaż morski z żagłówką*, oł.
133. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.
134. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, oł.; Szkic do portretu KGB 291: *P. Lievre. Portret Pana Pierre Lievre*, oł., kalka
135. Grafika KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, drzeworyt, tusz, oł.; not. artyści, tusz, oł.
136. Szkice do KGB 293: *Illustrations Pour Le Paradox*, tusz, oł.; not. artyści, oł.
137. Grafika KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, drzeworyt; Szkic do portretu KGB 291: *P. Lievre. Portret Pana Pierre Lievre*, oł., kalka; Szkic winiety do KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, oł.; not. artyści, oł.
138. Pięć szkiców do KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, oł.
139. Grafika KGB 293: *Illustrations Pour Le Paradox*, Dwie postaci, drzeworyt; Szkic winiety do KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, oł.; *Człowiek z maczugą i koszem na głowie*, oł.
140. *Szkice masek teatralnych*, oł.
141. Grafika KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, *Fontanna*, drzeworyt; *Szkice masek teatralnych*, oł.; Szkic winiety do KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, oł.
142. *Tondo z postaciami*, oł.; *Szkic maski teatralnej*, oł.

143. Grafika KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*; Maski, drzeworyt; Szkice winiet do KGB 292: *Illustration pour le paradox*, ol.
 144. Pięć szkiców winiet do KGB 292: *Illustrations Pour Le Paradox*, ol.
 145. Grafika KGB 294: *Illustrations Pour Le Paradox*. Winieta z kadyceuszem, drzeworyt; Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.; not. artyści, ol.
 146. *Próba kaligrafii*, ol.; not. artyści, ol.; *Szkice do winiet*, ol.
 147. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
 148. *Szkice leżącej postaci*, ol.; wycięty fragment strony
 149. Szkice do KGB 306: *Exlibris Bernard de Sariac*, ol.
 150. *Szkic portalu*, ol.; *Szkic grupy postaci*, ol.
 151. *Szkice starożytnych budowli z Palmyry i Petry*, ol.; not. artyści, ol.
 152. *Szkic Mauzoleum w Halikarnasie (?)*, ol.; *Szkic starożytnej świątyni*, ol.; not. artyści, ol.
 153. *Dwa szkice starożytnych świątyń*, ol.; not. artyści, ol.
 154. Not. artyści, ol.
 155. Not. artyści, ol., sgn.
- Okł. not. artyści, tusz, ol.; st.: K.Brandel ze zbioru W.Leitgebera

XIV. SZKICOWNIK,

ok. 1927 (lata 1950); k. 38; okł. twarda, karton zielony; grzbiet szyty, płótno; na wewnętrznych stronach okładek zielony st.: K.Brandel ze zbioru W.Leitgeber; 25,5x18; ol., tusz, ak., pl., sgn., dl.
AE/gal/1389

Okł. Not. artyści, tusz, ol.; Szkic okna gotyckiego, ol.; st.: K.Brandel ze zbioru W.Leitgeber

1. Not. artyści, ol., tusz; *Miniatura*, ol.
2. *Katedra Notre Dame w Evreux*, ol.; Naklejony na kartkę *Szkic herbu Ciołek*, pl, ol.; *Szkic postaci*, ol.
3. *Szkic ściany zewnętrznej nawy głównej Katedry Notre Dame w Evreux*, ol.
4. *Szkic transeptu Katedry Notre Dame w Evreux*, ol.
5. *Zarysy łuków i galerijki okien w Kościeł Saint-Samson w Ouistreham w Normandii*; ol not. artyści, dl.
6. *Widok łuków nawy głównej Kościoła Saint-Samson w Ouistreham w departamencie Calvados w Normandii*, ol.
7. *Rysunek niezidentyfikowany*, ol.
8. *Kościół Saint-Samson w Ouistreham w departamencie Calvados*, ol.
9. *Pejzaż morski*, ol.
10. *Szkice ornamentów*, ol.
11. *Pejzaż z łodziami na jeziorze*, ol.
12. *Szkic łodzi*; ol.; not. artyści, ol.
13. *Szkic łodzi*; ol.; *Szkic pomieszczenia*, ol.
14. *Pejzaż miejski z Fortyfikacjami miejskimi nad rzeką*, ol.
15. *Pejzaż z żagłówkami*, ol.
16. *Strach na wróble (?)*, ol.
17. *Niezidentyfikowany rysunek*, ol.
18. *Portret mężczyzny*, ol.; not. artyści, dl.

19. *Fasada Kościoła St Etienne w Caen*, ol.
20. *Szkice twarzy*, ol.; *Szkic pomnika żołnierza (?) na postumencie*, ol.
21. *Akt kobiecy*, ol.; *Szkic galerii okien w katedrze gotyckiej*; ol.; not. artyści, tusz; *Szkic postaci*, ol.
22. *Portret Roberta Thorsona (?)*, ol.
23. *Szkice przygotowawcze postaci i pomnika konnego*, ol.
24. *Studium czterech postaci w pochylonej pozie*, ol.
25. *Szkic barokowej budowli*; ol.; not. artyści, tusz
26. *Szkic do pejzażu*, ol.; *Próba kaligrafii*, ol.; not. artyści, tusz
27. Not. artyści na tle niezidentyfikowanego szkicu, tusz, ol.
28. *Szkic postaci Chrystusa*, ol.; *Szkic głowy męskiej*, ol.; not. artyści, tusz
29. *Szkic rzeźby króla trzymającego jabłko (?)*, ol.; not. artyści, tusz
30. *Szkic rzeźby gotyckiej przedstawiającej postać kobietę*, ol.
31. *Szkic rzeźby przedstawiającej króla*, ol.; not. artyści, tusz
32. *Zarys portalu zamku gotyckiego*, ol.; not. artyści, tusz
33. *Rysunek kroksztynu z wizerunkiem St Nazaire z Bazyliki w Carcassonne*, ol.; *Niezidentyfikowany szkic*, ol.
34. *Szkic postaci męskiej*, tusz
35. *Szkic wnętrza świątyni*, tusz; not. artyści, ol.
36. *Autoportret na tle katedry St. Etienne w Caen*, tusz, ol.; *Szkic leżącego psa*, tusz, ol.; not. artyści, ol.
37. *Portret Anette Marry (?)*, ol.
38. *Szkic ołtarza*, tusz, ol.
39. *Szkice: psa, głów postaci, transeptu katedry i romańskiej absydy katedry St Cyr i St Juliette w Nevers*, ol., ak.
40. *Szkic ołtarza ofiarnego (?)*, tusz, ol.; *Widok na katedrę St Cyr i St Juliette w Nevers*, ol.
41. *Szkice absyd, fasady i wieży kościoła St Etienne w Nevers*, ol., ak.
42. *Szkic galerijki arkadowej kościoła St Etienne w Nevers (?)*, ol.; *Zarys kościoła*, ol., ak.
43. *Widok na zabudowę ulicy*, ol.; *Szkic detali architektonicznych*, ol.; *Głowa damy w kapeluszu*, ol.
44. *Szkic Palais Ducal w Nevers (?)*, ol.
45. *Szkic detali architektonicznych*, ol.; *Szkic wnętrza kościoła St Etienne w Nevers*, ol.
46. *Szkic wnętrza kościoła St Etienne w Nevers*, ol., tusz, sgn.
47. *Szkic galerii gotyckiej z rzeźbami postaci z katedry St Cyr i St Juliette w Nevers (?)*, ol.
48. *Szkic Porte du Croux w Nevers*, ol., sgn.; *Szkic sklepienia i kolumn*, ol.
49. *Szkic wnętrza kościoła*, ol.
50. *Szkic detali architektonicznych*, ol.; *Szkic wieży katedry St Cyr i St Juliette w Nevers*, ol.; *Szkic dachów i wież*, ol.
51. *Szkic kościoła*, ol.; *Szkic głowy postaci*, ol.
52. *Szkic okien z witrażami i triforium katedry St Cyr i St Juliette w Nevers*, ol.
53. *Szkic apsydy romańskiej z freskiem przedstawiającym Chrystusa w mandorli w katedrze St Cyr i St Juliette w Nevers*, ol.
54. *Zarys wnętrza katedry St Cyr i St Juliette w Nevers*, ol.
55. *Widok na Porte du Croux w Nevers*, ol., sgn.

56. *Studium Porte du Croux w Nevers*, oł., pl
57. *Szkic zabudowy ulicy*, oł., sgn.; *Szkic detalu architektonicznego*, oł., tusz, sgn.
58. *Widok na zabudowę miasta*, oł.
59. *Szkic wnętrza kościoła St Etienne w Nevers*, tusz, oł.
60. *Szkic wnętrza kościoła St Etienne w Nevers*, tusz
61. *Luźna kartka: Szkic barokowego ogrodu*, oł.
62. *Szkic wnętrza kościoła St Etienne w Nevers*, oł.; *Szkic detalu architektonicznego*, tusz
63. *Szkic wnętrza kościoła St Etienne w Nevers*, tusz; *Szkic rzygacza*, oł.
64. *Szkice rzygaczy*, oł.
65. *Szkic detali architektonicznych*, oł.; not. artysty, tusz
66. *Szkic detali architektonicznych*, oł.; not. artysty, tusz
67. *Szkic Św. Ignacego Loyoli (?) trzymającego krucyfiks*, tusz, oł.; *Szkic rzygacza*, oł.; *Szkic twarzy mężczyzny*, oł.; *Studium postaci*, tusz; not. artysty, oł.
68. *Szkice anatomiczne nóg i dłoni*, oł.
69. *Szkic Palais Ducal w Nevers*, oł.
70. *Szkice: głowa mężczyzny, dama dworu, pokłon trzech króli*, oł.; not. artysty, dł., oł.
71. *Głowa rycerza (?)*, oł.
72. *Portret Jeana Poula Vaillant'a*, oł.; not. artysty, oł.
73. *Pejzaż*, tusz
74. *Pejzaż miejski*, tusz; *Miniatura*, oł.; not. artysty, tusz, oł.
75. *Okł. not. artysty*, tusz, oł.; *St.: K. Brandel ze zbioru W. Leitgeber*

XV. SZKICOWNIK,

ok. 1929-1930, k. 38, okł. miękka, zielona; grzbiet zbindowany metalową spiralą, na okł. z dwóch stron zielony st.: *K.Brandel ze zbioru W. Leitgebera*; pap., 7x11; oł., tusz, ak.
AE/gal/1390

1. *Notatki artysty*, fr, oł.
2. *Szkice architektoniczne*, tusz, not. artysty, oł.
3. *Szkice architektoniczne*, ak., oł.
4. *Ucieczka Świętej rodziny*, ak., oł.
5. *Szkic sali muzealnej*, tusz, oł., ak.
6. *Szkic sali muzealnej*, oł.
7. *Niezidentyfikowany szkic*, oł.
8. *Szkic obrazu*, oł.
9. *Widok z okna*, tusz, ak., oł.
10. *Szkic obrazu „Ostatnia wieczerza”*, oł., ak.
11. *Oplakiwanie pod krzyżem*, oł., tusz
12. *Szkice z Celli di Cosimo il Vecchio di Medici w Palazzo di Medici Ricardi*, oł.
13. *Zwiastowanie*, oł., ak.
14. *Szkice architektoniczne z Palazzo di Medici Rocardi (?)*, tusz, oł.
15. *Scena biblijna*, oł.
16. *Widok na Piazza di San Lorenzo we Florencji (?)*, oł., tusz
17. *Szkic postaci kobiecej*, oł.
18. *Szkic rzeźby antycznej*, oł., not. artysty, oł.

19. *Renesansowe Palazzo*, tusz
20. *Renesansowe Palazzo II*, tusz, not. artysty, oł.
21. *Widok na ulice w Chiavari (?)*, tusz, not. artysty, oł.
22. *Szkic herosa z koniem*, oł., not. artysty, oł.
23. *Szkice mitologiczne z satyrami*, oł.
24. *Szkice mitologiczne*, oł.
25. *Szkice mitologiczne*, oł.
26. *Pejzaż*, oł.
27. *Moiry*, oł.; *Szkic do przerywnika II KGB 322: Przerywnik z lwem. Lettres Ornees – inicjały i przerywniki do książki Andre Maurois*, oł.; *Szkic do porwania Europy (?)*, oł.
28. *Szkice ornamentów*, oł.; *Szkic do przerywnika V KGB 322: Ornament roślinny. Lettres Ornees – inicjały i przerywniki do książki Andre Maurois*, oł.
29. *Szkice architektoniczne*, oł.
30. *Żołnierz i detale dekoracyjne*, oł., tusz
31. *Szkic wieży katedry w Dijon*, oł., tusz; *Szkic do przerywnika V KGB 322: Ornament roślinny. Lettres Ornees – inicjały i przerywniki do książki Andre Maurois*, oł.,
32. *Szkic katedry w Dijon*, oł.
33. *Portal katedry St Benignus w Dijon*, oł., tusz; not. artysty, tusz
34. *Zabudowania opactwa St Benignus w Dijon*, oł., tusz
35. *Widok na nawę główną i prezbiterium w katedrze St Benignus w Dijon*, oł., tusz
36. *Zarys rzeźby St. Benignusa (?)*, oł.
37. *Szkic wnętrza katedry w Dijon*, oł., tusz
38. *Widok na katedrę St. Benignusa w Dijon od strony prezbiterium*, oł., tusz
39. *Zarys katedry St. Benignusa w Dijon*, oł., tusz
40. *Zabudowania klasztorne (?)*, oł.; not. artysty, oł.
41. *Wieża katedry St. Benignusa w Dijon*, oł., tusz
42. *Niezidentyfikowany szkic architektoniczny*, oł., tusz; not. artysty, oł.
43. *Dwie kwatery z scenami z życia świętego*, oł.; not. artysty, oł.
44. *Pejzaż morski*, oł.
45. *Pejzaż morski II*, oł.
46. *Pejzaż morski III*, oł.
47. *Szkic munduru*, oł.; not. artysty, oł.
48. *Pejzaż leśny*, oł.
49. *Dwa szkice do przerywnika III KGB 322: Kwiaty w Koszu. Lettres Ornees – inicjały i przerywniki do książki Andre Maurois*, oł.
50. *Pejzaż z łodziami*, oł.
51. *Szkic dwóch herbów*, oł.
52. *Szkic do KGB 323: Le Moine et le Dieu Pan – Mnich i bożek Pan*, oł.; *Szkic łuczniczki do KGB 324: Chasse aux Chimeres – Polowanie na chimery*, oł.
53. *Widok na miasto od strony morza*, oł.
54. *Szkic do KGB 323: Le Moine et le Dieu Pan – Mnich i bożek Pan*, oł.; *Not. artysty*, oł.
55. *Szkic do KGB 324: Chasse aux Chimeres – Polowanie na chimery*, oł.
56. *Kozioł i satyr*, oł.
57. *Szkic do KGB 326: Tete du Pan – Głowa Pana*, oł.; *Szkice wielu postaci*, oł.
58. *Żołnierz napoleoński*, oł.

59. Niezidentyfikowany szkic, tusz
60. Pejzaż z drzewami, oł.
61. Pejzaż z drzewami II, oł.
62. Szkic do pejzażu, oł.
63. Pejzaż z łodzią, oł.
64. Niezidentyfikowany szkic budowli, oł., tusz
65. Zarys zabudowań ulicznych, tusz, oł.
66. Zarys zabudowań ulicznych, tusz
67. Widok na miasto, tusz
68. Widok na zabudowania miejskie, tusz
69. Pegaz, tusz; not. artysty, pl
70. Szkic do przerywnika IV KGB 322: Kwiaty w wazonie. Lettres Ornees – inicjały i przerywniki do książki Andre Maurois, oł., tusz
71. Szkic do przerywnika IV KGB 322: Kwiaty w wazonie. Lettres Ornees – inicjały i przerywniki do książki Andre Maurois, oł., tusz; Żołnierz napoleoński, oł., tusz
72. Zwierciadło w ozdobnej ramie, oł., tusz; Zarys kwiatów, oł.
73. Szkice do winiet (?), oł.
74. Szkice: portret biskupa, portret mężczyzny, szkice dekoracji, zarys budowli, oł., tusz; not. artysty, oł., tusz

XVI. SZKICOWNIK BRAZYLIJSKI;

(1931) III-X 1935; k. 87; okł. miękki karton brązowy, grzbiet zszyty dwiema metalowymi zszywkami; na zewnętrznej stronie okł. zielony st.: K.Brandel ze zbioru W.Leitgebera; 10,5x18; tusz, ak., oł., pl., AE/gal/1391

1. Luźna kartka: Obłok, ak., tusz
2. Luźna kartka: Czarnoskóra kobieta i tańcząca para, ak., tusz
3. Chmury nad Oceanem, ak., tusz
4. Tańcząca grupa, ak., tusz
5. Pejzaż ze wzniesieniem, ak., tusz
6. Portret czarnoskórego mężczyzny, ak., tusz
7. Pejzaż nad brzegiem morza, ak.
8. Portret mężczyzny w okularach, ak., tusz
9. Widok na miasto, ak., tusz
10. Czarnoskóry i biały mężczyzna, tusz, ak.
11. Chmury nad oceanem, tusz
12. Widok na fasadę kościoła, ak., tusz
13. Zabudowania miejskie, tusz
14. Grupa tańczących postaci, ak., tusz
15. Zabudowania, tusz, ak.
16. Na otwartym morzu, ak.
17. Pejzaż ze wzniesieniami w oddali, ak., tusz
18. Pejzaż z kościołem, ak., tusz
19. Pejzaż morski z tęczą, ak., tusz
20. Pejzaż morski, ak., tusz
21. Zachód słońca nad morzem, ak.
22. Widok na ulicę, ak., tusz
23. Widok na miasto z wyższego piętra, ak., tusz
24. Pejzaż miejski, ak., oł., tusz
25. Szkic do pejzażu miejskiego, ak., tusz, oł.
26. Widok na miasto, ak., tusz, oł.
27. Fasada kościoła, tusz, ak., oł.
28. Fasada kościoła I, tusz, ak., oł.
29. Zabudowania miejskie, tusz, ak., oł.
30. Dziedziniec, tusz, oł.
31. Palmy, ak., tusz
32. Odpoczynek w cieniu palm, tusz, ak.
33. Pejzaż z budynkiem, ak., tusz
34. Skarpa porośnięta kępą drzew, ak., tusz
35. Na plaży (?), ak., tusz
36. Widok na kościół, ak., tusz
37. Pałac, ak., oł.
38. Latarnia morska, oł.
39. Pejzaż z pałacem, ak., tusz, oł.
40. Palmy na wietrze, ak.
41. Wzniesienie z palmami, ak., tusz
42. Pejzaż, ak.
43. Pejzaż z drzewem, ak., tusz, oł.
44. Szkic do pejzażu, ak., oł.
45. Pejzaż z drzewem II, tusz, ak., oł.
46. Dwóch mężczyzn i postać na koniu, tusz, ak.
47. Sześciu czarnoskórych mężczyzn na polu, tusz, ak.
48. Szkice dzieci, szkice postaci, szkice łodzi żaglowych, tusz, ak., oł.
49. Dzieci, tusz, ak.; Postaci z osiołkiem, ak., tusz
50. Dwa portrety mężczyzn, ak., tusz
51. Dziecko i chłopiec, ak., tusz
52. Widok na zatokę, tusz, ak.
53. Drzewo na przylądku, sepia
54. Widok na plac kościelny, sepia
55. Szkic zabudowań, oł.
56. Drzewo na przylądku, sepia
57. Szkic kamienic, tusz
58. Palmy, ak., sepia
59. Pejzaż morski, ak.
60. Nadbrzeże, ak.
61. Pejzaż z palmami i domami, ak.
62. Szkic kościoła, tusz, pl
63. Szkice postaci nad morzem, sepia, pl.; Zarys zabudowań, pl; Szkice żaglówek (?), oł.
64. Pejzaż egzotyczny, ak.
65. Zabudowania miejskie, tusz, ak.
66. Pejzaż morski, ak.
67. Zakręt drogi, Bahia, ak., sepia
68. Pejzaż morski, ak.
69. Wybrzeże, sepia, ak.

70. Widok portu, ak., tusz, sepia
 71. Pejzaż morski z plażą, ak., sepia
 72. Widok na miasto, sepia, ak.
 73. Zadrzewiony brzeg morski, sepia
 74. Postaci, sepia.; Zarys kościoła, ol.
 75. Ulica w brazylijskim miasteczku, sepia, ak.
 76. Pejzaż egzotyczny, sepia
 77. Widok na zabudowania miejskie, sepia
 78. Widok na miasto z nadbrzeża, sepia
 79. Forte de Barra w Bahia, ak.
 80. Pejzaż morski z palmą, ak., sepia
 81. Widok na miasto, ak., tusz, ol.
 82. Ulica w brazylijskim miasteczku, ol., tusz
 83. Szkic kościoła, ol.
 84. Widok na ulicę, ol., ak.
 85. Widok na ulicę, ak., ol.
 86. Kościół barokowy, ak., ol., sepia
 87. Zabudowania kościelne, ol., tusz, ak.
 88. Kobiety na tle zabudowań, ak., ol., sepia
 89. Szkice postaci, sepia, ol.
 90. Szkic do sceny rodzajowej, sepia, ak., ol.
 91. Pejzaż z palmą, ak., ol., sepia
 92. Wybrzeże, ak.
 93. Wybrzeże II, ak.
 94. Droga nad morzem, ak.
 95. Pejzaż morski, ak.
 96. Szkic kościoła, ol.
 97. Szkic kościoła I, ol., tusz
 98. Zabudowania, ol.
 99. Panorama miasta na wzgórzu, ak., ol., tusz
 100. Pejzaż egzotyczny, ol.
 101. Zarys pejzażu z palmą, ol.
 102. Miasto, ol.
 103. Pejzaż morski z pogodnym niebem, ak.
 104. Kościół barokowy, ol., ak.
 105. Pejzaż egzotyczny I, ol.
 106. Pejzaż wiejski, ol.
 107. Widok na zabudowę pałacową od strony nadbrzeża, ak., ol.
 108. Szkic do pejzażu morskiego, ak., ol., pl
 109. Szkic kościoła II, ol.
 110. Szkic kościoła III, ol.
 111. Robotnicy przy ognisku, ol.
 112. Dwie kłęzące postaci, ol.
 113. Regaty, ol.
 114. Regaty II, ol.
 115. Szkice mężczyzn z końmi, ak., ol.
 116. Mężczyźni na koniach, ol.
 117. Mężczyzna na koniu i mężczyzna z osłem, ak., ol.
 118. Szkic do regat, ol.; Mężczyzna na koniu, ol.
 119. Załadunek na łodzi, ol., ak.
 120. Scena rodzajowa, ol.
 121. Widok na miasto, ol., ak.
 122. W porcie, ol.
 123. Widok na pałac (?), ak., tusz, pl
 124. Plac miejski, ol.
 125. Pejzaż miejski, ol.
 126. Pejzaż morski, ak., pl, ol.
 127. Pejzaż egzotyczny, ol., pl
 128. Szkic do pejzażu morskiego, ak., ol.
 129. Zachód słońca nad morzem, ak., ol.
 130. Regaty III, ol.
 131. Pejzaż morski I, ol.
 132. Niebieskie drzewo, ak., pl
 133. Szkic do pejzażu, ol.
 134. Pejzaż z ptakami, ol., tusz
 135. Pejzaż morski II, ol.
 136. Pejzaż morski z palmami, ak.
 137. Pejzaż z drzewem, ak., tusz
 138. Portret Angelicy Campos (?) w ciąży, 1931, ol.; Śpiąca postać i osioł, ol.; not. artysty, ol.
 139. Szkice: Łódź żaglowa, ol.; Pojazd na kołach, ol.; Zaprzęg konny, ol.; not. artysty, ol.
 140. Kumoszki, ol.
 141. Pejzaż wiejski, ol.
 142. Kościół klasztorny, ol.
 143. Wiele szkiców nałożonych na siebie, ol.
 144. Profil czarnoskórego mężczyzny, ol.
 145. Niezidentyfikowany szkic, ol.
 146. Zarys postaci, ol.
 147. Drzewo na tle zabudowań, tusz, ol.
 148. Niezidentyfikowany szkic, ol.
 149. Szkic fasady, tusz; Dwaj żołnierze, ak.
 150. Niebieskie drzewo II, ak., ol.
 151. Postacie, ak.; Niezidentyfikowany szkic, ol.
 152. Plac w Rio Vermelho, ak., ol.
 153. Not. artysty, tusz
 154. Not. artysty, tusz; Niezidentyfikowany szkic, ol.
 155. Szkice: Dwie żaglówki, ol.; Postać kobieca z misą na głowie, ol.; not. artysty, ol., tusz

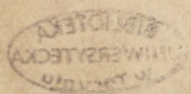
Okł.: Szkic kościoła barokowego, ol.

XVII. SZKICOWNIK – SZKICE Z LA BASTIDETTE,
 lata 1940.-1950; k. 62; okł. miękka, karton brązowy, grzbiet zszyty dwiema metalowymi zszywkami; 10,5x17; na okł. zewnętrznej i wewnętrznej zielony st. KBrandel ze zbioru W.Leitgebera; ol., tusz, pl, sgn. AE/gal/1392

2. Las, oł., pl
3. Spacer wśród drzew, oł.
4. Pejzaż z ruinami (?), oł.
5. Pejzaż z wieżą i drzewami, oł.
6. Droga w lesie, oł.
7. Pejzaż z kościołem i drzewami II, oł.
8. Szkic do pejzażu, oł.
9. Pejzaż z drogą i drzewami, oł.; not. artysty, tusz
10. Pejzaż z zabudowaniami, oł., pl
11. Pejzaż z fantastycznymi drzewami, oł.
12. Pole uprawne, oł.
13. Pejzaż z drogą i drzewami II, oł.
14. Bluszczowy dom, oł.
15. Pejzaż z drzewami i drogą, oł.
16. Szkic do pejzażu, oł.
17. Fantazyjny pejzaż z drzewami, oł.
18. Szkic do pejzażu, oł.
19. Pejzaż z drzewami, oł.
20. Opuszczony dom, oł.
21. Młody las, oł.
22. Pejzaż z drzewami II, oł.
23. Pejzaż z drzewami III, oł.
24. Pejzaż z drzewami IV, oł.
25. Ruiny (?) pośród drzew, oł.
26. Ruiny (?) pośród drzew II, oł.
27. Pejzaż z wieżą i drzewami III, oł., pl
28. Pejzaż z wieżą i drzewami IV, oł., pl
29. Opuszczony dom II, oł.
30. Widok na ulicę, oł.
31. Dom pośród drzew, oł.
32. Drzewa w skrajni, oł., pl
33. Drzewa w skrajni II, oł., pl
34. Młody las II, oł.
35. Ruiny (?) pośród drzew III, oł., pl
36. Ruiny (?) pośród drzew IV, oł., pl
37. Drzewa w skrajni III, oł.
38. Pejzaż wiejski, oł.
39. Opuszczony dom III, oł.
40. Drzewa w skrajni IV, oł.
41. Pnie drzew w skrajni, oł.
42. Las II, oł.
43. Budowla pośród drzew, oł.
44. Las III, oł.
45. Szkic chaty, oł., pl
46. Szkic uskrzydłonego sfinksa, pl
47. Fasada kościoła barokowego, pl
48. Fasada kościoła barokowego II, pl
49. Pommik konny na placu, pl
50. Szkic kościoła, pl
51. Niezidentyfikowany pejzaż, pl
52. Niezidentyfikowany pejzaż, pl; Szkic budowli, tusz
53. Leżący lew, oł.
54. Trzy indyki, oł.
55. Indyki, oł.
56. Indyki II, oł.
57. Szkic do pejzażu, pl
58. Niezidentyfikowany szkic, pl
59. Scena mitologiczna z Dionizosem, oł.; napis: St. Medaured d'Egran (?)
znaleziony 1805 Dionizos [...?], oł.
60. Zarys sfinksa, oł.
61. Profil kobiety, oł.; Szkic twarzy męskiej, oł.; Złoty cielec, oł.
62. Not. artysty, tusz
63. Portret kobiety, oł.; not. artysty, tusz
64. Brakujące pół kartki; not. artysty, tusz
65. Dwie miniatury z portretami kobiety, oł.;
Miniatura z kobietą i niemowlęciem, oł.; not. artysty, tusz
66. Cztery szkice do exlibrisów, oł.
67. Szkic drzewa do exlibrisu, oł.
68. Cztery szkice do exlibrisu, oł.
69. Not. artysty, tusz
70. Niezidentyfikowany szkic, oł.; not. artysty, tusz
71. Wnętrze katedry gotyckiej, pl
72. Widok na katedrę gotycką, sgn., oł.
73. Fantazyjny las, pastel, oł.
74. Fantazyjny las II, pl
75. Droga wśród fantastycznych drzew, pl
76. Droga wśród drzew, pl, oł.
77. Droga wśród drzew II, pl, oł., tusz
78. Niezidentyfikowane szkice, oł.; not. artysty, tusz

93. AUTOPORTRET Z HERBEM, b.r.

SPIS TREŚCI

5	Konstanty Brandel (1880-1970) - malarz i rysownik
12Witold Leitgeber (1911-2007)
14Katalog malarstwa i rysunku Konstantego Brandla
21Skróty
22Literatura
23KATALOG:
62Oleje
62-64Akwarele
64-65Witraże
65-66Bayounne 1914
66Pastele
66-68Rysunki i szkice
68Monotypie
68-71Dziecko i kobieta (Pani Frankowska z córką)
73Szkicowniki

Biblioteka Główna UMK

300050332738

Arch. Emigracji
Biblioteka
Główna
UMK Toruń

1320513

Biblioteka Główna UMK

300050332738

ISBN 978-83-946161-1-3